

ARTI90

T.C. BAŞBAKANLIK YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

Ekim-Kasım-Aralık

2015 Sayı 12

15. Yılında NSU Cinayetleri

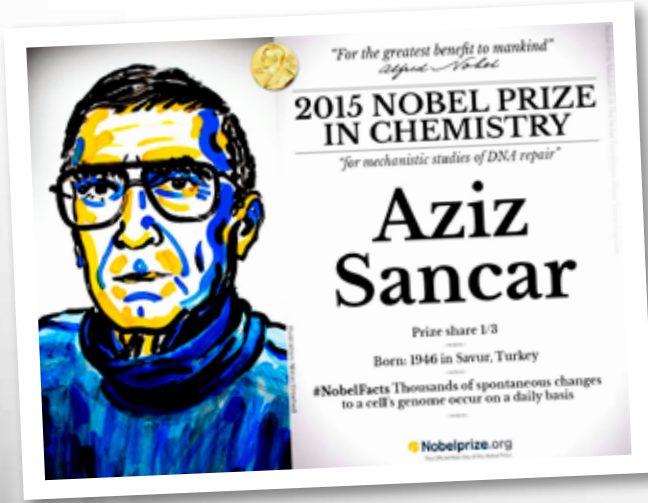
Almanya'da 2000-2006 yılları arasında
Türlere karşı gerçekleştirilen cinayetler

1 KASIM SEÇİMLERİNDE YURTDIŞI OYLARI REKOR KIRDI

Geleneksel Sanatlar
E B R U

Vatan sevdalısı bir ilim adamı

AZİZ SANCAR

1977 yılında Türkiye'den ABD'ye bilimsel çalışmalar yapmak üzere giden 69 yaşındaki **Türk Bilim insanı Prof. Dr. Aziz Sancar**, Nobel Kimya Ödülü'ne layık görüldü. Sancar bu ödülü, hücrelerin hasar gören DNA'larını nasıl onardığını ve genetik bilgisini koruduğunu haritalandıran araştırmaları sayesinde kazandı. **Sancar'ın söz konusu araştırmaları yeni kanser tedavilerinin geliştirilmesinde de kullanılıyor.** Sancar, Nobel'i yıllarca yaptığı çalışmaların bir ödülü olarak görüyor. **Ülkesini başka devlet adamlarına şikâyet eden bilim adamları bir yana dursun, o ülkesiyle gurur duyduğunu, bu ödülü kazanmasını Türkiye'ye borçlu olduğunu büyük bir yüreklilikle ifade ediyor.**

ARTI90

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın süreli yayınıdır.

İmtiyaz Sahibi

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı adına
Doç. Dr. Kudret Bülbül

Yayın Kurulu Başkanı

Ahmet Atabaş

Genel Yayın Yönetmeni

İsmail Yıldız

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Ahmet Alemdar

Yayın Koordinatörleri

Mehmet Cemal Çollak
Caner Süleyman

Yayın Danışmanı

Hulusi Üstün

Fotoğraf:

İlker Kırmızı

Yönetim Yeri:

T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

Oğuzlar Mah. Mevlana Bulvarı No: 145
P.K. 06520 Balgat-Çankaya / ANKARA

Tasarım Uygulama

Rihtim Ajans
www.rihtimajans.com.tr

Yayın Türü

3 Aylık Süreli Yayın

ISSN

2146-9571

Basım Yeri

Özel Ofset, Tel: (0312) 395 06 08

Basım Tarihi

06.11.2015

İletişim:

Tel: +90 312 218 4000

Web: www.ytb.gov.tr

Mail: info@ytb.gov.tr

Dergide yer alan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir. Dergide yer alan yazı ve fotoğraflar kaynak gösterilerek kullanılabilir.

KÜNYE

EDİTÖRDEN

Değerli Okurlarımız,

Artı 90 Dergisi yeni sayısında NSU Cinayetleri Dosyasını yeniden açıyor. 2000-2006 yılları arasında Almanya'nın altı şehrinde sekiz Türk, bir Yunan ve bir de Alman polis olmak üzere 10 kişinin başlarından vurularak öldürüldüğü cinayetler serisi halen aydınlatılmayı bekliyor. Kamuoyunun merak ettiği konuları NSU Davasının avukatlarıyla davanın görüldüğü yerde, Münih'te konuştuk. Irkçılığın Almanya'da nasıl korkunç bir seviyeye ulaşabildiğinin en önemli kanıtı olan bu cinayetlerin neden daha önce engellenemediğini, cinayetleri gerçekleştiren aşırı sağcı terör örgütünün kimler tarafından desteklendiğini ve davadan nasıl bir sonuç beklendiğini sorduk.

Yeni sayımızda okurlarımızı dünyada Endonezya'dan sonra en kalabalık Müslüman topluluğun yaşadığı coğrafya olan Hindistan'a götürüyoruz. Hindistan tarihinde önemli bir yere sahip olan Müslümanlar, Hindistan topraklarına büyük bir tarihi miras bırakmıştır. Hindistan topraklarında taş ve ahşap işçiliğinin birbirinden güzel yüzlerce örneğiyle camiler, saraylar, türbeler ve medreseler ilk günkü ihtişamlarıyla varlığını sürdürmektedir. Okurlarımızı bu tarihi mirasın sembolleri sayılabilecek Cuma Camii, Kutup Minare ve Tac Mahal'e ziyarete davet ediyoruz.

Artı 90 Dergisi, bu sayısında geleneksel Türk sanatları bölümünü 'ebru' sanatına ayırıyor. Ülkemizin yetiştirdiği en önemli ebru sanatkarlarından olan Sadreddin Özçimi'nin kaleminden ebru'nun tüm inceliklerini okuyabilirsiniz.

Karsu Dönmez; piyanist, söz yazarı, besteci, aranjör ama kendi takdimiyle o bir müzisyen. Artı 90, 1960'larda Hollanda'ya işçi olarak gelmiş bir ailenin üçüncü kuşağını temsil eden Karsu Dönmez'i konuk ediyor sayfalarına.

Artı 90'ın 12. sayısında farklı coğrafyalarda, farklı kültürlerdeki masal kültürü, tüm yönleriyle Karaçay Türkleri, Suriyeli büyük mütefekkir Cevdet Said röportajı ve birbirinden değerli yazarlarımızın kaleme aldığı makaleler, ilginç konular ve dosya çalışmaları yer alıyor.

Dergimizi keyifle okumanızı, Artı 90'ın bir sonraki sayısında yeni konularla tekrar sizlerle birlikte olmayı diliyoruz.

Kapak görseli: Sadreddin Özçimi

Menekşe Ebrusu

Sanatkar, Hezârfen Necmeddin Okyay'ın talebesinden ebrû sanatkârı Mustafa Düzgünman'dan icâzetli olan ve günümüzün önde gelen ebrû ustaları arasında sayılan Alpaslan Babaoğlu'ndan meşk ederek icâzet aldığı ebrû sanatıyla ilgili çalışmalarını 20 yılı aşkın bir süredir ciddi bir çizgide devam ettirmektedir. Bu sahada verdiği eserler, yurt içinde ve yurt dışında çeşitli etkinliklerde sergilenmektedir.

15. YILINDA
NSU CİNAYETLERİ

14

1 KASIM SEÇİMLERİNDE
Yurt dışı Oyları Rekor Kırdı

6

**HİNDİSTAN'DA
ÜÇ DURAK**

50 ▾

Analiz: Varoş Değil Varoluş;
Afganistan Türkleri.....36

Tarih Atlası.....**40**

Enstantane.....**42**

Dört Mevsim Türkiye: **Mardin.....58**

Karnı yarıldı, İmam bayıldı,
Hünkâr beğendi.....60

Osmanlı Cenk Sanatı:
Matrak Spor.....64

Şehir Panorama: **Brüksel.....68**

Proje: Almanya'daki Göçmen Kadınlar
İçin **Altın Bilezik Projesi.....76**

Edebiyat: **Turnalar.....80**

Hukuk: Suriyeli Mültecilerin Durumu,
Geri Kabul Anlaşması ve
Vize Muafiyeti Konuları.....**84**

Bana bir masal anlat baba,
içinde tüm sevdiklerim,
içinde bizden bir şeyler olsun!.....**90**

G-20 Liderler Zirvesi
Antalya'da Muhteşem Organizasyon.....**96**

Ankaralı
NİCOLAS

28

70 ▲

O, TÜRK CAZININ PRENSESİ **KARSU**

Kafdağı
Halklarından
**KARAÇAY
MALKARLAR**

32

EBRU
Mevcudatın
Esrarını Yansıtan
Bir Ayna Gibidir

44

CEVDET SAİD
RÖPORTAJI

10

Dünyada Olup Biteni Anlamak İçin,
TARİHİ OKUYUP İBRET ALMAMIZ LAZIM

Ortadoğu Türkiye’de Buluştu: 22 Ülkeden 33 Temsilci Türkiye’de

YTB ve Stratejik Düşünce Enstitüsü (SDE) işbirliği ile 22 ülkeden 33 temsilci Ankara’da düzenlenen Ortadoğu Düşünce Kuruluşları Buluşmasında bir araya geldi. Programın son gününde katılımcıları Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde kabul etti.

Türk Dili Burs Programı İlk Mezunlarını Verdi

Türk Dili Burs Programı bu yıl ilk mezunlarını verdi. Ülkelerinde diplomat, akademisyen, kamu görevlisi ve bürokrat olarak görev yapan kursiyerlerden oluşan programa 14 ülkeden 14 kursiyer katıldı.

Yurt Dışındaki Türk Hukukçuları Türkiye’de Bir Araya Geldi

YTB, yurt dışında yaşayan hukukçularımızın hukuk deneyimlerinin artırılmasına yönelik olarak temel hukuki konulara ilişkin bir eğitim semineri düzenledi. Bu yıl 7.si düzenlenen programa farklı ülkelerde yaşayan 33 Türkiyeli hukukçu katıldı.

19 Ülkeden Osmanlı’yı Araştırmak İçin Geldiler

YTB’nin desteği ile ülkelerinde Siyaset Bilimi, İslam ve Sanat Tarihi, Hukuk, Psikoloji gibi farklı alanlarda çalışmalar yürüten 24 lisansüstü araştırmacı ve akademisyen, Türkiye’ye Osmanlı’yı araştırmak üzere gelerek sertifika programına katıldılar.

BAŞKANIN MESAJI

Değerli Okurlarımız,

Türkiye, 1 Kasım’da önemli bir seçimi daha tüm demokratik toplumlara örnek teşkil edecek bir şekilde barış ve huzur içerisinde tamamladı. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız açısından da bu seçimler adeta bir demokrasi şenliği havasında gerçekleşti.

Hatırlanacağı üzere yurt dışındaki vatandaşlarımıza yerinde oy kullanma hakkı ilk kez 2014 yılındaki Cumhurbaşkanlığı Seçiminde tanınmıştı. Bu aynı zamanda Türk demokrasi tarihinde seçimlerin ilk defa yapıldığı 1876’dan bu yana ilk kez Türkiye için yurt dışında oy kullanabildikleri anlamına geliyordu. Birçok açıdan bir millet niteliği taşıyan 2014 Cumhurbaşkanlığı Seçimine yurt dışı seçmenin katılımı yüzde 19 civarında gerçekleşmişti. 7 Haziran seçimlerinde yüzde 37, 1 Kasım seçimlerinde ise bu oran yüzde 45’lere çıktı. Bu oranlar, yurt dışı seçmenlere yerinde oy kullanma hakkının verilmesiyle birlikte siyasal katılımın her geçen yıl daha da yükseldiğini ortaya koydu. Tüm bu göstergeler yurt dışındaki vatandaşlarımızın oy hakkına sahip çıktıklarını ve anavatanları ile olan bağlarını güçlü tutmak istediklerinin önemli bir nişanesi oldu.

Kıymetli okurlarımız,

İrkçı terör örgütü NSU’nun 2000-2006 yılları arasında Almanya’da 8 vatandaşımızı katletmesi Almanya tarihinin en utanç verici olaylarından biri olarak kayıtlara geçmiştir. Yaşanan bu dehşet verici olayı araştırmak ve faillerini ortaya çıkarmak amacıyla 2013 yılında açılan NSU Davası halen devam etmektedir. Bu davanın seyri, sonuçları sadece yaşanan olayla ilgili sınırlı kalmayacak aynı zamanda ırkçılığa karşı verilen mücadelenin, tavrın da bir göstergesi olacaktır. Bu bağlamda ‘NSU Cinayetleri Davası’ YTB olarak büyük bir hassasiyetle ve dikkatle takip ettiğimiz konuların başında gelmektedir.

Değerli Artı 90 okurları, sizlere YTB’nin bu dönemde yaptığı bazı çalışmalardan bahsetmek istiyorum.

Eylül ayı içerisinde Ortadoğu’daki düşünce kuruluşlarının temsilcileri ile Ankara’da buluştuk. Bu toplantıda dünyanın dört bir yanından gelen katılımcıların birbirini tanımaları, kaynaşmaları çok önemliydi. Bunu başardığımızı düşünüyorum. Yapılan istişarelerin ardından

DOÇ. DR. KUDRET BÜLBÜL

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI

programın her yıl başka bir ülkede devam etmesi de karara bağlandı. Bu çalışmaların soydaş ve akraba topluluklarla aramızdaki ilişkilerin güçlendirilmesine ve işbirliği kültürünün gelişmesine ciddi katkılar sağlayacağına inanıyorum.

Sizlere burada bahsetmek istediğim bir diğer konu da YTB tarafından bu yıl ilk kez hayata geçirilen ‘Türk Dili Burs Programı’. Program bu yıl ilk mezunlarını verdi. Ülkelerinde diplomat, akademisyen, kamu görevlisi ve bürokrat olarak görev yapan kursiyerler, 9 ay boyunca Türkçe dil eğitimi aldılar. Kursiyerlerimize başarı sertifikalarını takdim edip, kendi ülkelerine uğurlarken onların birer Türkiye ve Türkçe sevdalısı olduklarını görmek bu çalışmalarını daha gayretli daha azimli bir şekilde sürdürmek adına bizim için büyük bir motivasyon kaynağı oldu.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da Türkiye Bursları aracılığıyla dünyanın dört bir yanından ülkemize eğitim için gelen uluslararası öğrencilerimize büyük bir içtenlikle hoş geldiniz diyor, yeni eğitim yılında hepsine başarılar diliyorum.

Ayrıca bu bağlamda dünyanın en prestijli ödüllerinden biri olan Nobel Kimya Ödülü’ne layık görülen Prof. Dr. Aziz Sancar’a değinmek istiyorum. Bu ödül, göçmenlere fırsat verildiğinde gerek yaşadıkları ülkelere gerekse onlar üzerinden insanlığa ne gibi katkılar verebileceklerinin çok somut bir örneği olarak karşımızda duruyor. Bu vesileyle kendisini tebrik ediyor, göğsümüzü kabartan başarılı çalışmalarının devamını diliyorum.

Bu düşüncelerle; Artı 90 Dergisi’nin yeni sayısında yeni konularla sizlerle tekrar buluşmayı diliyorum.

1 KASIM SEÇİMLERİNDE YURT DIŞI OYLARI REKOR KIRDI

Yazı: Editorial

►► **Türkiye 1 Kasım'da sandık başına gitti.** Seçimler gerek yurt içinde gerekse yurt dışında beklentilerin üzerinde bir katılımla gerçekleşti.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız 8 Ekim 2015 tarihinden itibaren 54 ülke 113 temsilcilikte sandık başına gitmeye başladı. **Bir demokrasi şenliği havasında gerçekleşen seçimlere katılım yüzde 45'i buldu.** Bu oran yurt dışındaki vatandaşlarımıza yerinde oy kullanma hakkının tanınmasından sonraki en yüksek katılım oldu. 2014 yılında yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinde **530 bin, 7 Haziran 2015 Seçimlerinde 1 milyon 56 bin, 1 Kasım 2015 Seçimlerinde ise 1 milyon 300 bin vatandaşımız yaşadıkları ülkelerde ve gümrük kapılarında sandığa gitti.**

Türkiye'nin Seçimi Senin Seçimin!

Dünyanın dört bir yanında vatandaşlarımız Türkiye için oy kullanmanın heyecanı ve gururuyla oy kullanma merkezlerine akın etti. Vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadıkları birçok bölgede 8 Ekim-25 Ekim tarihleri arasında oy kullanma imkânı sunuldu. Gösterilen yoğun ilgi nedeniyle bazı seçim bölgelerinde uzun kuyruklar oluştuğu gözlemlendi.

Seçimlerin Önemi

Seçimlere gösterilen yüksek katılım vatandaşlarımızın anavatanına olana aidiyetlerini ve ilgilerini göstermesi açısından oldukça önemliydi. Bunun yanı sıra yurt dışı seçmenlerin bulundukları ülkelerde oy kullanabilmesi vatandaşlarımızın Türkiye siyasetine yön verebilmesine, beklenti ve taleplerinin gündeme gelmesine de imkân sağladı.

YTB'den Tanıtım ve Bilgilendirme Çalışması

YTB, 1 Kasım 2015 Genel Seçimlerine katılımı teşvik etmek amacıyla, yaklaşık 2 ay boyunca yoğun bir seçim bilgilendirme çalışması yürüttü. Ahmet Selçuk İlkan, Rafet El Roman, Gökhan Tepe, Burak Kut, Bengü, Karsu Dönmez, Hadise, İsmail YK gibi ünlü isimlerin de yer aldığı reklam kampanyaları gerçekleştirildi. Bilgilendirici afişler, el ilanları, broşürler hazırlayarak vatandaşlarımıza dağıtıldı.

Yürütülen tanıtım çalışmaları kapsamında 530 bin afiş ve el ilanı dağıtımı yapıldı. Ulusal ve yerel gazetelerde ilan ve reklam çalışmaları ile televizyon kanallarında TV-Spot filmi çalışmaları yürütüldü. Sosyal medya kanalları üzerinden gerçekleştirilen çalışmalarla toplamda 5 milyondan fazla kişiye erişilerek yurt dışı seçimlere yönelik farkındalık oluşturuldu.

İSTATİSTİKLER

TOPLAM SEÇMEN*		1 KASIM 2015 MİLLETVEKİLİ SEÇİMİ		7 HAZİRAN 2015 MİLLETVEKİLİ SEÇİMİ		10 AĞUSTOS 2014 CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMİ	
		Kullanılan Oy	Katılım	Kullanılan Oy	Katılım	Kullanılan Oy	Katılım
ABD	93.329	24.909	% 26,69	17.818	% 19,63	10.376	%11.80
Almanya	1.411.198	575.564	% 40,79	482.753	% 34,36	111.933	%8.15
Avustralya	42.271	10.193	% 24,11	7.189	% 17,48	4.211	%10.53
Avusturya	107.880	43.824	% 40,62	37.280	% 34,73	10.406	%9.94
Belçika	133.315	56.113	% 42,09	46.371	% 35,37	7.986	%6.31
Danimarka	32.921	13.629	% 41,4	9.560	% 29,52	1.055	%3.42
Fransa	317.997	142.950	% 44,95	115.521	% 37,05	24.737	%8.35
Hollanda	245.523	114.555	% 46,66	76.502	% 31,44	17.187	%7.21
İngiltere	86.855	33.558	% 38,64	24.896	% 29,44	5.078	%6.41
İsveç	37.073	12.588	% 33,95	8.104	% 22,49	1.440	%4.16
İsviçre	93.259	41.733	% 44,75	36.242	% 39,41	8.715	%9.90
İtalya	13.786	5.533	% 40,13	4.371	% 32,16	1.004	%7.82
Kanada	22.938	7.599	% 33,13	5.217	% 23,53	1.817	%8.69
KKTC	95.366	32.599	% 34,18	26.257	% 27,69	11.044	%12.09
Rusya	11.384	2.949	% 25,9	2.161	% 19,61	1.103	%10.28
S. Arabistan	27.320	6.173	% 22,6	4.965	% 17,6	1.861	%6.51
Gümrükler	-	138.448	-	124.432	-	297.340	-

* Toplam Seçmen Sayısı 1 Kasım 2015 Milletvekili Seçimi verileridir.

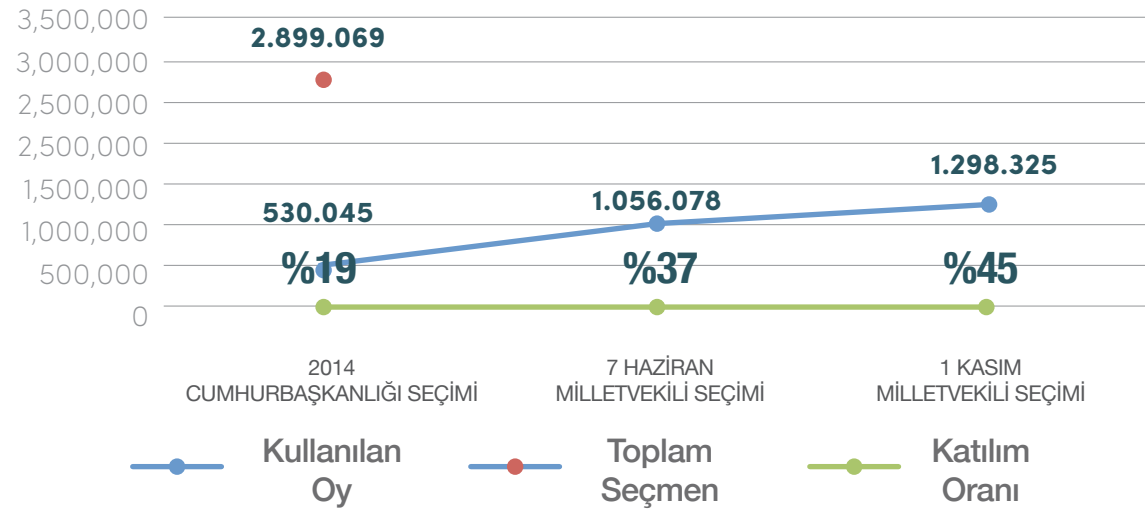
Tablo: Tabloda kayıtlı seçmen sayısı 10 binin üzerinde olan ülkeler gösterilmiştir.

EN YÜKSEK KATILIM HOLLANDA'DA

En büyük yurt dışı seçmen kitlesinin yer aldığı Almanya'da oy kullanım oranı 7 Haziran seçimlerinde %34,36'da kalmıştı. Bu seçimlerde 575.564 kişi oy kullanırken katılım da %40,79'a çıktı. Seçmen sayısının fazla olduğu ülkeler baz alındığında en yüksek katılım %46,66 ile Hollanda'da gerçekleşti. Hollanda'yı %44,95 ile Fransa, %44,75 ile İsveç, %42,09 ile Belçika, %41,4 ile Danimarka, %40,79 ile Almanya ve %40,62 ile Avusturya takip etti.

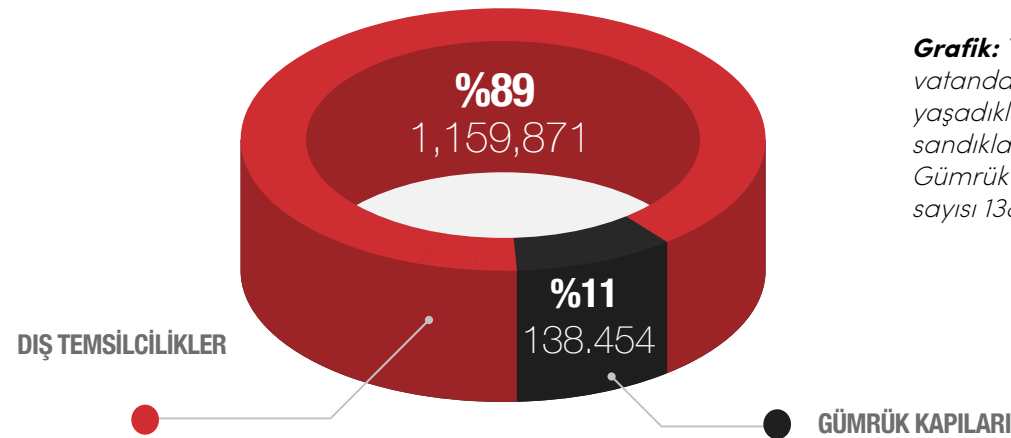
1 Kasım 2015 Seçimlerinde kullanılan oyların sayısı önceki seçimlere göre önemli bir artış gösterdi. Bu artışın en fazla olduğu ülke Hollanda oldu. Hollanda'da 7 Haziran seçimlerinde 76.502 oy kullanılırken katılım yüzde 31,44 olarak kayıtlara geçmişti. 1 Kasım Seçimlerinde ise bu oran yüzde %46,66'ya çıktı, kullanılan oy sayısı ise 114.555 oldu. Hollanda'yı yaklaşık %12'lik bir artışla Danimarka, %11'le İsveç, %10 ile Kanada ve %9'la İngiltere izledi.

YURT DIŞI SEÇMENLERİN TÜRKİYE SEÇİMLERİNE KATILIMI

Grafik: Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinde 530 bin, 7 Haziran 2015 Seçimlerinde 1 Milyon 56 bin, 1 Kasım 2015 Seçimlerinde ise yaklaşık 1 Milyon 300 bin vatandaşımız yaşadıkları ülkelerde ve gümrük kapılarında sandığa gitti.

YURT DIŞI SEÇMEN OYUNU NEREDE KULLANDI?

Grafik: Yurt dışındaki vatandaşlarımızın yüzde 89'u yaşadıkları ülkelerde kurulan sandıklarda oyunu kullandılar. Gümrük kapılarında kullanılan oyların sayısı 138.454 olarak kayıtlara geçti.

GEÇMİŞTEN BUGÜNE YURT DIŞI OYLARI

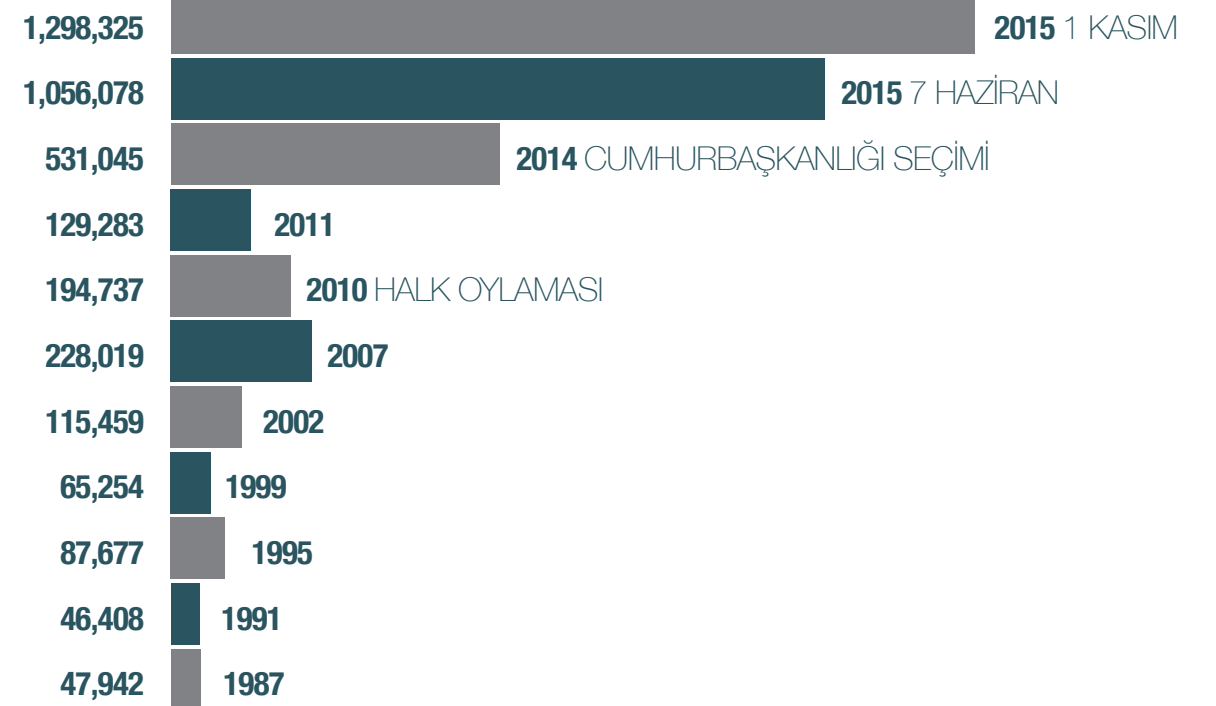
1960'lı yıllarla birlikte milyonlarca vatandaşımızın başta Avrupa ülkeleri olmak üzere çok sayıda ülkeye çalışmak için göç etmesi yeni yasal düzenlemelerin gerekliliğini de beraberinde getirmiştir. Bunlardan biri de yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın gümrük kapılarında oy kullanmalarına imkân sağlayan düzenlemedir. Yurt dışındaki vatandaşlarımıza oy verme hakkı ilk defa, seçim kanununda yapılan değişikliklerle 1987'den itibaren tanınmış, ancak bu hakkın da sadece gümrük kapılarında kullanılması esası benimsenmişti.

Yüzde 5'lerden Yüzde 45'e

1987 yılından yerinde oy kullanma hakkının tanındığı 2014 Cumhurbaşkanlığı Seçimine kadar gümrük kapılarında kullanılan oy sayılarına bakıldığında katılımın oldukça düşük seviyelerde kaldığı görülmüştür. Yurt dışı seçmenler tarihte ilk kez 2014 Cumhurbaşkanlığı Seçiminde bulundukları ülkelerde oy kullandılar. Bir yıl sonra gerçekleştirilen 7 Haziran 2015 ve 1 Kasım 2015 Seçimlerinde de önemli katılım oranlarına ulaşıldı. 2001 yılında yapılan seçimlerde katılım yüzde 5'te kalırken, 2015 Kasım Seçimlerinde bu oran yüzde 45'lere çıktı. ■

YURT DIŞI OYLARIN 28 YILLIK SERÜVENİ

"ŞİDDET ASLA BİR SORUN ÇÖZME YÖNTEMİ OLARAK KULLANILMAMALIDIR"

Yazı: Fethi Güngör

Cevdet Said ile temel sorunların mahiyeti ve çözüm önerisi üzerine bir söyleşi gerçekleştirdik. 15-16 Eylül 2015 tarihlerinde Ankara'da Meyra Palas Otel'de YTB ve SDE işbirliğiyle gerçekleştirilen **Ortadoğu Düşünce Kuruluşları Buluşması**'nda **"Huzurlu ve İstikrarlı Bir Ortadoğu İçin Ortak Vizyon"** başlıklı panele konuşmacı olarak davet edilmiş olan Suriyeli büyük mütefekkir Cevdet Said ile konuştuk. Şiddetin asla bir sorun çözme yöntemi olarak kullanılmaması gerektiğini yarım asrı aşkın bir süredir yılmadan savunan Cevdet Said, adalet ve ihsan ile muamele etmenin Kur'an'ın insanlara önerdiği en etkili yönetim ve iletişim modeli olduğunun altını çiziyor.

"Dünyada olup biteni anlamamız lazım. Bunun için de tarihi okuyup ibret almamız, olaylar arasında bağ kurabilmemiz, olayları yorumlayabilmemiz gerekiyor."

İslam dünyasının son dönemde içerisinden geçtiği çalkantılı süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dünyada olup biteni anlamamız lazım. Bunun için de tarihi okuyup ibret almamız, olaylar arasında bağ kurabilmemiz gerekiyor. Olayları kavrayıp birbirleriyle bağını kurabilirsek, gözümüzün önünde cereyan eden Japonya'nın gelişmesi, Avrupa Birliği'nin şiddetten kurtuluşu, Humeyni'nin silahsız devrimi ve silahlı hezimet, SSCB'nin çökmesi, Saddam'ın bir bayram sabahı kurban edilir gibi asılması... gibi çok önemli olayların hepsi birer ibret dersi olur bizim için. Müslümanlar tarih ilmine gereken önemi vermiyor maalesef. Onun için de dünyada olup biteni anlamıyorlar. Arnold Toynbee medeniyetlerin nasıl kurulduğunu ve nasıl çöktüğünü, tarihin keşfedebildiği yasalarını anlatıyor. Biz Kur'an'ı anlamak için okumalı, âyetlerin maksat ve hedeflerini kavramalıyız. Nasıl ki elektriğin bir kanunu varsa insanın da bir kanunu var. İnsanoğlu, aklını kullanarak kanunu keşfederek nasıl ki tabiatı emrine âmâde kılıyorsa, tarihin ve sosyal olayların kanunlarını keşfederek daha insani, daha medeni bir hayat sistemi kurabilir. İnsan bu kapasitede yaratılmıştır.

Herbert Wells, A Short History of the World (Kısa Dünya Tarihi) adlı eserinde, kavmiyetçilik ve ulus devletçilik değerlendirmeleri yaparken, "kültürel değerleri ve entelektüelleri olmayan kavimler diğer kavimler arasında çıplak gibi kalıyor" der.

Japonlar ne Müslüman, ne Hristiyan, ne de Yahudi; ama onlar Âdem'in çocukları, akıllarını kullanıp ilerlediler. Aynı dine mensup, aynı dili kullanan 23 Arap ülkesi gördüğünüz gibi perişan vaziyette. Bunlardan iki ülke bile bir araya gelip bir ittifak kuramıyor, bunu akıllarından bile geçirmiyorlar. Avrupa Birliği'nde 28 ülke bir araya gelip güçlü bir birlik kurabildi. Savaşı bırakıp barış içinde bir arada yaşamayı, nimetleri paylaşarak çoğaltmayı öğrendiler. Kur'an, "gözleri var görmezler, kulakları var işitmezler, akılları var işletmezler" dedik-

çe biz bu âyeti üzerimize alınmayıp, 'bundan kastedilen gayrimüslimlerdir', diyerek geçiştirdik hep. Oysa bu âyet bizim durumumuzu da ifade ediyor. Bu yüzden olayların gerçek nedenlerini, sonuçlarını göremiyor, kavrayamıyor, makul bir şekilde davranamıyoruz.

Farklı kavimden yüzbinlerce insan, hac zamanında, aynı yerde, kefen gibi beyaz sade bir kıyafetle ittihad yapıyor, eşit bir birlik oluşturuyor. Keza, Kâbe'nin etrafında eşit bir şekilde saf tutuyorlar. Celal Nuri'nin İttihadü'l-Müslimîn; Müslüman Birliği adlı eserini Abdurrahman Azzam Arapça'ya tercüme etmişti. O yıllarda kitap sahibi olmak zordu. Ben de elle yazarak kendime bir nüsha edinmiştim. "İslam âleminin neresinde bir uyanış var?" diye merak ediyordum, onun için farklı bölgelerden eserler okumaya gayret ediyordum. Daha o karanlık günlerde bu zat, "torunlarım gasp edilmiş hakkımızı geri alacak" demişti. Yine Bilginin ABC'si adlı eserinde Celal Nuri, "Arafat dağı elmas olsa Müslümanlar için bu kadar kıymetli olmazdı, o ittihadın, birliğin timsali oldu" diye yazıyor.

Kaleme aldığınız kitaplarda ve kamuoyunda çıkan açıklamalarınızda "demokrasi", "birlikte yaşama", "uzlaşma", "insan hayatının kıymeti", "şiddetin ve baskının Kur'an'da reddedildiği" gibi hususlara dikkat çekiyorsunuz. Fakat İslamiyet'i ve Müslümanları pasifize ettiğiniz şeklinde eleştiriler de alıyorsunuz. Yapılan bu eleştirileri nasıl değerlendiriyorsunuz?

SSCB çöktüğünde dünyayı tam 30 kez yok edecek kadar atom bombasına sahipti. Dışarıdan herhangi bir düşman gelip yıkmadı Sovyet rejimini, bilakis kendiliğinden çöküp gitti. O kadar çok silaha ve bombaya sahip olması, bu denli büyük bir silah gücü oluşturması onun hızlı çöküşüne mani olamadı. Bu büyük bir olaydır, bunun ne anlama geldiğini kavrayıp ders çıkarmamız gerekiyor. İnsan fitratına aykırı uygulamaları ve insanlara uyguladığı ağır baskılar sebebiyle yıkıldı Sovyet rejimi. Pakistan atom bombası yaptı yıllar önce, ama

“Kula kulluğu reddetmek, iktidarın güç veya verasetle değil, **insanların hür irade ve tercihleriyle el değiştirmesini sağlamak son derece önemlidir.**”

Pakistan'ın gelişmesine ne katkısı oldu bu bombaların? Şimdi İran nükleer silah üretme peşinde, bunca yatırımla üreteceği silahları nerede kullanacak, ne işine yarayacak? Bu silahlar hangi sorunu nasıl çözecek? Hiç!

Demokrasi vurguma gelince, bunu yönetim modeli olarak benimseyenlerin büyük çoğunluğu belki de Allah'a inanmıyorlar, ama insanın insana tapmasını, kulun kula kul olmasını reddediyorlar en baştan. Burası çok önemlidir. Başlangıcı ve mevcut haliyle imansız demokrasi, haliyle kör ve topaldır. Ama kula kulluğu reddetmesi, iktidarın baskı ve güç ile veya verasetle değil, insanların hür irade ve tercihleriyle el değiştirmesi yöntemi son derece önemlidir. Kur'an'da Şûrâ Sûresi var bildiğiniz gibi. Ayrıca, “onların (yönetim) işleri aralarında şûrâ (meşveret, istişare, ortak akıl) iledir” (Şûrâ 42:38) buyuruyor Rabbimiz. Biz demokrasinin noksan kısmını tamamlayalım, ona mizanı (ahireti) ekleyelim, şûrâ esaslı daha ileri bir demokrasiyi uygulayalım, insanlığa örnek olalım.

Peygamberimizden rivayet edilen bir hadiste, şiddetin bereketsiz olduğu ifade edilmiştir. Şiddet asla bir sorun çözme yöntemi olamaz. Savaş ölmüştür! Kötü niyetli suçlular ve onların sömürdüğü cahiller dışında dünyada kimse artık savaşı sorun çözme yöntemi olarak kullanmıyor.

Türkiye'nin Ortadoğu politikaları hakkında neler söylersiniz? Bu coğrafya ile ilgili temel sorunların çözülmesi için neler yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Ebu'l-Hasan en-Nedevi ölüm döşeğinde Muhammed İkbal'i ziyaret ettiğinde, “Şiirlerim dünyanın birçok ülkesinin diline çevrilecek, ama fikirlerimin Müslümanlar tarafından anlaşılmasını daha çok önemsiyorum”, demişti. Bir de, “Türkiye'yi takip edin, onlar ilerleyecek” demişti. Türkiye, diğer İslam ülkelerine, demokratik yöntemi kullanma açısından fark atmıştır. Yönetim seçimle el değiştiriyor, şairler, yazarlar, sanatçılar yetişiyor...

Bu bağlamda çözüm önerileriniz neler olur?

Müslümanlar olarak ilim ve kitap ile bu perişan halimizden kurtulup ilerleyeceğiz. İlmin, yani gerçeğin peşinden gitmeliyiz, sürekli hakikati aramalıyız.

Sadece ‘müminler arasında’ değil, bütün ‘insanlar arasında’ adalet ve ihsan ile hükmetmemiz, hükümet etmemiz, onlara ‘ihsan’ ile muamele etmemiz gerekiyor. Adalet ve ihsanın kıyamete kadar asla yok olmayacağını ve kıymetinden hiçbir şey kaybetmeyeceğini çok iyi anlamalıyız. Adaletin, eşit muamelenin kıymetini en çok ezilenler, kadınlar ve çocuklar bilir. Müşrikler, “ayak takımımız senin peşine takılıyor, onlar yanındayken biz seninle oturup konuşmayız” diyorlardı Peygamberimiz. Müşrikler, kendinden düşük seviyede gördükleri insanları kendileriyle eşit görmeye yanaşmıyor, onlarla iyi geçinmeye tenezzül bile etmiyorlardı.

Yönetimin tek ölçüsü adalet, yani eşit davranmak iken, maalesef dünyada geçerli yegâne kural güç olmuştur. Bu yüzden de insanlık birbirini katledip duruyor!

Hükmün, idarenin, otoritenin, kısaca yönetimin tek ölçüsü adalet, yani eşit davranmak iken, maalesef dünyada geçerli yegâne kural güç olmuştur. Bu yüzden de insanlık birbirini katledip duruyor! Oysa Kur'an, bir insanı öldüreni bütün insanları öldürmüş gibi günahkâr saymaktadır. Zerre kadar hayır işleyen de, zerre kadar

kötülük işleyen de bu eylemlerinin karşılığını bulacak. Zira, bütün yaratılmışlar iradesiz varlıklar olarak fıtratlarına uygun hareket ediyorken, insanoğluna irade, yani seçme hürriyeti, tercih hakkı verilmiştir. Dolayısıyla, doğruyu mu seçmiş eğriyi mi, bunun karşılığını mutlaka görecektir. Zira sorumlu bir varlıktır, tercih ve eylemlerinin sorumluluğunu üstlenmek durumundadır. ■

“Savaş ölmüştür. Artık dünyada suçlular ve onların sömürdüğü **cahiller dışında kimse savaşı bir yöntem olarak kabul etmiyor.**”

Cevdet Said,

İkinci Dünya Savaşı sonrası İslam dünyasının genç kuşağından. 1931 yılında Suriye'nin Golan bölgesindeki Bîr-i Acem köyünde doğdu. Çerkes asıllı mütefekkir, Cezayirli büyük düşünür Malik Binnebi'nin seçkin öğrencisi ve izleyicisi olarak ün salmıştır.

Baba Esed döneminde 5 kez tutuklanmış, sonunda öğretmenlik görevinden uzaklaştırılmıştır. Suriye'de devam eden iç savaş sebebiyle köyünü ve ülkesini terk etmek zorunda kalana kadar, kardeşiyle birlikte süt inekçiliği ve arıcılık yapmıştır. İki yıl önce köyü bombalanarak kendisi gibi Ezher mezunu olan kardeşi, yaralı bir muhalife ilk yardım hizmeti sağlarken şehid edilmiştir.

İlk hapse düştüğü 1963 yılından bu güne kadar onlarca kitap yazmış, dünyanın çeşitli yerlerinde yüzlerce konferans vermiştir. Kitaplarından telif ücreti almadan, şöhretinin aksine mütevazı bir hayat sürmeyi tercih

eden Cevdet Said, unvanını öğrenmekte ısrar edenlere ‘inek çobanı’ olduğunu söylemekle yetinmiştir.

Cevdet Said yaklaşık üç yıldır İstanbul Beykoz'da yaşamaktadır. Temel görüşü, şiddete ve kaba güce karşı olmak, İslam dünyasının felsefi ve kültürel değerlerini yeniden dirilterek öze dönmektir. Türkçe'ye çevrilen başlıca eserleri şunlardır:

- Bireysel ve Toplumsal Değişimin Yasaları
- Âdem'in Oğlu Habil Gibi Ol
- Güç, İrade ve Eylem
- Değişim Rüzgârları
- Din ve Hukuk
- Oku; Kerem Sahibi Yaratan Rabbinin Adıyla
- Âdemoğlunun İlk Mezhebi
- Makaleler
- Düşüncede Yenilenme (Söyleşiler)

15. YILINDA NSU CİNAYETLERİ

Yazı: Editorial

Yüzyılın davası olarak nitelendirilen 'NSU Cinayetleri Davası', Münih Yüksek Eyalet Mahkemesi'nde görülmeye devam ediyor. 2013 yılında başlayan davada Ekim ayı itibariyle 250 duruşma tamamlandı. **Gerek kurban yakınları gerekse Almanya'da yaşayan Türk kamuoyu, ırkçılığın Almanya'da nasıl korkunç bir seviyeye ulaşabildiğinin en önemli kanıtı olan bu cinayetler zincirinin tüm ayrıntılarıyla aydınlatılmasını bekliyor.**

Artı 90 Dergisi, 15. yılında NSU Dosyasını yeniden açıyor.

Tarih 7 Eylül 2011. Thüringen'de bir bankaya soygun düzenleyen silahlı iki adam, başarısız sonuçlanan girişimlerinin ardından bisikletleriyle olay yerinden hızla uzaklaşıyor. Daha önce şehrin ücra bir noktasına park ettikleri karavana bisikletlerini de atarak kaçmaya başlıyor. Ancak polis, görgü tanıklarının da yönlendirmesiyle aracın plakasına, rengine, modeline dair önemli ipuçlarına ulaşıyor. Nitekim yapılan kovuşturma sonucu 4 Kasım 2011 tarihinde bir polis ekibi banka soyguncularına ait beyaz karavanın bir inşaat bölgesinde bulunduğunu tespit ediyor. Bu arada soyguncular daha önce ele geçirdikleri polis telsizinden polisin kendilerine doğru yaklaşmakta olduğunu anlıyor. İşte her şey tam da bu esnada gerçekleşiyor. Polis iki zanlıyı yakalayacakken, aracın içinden kısa aralıklarla gelen iki el silah sesiyle birlikte aracın alev aldığı görülüyor.

Yapılan incelemelerin ardından banka soyguncularından Uwe Mundlos'un arkadaşı Uwe Böhnhardt'ı kafasına bir el ateş ederek öldürdüğü ardından da aracı kundaklayarak, aynı silahla intihar ettiği tespit ediliyor.

Bir film senaryosunu andıran bu olay, iki banka soyguncusunun yakayı ele vermemek için intihar etmelerinden

ibaret bir hikâye olabilirdi. Ancak yaşanan bu olayın ortaya çıkardığı gerçek, anlatılan intihar hikâyesinin gerçekliğini de sorgulatacak kadar acı ve dehşet verici bir gerçeği ortaya çıkaracaktı. Acı olan banka soyguncularının aynı zamanda vahşi cinayetler zincirinin de katilleri oldukları gerçeği idi. Ancak asıl dehşet verici olan gelişme bu ikilinin Alman gizli istihbaratıyla bağlantılı oldukları yönündeki güçlü kanıtlar bulunduğu iddiasıydı.

Mafya Hesaplaşmaları Denilerek Göz Yumulan İrkçi Cinayetler

Bu cinayetler Neo-Nazi Cinayetleri, NSU Cinayetleri ya da Alman medyasının işi sulandırmak için uydurduğu Dönerci Cinayetleri idi. Yani 2000-2006 yılları arasında Almanya'nın altı şehrinde sekiz Türk, bir Yunan ve bir de Alman polis olmak üzere 10 kişinin başlarından vurularak öldürüldüğü cinayetler serisi. Alman polisinin yıllarca mafya, çete hesaplaşmaları diyerek göz yumduğu ırkçı cinayetler.

Nasyonal Sosyalist Yeraltı Örgütü

Aslolan şuydu ki cinayetleri bir çete gerçekleştirmişti. NSU yani Nasyonal Sosyalist Yeraltı Örgütü.

Polise göre; 10 cinayet işledikleri, 14 banka soygunu gerçekleştirdikleri, çok sayıda bombalama eylemlerin-

►► NSU terör örgütünün yaklaşık 10 yıllık bir zaman dilimi içerisinde çok sayıda cinayet ve eylem gerçekleştirdiği belirlendi. **Örgütün gizli bağlantıları ve ilişkileri ortaya çıktıkça skandalın boyutu daha net bir biçimde görüldü.**

de bulundukları belirlenen NSU örgütü 3 kişiden oluşuyordu. İntihar eden Uwe Mundlos, Uwe Böhnhardt ve örgütün üçüncü üyesi intihar olayından hemen sonra üçlü çetenin yaşadıkları evi havaya uçuran kadın terörist Beate Zschäpe. Zschäpe ortalıktan kaybolduktan kısa bir süre sonra polise teslim oldu.

Tüm cinayetlerde susturucu takılmış Ceska 83 marka silahlar kullanılmıştı. Öldürülenlerin ortak özelliği küçük esnaf veya öyle zannedilmiş olmalarıydı. Ayrıca cinayetlerde susturucu kullanılması, bazılarında mermi kovanlarının bulunamayışı, tanıklık edecek kimsenin olmadığı anların seçilmiş olması ve hiçbir iz bırakmaması profesyonelce işlenmiş cinayetler serisinin ortak özellikleri arasındaydı.

Ve NSU Davası Başlıyor

2011'deki intihar olayının ardından patlak veren bu olayın ardından kamuoyunun yoğun baskıları sonucu olayın aydınlatılması için Federal savcılık tarafından bir iddianame hazırlandı. Almanya tarihinin en önemli davası olarak görülen NSU Cinayetleri Davası 2013 yılının Mart ayında Münih Yüksek Eyalet Mahkemesi'nde başladı. Sanık sandalyesine cinayet zanlısı Beate Zschäpe, yardım ve yataklıkla suçlanan Ralf Wohlleben, Carsten Schultze, Andre Erminger ve Holger Gerlach oturdu. ►►

Almanya'da 2000-2006 yılları arasında Türklere karşı gerçekleştirilen cinayetler

MEHMET KUBAŞIK (39)

Tarih: 4 Nisan 2006

Yer: Dortmund

Büfe işleten Mehmet Kubaşık, bisikletle yaklaşan iki kişi tarafından susturuculu tabanca kullanılmak suretiyle başından vurularak öldürüldü.

HALİT YOZGAT (21)

Tarih: 6 Nisan 2006

Yer: Kassel

Babasıyla birlikte bir internet kafe işleten Halit Yozgat içeride müşterilerin olduğu sırada kafeye giren katil tarafından susturuculu tabanca ile başına iki el ateş edilerek öldürüldü.

HABİL KILIÇ (38)

Tarih: 29 Ağustos 2001

Yer: Münih

Eşiyle beraber bir manav dükkânı işleten Habil Kılıç, dükkânına giren katiller tarafından başından vurularak öldürüldü.

ABDÜRRAHİM ÖZÜDOĞRU (49)

Tarih: 13 Haziran 2001

Yer: Nürnberg

Nürnberg’de terzihane işleten Abdürrahim Özüdoğru, dükkânına giren teröristlerce iki ayrı susturuculu silahtan çıkan kurşunlarla başından vurularak öldürüldü.

MEHMET TURGUT (25)

Tarih: 25 Şubat 2004

Yer: Rostock

Döner büfesi işleten Mehmet Turgut, dükkânda yalnız olduğu sırada susturuculu tabanca ile başından vurularak öldürüldü.

SÜLEYMAN TAŞKÖPRÜ (31)

Tarih: 27 Haziran 2001

Yer: Hamburg

Meyve-sebze dükkanı işleten Süleyman Taşköprü, dükânına giren teröristlerce susturucu takılmış iki tabancadan ateşlenen ve başına isabet eden üç kurşunla öldürüldü.

İSMAİL YAŞAR (50)

Tarih: 9 Haziran 2005

Yer: Nürnberg

Döner büfesi işleten İsmail Yaşar, dükkânına giren katiller tarafından susturuculu tabanca ile başından vurularak öldürüldü.

ENVER ŞİMŞEK (38)

Tarih: 9 Eylül 2000

Yer: Nürnberg

Çiçekçilik yapan Enver Şimşek, sipariş için gittiği yerde minibüsün içinde iken iki ayrı susturuculu silahtan çıkan sekiz kurşunla ağır yaralandı. İkisi başına isabet eden kurşunlar nedeniyle komaya giren Şimşek, iki gün sonra hayatını kaybetti.

Olay neden daha önce ORTAYA ÇIKARILAMADI?

Mahkeme başlayıp, yaşanan olayın ayrıntıları ortaya çıkıkça kamuoyunda bir infial meydana geldi. Sanıkların verdiği ifadeler, tanıkların ve kurban yakınlarının anlatıkları cinayetlerin önceden engellenememesinde ihmalle açıklanamayacak bir yaklaşımın varlığını gösteriyordu.

Bu anlamda TBMM İnsan Hakları Komisyonu'nun 2013 yılında yaptığı araştırma çarpıcı bir gerçeği ortaya koyuyor. Raporda, yapılanların bir ihmal değil gizli istihbaratla ilişkili örgütlü bir eylem olduğu ifadeleri geçiyor. "Cinayetlerin bu zamana kadar neden çözülemediği, başka nedenlerden defalarca takibe alınmış terör grubunun nasıl kendisini gizlemeyi başardığı ve iç istihbarat kurumu Anayasayı Koruma Teşkilatı ile emniyet birimlerinin bu yapılanmaya karşı neden zamanında önlem almadığı soruları gündeme gelmiştir. Anayasayı Koruma Teşkilatı ajanlarının ellerindeki bilgileri paylaşmayarak, terör grubunun yakalanmasına engel olduğu, hatta cinayetlere doğrudan veya dolaylı katkı sağladığı iddiaları ortaya atılmıştır. Alman istihbarat ve emniyet birimlerinin üç aşırı sağcı 90'lı yıllardan bu yana tanıdığı hâlde cinayetleri önlemede neden başarısız olduğu ve niçin bu gruplardan şüphelenmediği soruları sorulmaya başlanmıştır."

"Örgüte yardım ve yataklık edenlerin hepsi yargılanmalı"

Dava sanıklarının sadece beş kişiyle sınırlı tutulması ayrı bir tartışma konusu olarak gündeme geldi. Özdoğan ailesinin avukatı Mehmet Gürcan Daimagüler bu konuda şunları söylüyor: "Biz bu davada 28 tanığı dinledik. Hepsi açıkça söyledi biz bu üçlüye para verdik, araba verdik, ev verdik, destekte bulunduk diye. Peki, neden bu insanlar yargılanmıyor, neden sadece şahit olarak geliyorlar? İkinci olarak da iddianameyi hazırlayan Federal Savcılığa şunu sormak istiyorum. NSU cinayetleri kapsamında 10 kişinin öldürüldüğünü nereden biliyorsunuz? Bu sayının 12-13 veya 20 olmadığından emin misiniz? Örneğin bu davanın başladığı ilk hafta sanıklardan Carsten Schultze ifadesinde 1999 yılında Nürnberg'de bir Türk kahvehaneinde bomba patlatıldığını söyledi. Doğruydum. Kahvehane çalışanlarından biri de yaralanmıştı. Madem siz genel savcılık olarak bu konuyu en ince detayına kadar araştır-

dığınızı söylüyorsunuz, nasıl oluyor da bu olaydan haberiniz olmuyor?"

"Aynı hatalar devam ediyor"

2012 yılında, yani NSU Cinayetleri ortaya çıktıktan sonra Berlin'de 20 yaşındaki Ahmet Bektaş isimindeki bir Türk genci sokak ortasında öldürüldü. Şimdi şunu da sormamız gerekiyor. Ben bunu Berlin'deki polise de sordum. Madem bu konuyu bu denli araştırdınız; neden bu olaylar halen devam ediyor? Halen neden aynı hatalar yapılıyor?"

Gazeteci Rahmi Turan, Almanya gibi geniş teknolojik imkânlarıyla kriminal olayların aydınlatılmasında yüzde 90'a yakın bir başarı sağlayan bir ülkenin bu olayı çözememesinin utanç verici olduğunu dile getiriyor. "Bu olay, ancak tesadüfi bir şekilde iki banka soyguncusunun başarısız bir soygun girişiminden sonra yakalanacaklarını anladıkları anda intihar etmeleri sonucu ortaya çıkmıştır. Almanya bu davayı açmaya adeta mecbur kalmıştır."

Burada şu soruyu sormak gerekiyor: Alman yetkililer cinayetlerin bir ırkçı terör örgütü tarafından yapıldığını gösteren onca delile rağmen neden ısrarla ve inatla bu gerçeği görmek istemediler?"

Cinayetin işlendiği esnada mekânda bulunduğu tespit edilen Alman istihbarat memuru salıverildi

Şüpheleri arttıran soruşturmayı derinleştiren ve dikkatlerin Alman Gizli İstihbaratı üzerinde yoğunlaşmasına neden olan en önemli olaylardan biri de Andreas Temme olayı. Hessen Anayasayı Koruma Teşkilatında çalışan Andreas Temme'nin 2006 yılında Halit Yozgat'ın öldürüldüğü sırada veya birkaç dakika önce kafede müşteri olarak bulunduğu tespit edilmişti. Bu olayla ilgili TBMM Raporunda şu ifadeler yer alıyor:

"Memleketinde "Küçük Adolf" olarak anıldığı iddia edilen Temme, Halit Yozgat cinayetinin ardından, kafedeki altı kişiden biri olarak aranmaya başlanmıştı. Beş kişi ifade vermeye gelerek bildiklerini anlatmasına rağmen bir kişinin gelmemesi üzerine, polis araştırmalarının ardından bu kişinin Hessen Anayasayı Koruma Teşkilatında çalışan

Andreas Temme olduğunu tespit etmiştir. Şüpheli sıfatıyla evine baskın yapılmış ve böylece olaydan ancak 10 gün sonra ifadesi alınabilmiştir. Temme olayla ve ifadeye gelmeyle ilgili olarak "Kafede cinayetin işlendiğini ve silah sesi duymadım. Kafede internette müstehcen sayfalara baktım sonra da çıktım. 10 gün boyunca haberleri de dinlemediğim için cinayetle ilgili hiçbir şey duymadım." şeklinde ifade vermiştir. Temme'nin evindeki aramada ruhsatsız silah ve seri cinayetlere ilişkin bir de kitap bulunmuştur. Ancak kısa süreli gözaltının ardından cinayetle bağlantısı olmadığı saptanarak –evinde bulunan ruhsatsız silaha rağmen– serbest bırakılmıştır. Temme'nin bir başka şehirde ikamet etmekte olup, evine uzak olduğu söylenen bu internet kafeyi tercih etmesi önemli bir ayrıntıdır. Şüpheleri daha da artıran iddialardan biri, bu kişinin dokuz cinayetin altısında o şehirlerde olduğuna dairdir. İşin ilginç, Temme'nin ortaya çıkarılmasının ve bu nedenle görevine son verilmesinin ardından, katil üçlü bir daha ırkçı cinayet işlememiştir. Bazen bir yıl, bazen iki gün arayla işlenen cinayetler 2006 yılında bıçak gibi kesilmiştir."

Bu bilgi istihbarat birimlerinin örgüt üzerindeki etkisini gösteren önemli bir delil olarak kabul ediliyor.

İstihbarat memurunu kim, neden koruyor?

Avukat Daimagüler, yaşanan cinayetlerin bir 'kurumsal ırkçılık' olduğunu ifade ediyor. "Almanya bunu kabul etmiyor. Çünkü burada suçlanan direkt olarak Almanya Devleti. İstihbaratın bu cinayetlerdeki payının ne olduğu henüz net bir biçimde ortaya konulmadı. Bakın istihbaratçı Andreas Temme'nin internet kafeye gelmeden önce yaklaşık 11 dakika bir Neo-Nazi mensubu ile görüşme yaptığı saptandı. Ne konuştu, niçin konuştu, neden oradaydı? Hangi konuda konuştuğunuz diye sorulduğunda bilmiyorum,

hatırlamıyorum cevabını veriyor. Bu adamın şahit olarak mahkemeye gelmesini talep ettik. Geldi de ancak avukatıyla. Almanya'da her şahidin avukatıyla gelme hakkı var. Ama normalde hiçbir şahit yapmaz bunu. Bir avukat arkadaş şu soruyu sordu 'Sen Kassen şehrinde yaşıyorsun avukatın Wiesbaden'da. Neden uzak bir yerden avukatı tuttun?', 'Cevap vermek istemiyorum' dedi. İsrar ettik. 'Bana bir kurum tavsiye etti bunu' dedi. Peki, hangi kurum diye sorduk. 'Hessen Eyaleti İstihbaratı'. Peki, bu avukatın parasını kim ödüyor sizce? İstihbarat. Bakın bu açık açık konuşuluyor.

Sonra genel savcılık çıkıyor diyor ki 'Bu sorunun konuyla hiç ilgisi yok. Kim nereden gelirse gelir' diyor.

Başbakan Angela Merkel söz verdi. Her şeyi araştıracağız diye. Ben şimdi düşünüyorum bu olay Türkiye'de olsaydı günlerce, haftalarca hatta aylarca konuşulurdu. Şunu da hatırlatmakta fayda var. Almanya'da savcılık bağımsız değil, Adalet Bakanlığı'na bağlı bir kurum." ➤

Avukat Mehmet Gürcan DAIMAGÜLER

Skandal Bilirkişi Raporu: "Öldürmek Almanlarda Tabu, Kesin Yabancılar Yapmıştır."

Skandallar serisi sadece bunlarla sınırlı değil. Cinayetlere ilişkin hazırlanan bilirkişi raporunda geçen ifadeler korkunç bir gerçeği daha ortaya çıkarıyor. Avukat Daimagüler, bilirkişi raporunda özetle Alman kültüründe insan öldürmenin bir tabu olduğu, ancak yabancılar arasında şeref, namus gibi meseleler yüzünden öldürmenin daha kolay gerçekleştirildiği ifadelerinin yer aldığını söylüyor. "Bu yüzden cinayetlerin büyük ihtimalle yurt dışından gelen insanlar tarafından yapıldığı iddia ediliyor. Bu katiller Güney Avrupa'dan ya da Türkiye'den. Yani kısaca diyorlar ki bizim kültürümüzde insan öldürmek yok, bunu yapsa yapsa yabancılar yapmıştır."

Avukat Daimagüler: Polis, Cinayetleri Çözebilmek İçin Falcıya Gitti

"Polis, Süleyman Taşköprü öldürüldükten sonra olayı araştırmak için kime başvurdu biliyor musunuz? Bir falcıya gittiler, falcıyla konuştular. Falcı dedi ki ben rüya gördüm, katil bir İranlı. Polis gitti iki defa görüştü o kişiyle. Düşünebiliyor musunuz; polisin ırkçı cinayetlere yaklaşımı bu."

Polis ve savcılıktan araştırma yapan AVUKATLARA BASKI

►► “Cinayetlerin arkasında istihbarat ve aşırı sağcı **terör örgütlerinin olduğunu ortaya koyacakken bir anda her şey patlak verdi**”

NSU cinayetleriyle ilgili yaşanan skandal süreci Münih'te öldürülen Theodoros Boulgaridis'in avukatı Yavuz Selim Narin'den dinleyelim.

“2011 yılının Mayıs ayında NSU cinayetlerine kurban giden Theodoros Boulgaridis'in ailesiyle tanıştım. Bu süreçte henüz intihar olayları yaşanmamış, cinayetlerin NSU terör örgütü tarafından yapıldığı ortaya çıkmamıştı. Kendilerine bu cinayetlere bazı istihbaratçıların karışmış olabileceğini ve bu cinayetlerin arkasında iddia edildiği gibi mafyatik ilişkiler değil aşırı sağcı terör örgütünün olabileceğini söyledim. Aile bana vekâletname verdi. Bir an önce dosyaları inceleyip kendilerine bilgi vermemi istediler. Ben de polise ve savcılığa başvurdum, belgeleri istedim.

Bana bu davanın belgelerinin 1100 dosyadan oluştuğunu ve bir depoda saklandığını ifade ettiler. Dosyalarını göndermelerinin mümkün olmadığını, bizzat benim gelmem gerektiğini söylediler. Dosyaları yerinde görmek ve incelemek için en az bir haftalık bir zamana ihtiyacım vardı. Çünkü diğer işlerimi yoluna koymak ardından sadece bu işe odaklanmak istiyordum. Amacım, önümüzdeki iki ay boyunca bu davaya hazırlanıp süreci başlatmaktı. Plan-

lamama göre Kasım ayında çalışmalarımızı bitirmiş olacaktık. Ancak Kasım ayında her şey havaya uçtu. Bildiğiniz gibi iki katil intihar etti ve karavanı da ateşe verdiler. Aynı zamanda yaşadıkları evi de üçüncü kişi olan Beate Zschäpe havaya uçurdu. Beş yıldır hiçbir şey olmuyordu ama birden böyle bir olay patlak verdi.

Bayan Boulgaridis beni aradı, polis müvekkillerimi arayıp benimle ilgili sorguya çekmiş. Neden bir Türk avukat tutunuz diye. Benim hakkımda soruşturma başlatmışlar. Teröristlerle ilgili değil benimle ilgili soruşturma başlatıyor polis. Nedense teröristler değil de ben ilgilerini çekmişim.

Başsavcıdan davayla ilgili belgeleri istediğimde Neden bana bu davayla bu kadar ilgili olduğumu sordu. Ben de babası, eşi gündüz ortasında katledilen bir ailenin müdahil avukatıyım dedim. ‘Hayır’ dedi ‘Şahsen niye bu kadar ilgileniyorsun?’ diye sordu. Ben de bir terör örgütü 10 yıl boyunca Almanya'nın her tarafında hiçbir engelle karşılaşmaksızın gündüz ortasında Türklere yönelik cinayetler işliyorsa bu beni şahsen de ilgilendirir, dedim. Ben böyle söyleyince başsavcı sustu.

►► “Nedense polisin ilgisini cinayeti işleyen teröristler değil bu konuda araştırma yapan bir avukat olarak ben çekmişim. **Teröristlerle ilgili değil benimle ilgili soruşturma başlatıyor polis.**”

►► “Başsavcı neden bu davayla bu kadar ilgilisin diye sordu. Ben de ‘babası, eşi gündüz ortasında katledilen bir ailenin müdahil avukatıyım’ dedim. ‘Hayır, şahsen niye bu kadar ilgileniyorsun?’ diye sordu. **Ben de ‘Bir terör örgütü 10 yıl boyunca Almanya'nın her tarafında hiçbir engelle karşılaşmaksızın gündüz ortasında Türklere yönelik cinayetler işliyorsa bu beni şahsen de ilgilendirir, dedim.**”

Avukat Yavuz Selim NARİN

Bu davanın ısrarlı bir şekilde peşinden gittiğim için ofisi-me, evime, şahsıma hatta olmayan aracıma dahi arama kararı çıkartıldı. Farklı yerlerde farklı şekillerde soruşturmalar devam etti. Birçok araştırmacı gazeteciyle ve meclis araştırma komisyonlarıyla beraber çalıştığım, bilgi alışverişinde bulunduğum, güvenlik çevrelerini oldukça rahatsız etmekteydi. Medya tarafından gerçekleştirilen araştırmaların önemli bölümünde katkım olduğu da bilinmekteydi. Bu yüzden beni durdurmak istediler hatta avukatlıktan atmaya bile çalıştılar. Ancak hala görevimin başındayım ama bildiğim kadarıyla Federal Başsavcı görevinden istifa etmek zorunda kaldı.

Benim bu baskılardan dolayı herhangi bir korkum yok. Benim tek endişem yapılan bu baskılar karşısında konuşması gereken insanların çekinerek köşeye çekilmeleri. Yoksa ben Neo-Nazilerin inlerine kadar giriyorum. Gece yarısı zillerine basıp evlerine giriyor, onlarla konuşuyorum.”

Avukat Daimagüler: “Başsavcı belgeleri vermek istemedi, durumu New York Times’a aktaracağımı söyleyince tavrı değişti.”

“Ben davayı ilk kabul ettiğimde savcılıktan dosyaları istedim. ‘Bu biraz sürebilir.’ cevabı geldi. Ben de ‘Hiç olmazsa Beate Zschäpe’ye verdiğiniz dosyaları bana da verin.’ dedim. Bu kez o sanık, ona mecburen verdik dediler. Ben de bunun üzerine bu davanın müdahil bir avukatı olarak bir gazeteci beni arasa Neo-Nazi dosyasını okudun mu diye sorarsa ne cevap vereyim dedi. Beni gazeteciyle mi korkutuyorsunuz dedi. Ardından bir federal savcıya yakışmayacak şekilde küfür etti. Siz beni yanlış anladınız ben Harvard Üniversitesi’nde okudum. Gelecek hafta New York’ta toplantımız var. Bu konuyu oradaki arkadaşlara ve New York Times’a aktaracağım. Sizin bu dediklerinizi de söyleyeceğim. Birden ‘Ben buna izin vermiyorum.’ dedi. Beni o zaman mahkemeye verin dedim ben de. Benim tavrımı görünce kavga etmeyelim, bir bakalım demeye başladı. Nihayetinde bir hafta içinde tüm belgeler elime ulaştı.”

Tüm engellemelere, yıldırma girişimlerine rağmen NSU Davası Münih Yüksek Eyalet Mahkemesi’nde görülmeye devam ediliyor. Ekim ayı itibarıyla 240’ın üzerinde duruşma gerçekleştirildi. Çok sayıda kişi ifade verdi. Davanın yaklaşık bir yıl daha sürmesi bekleniyor. ►►

NSU Davası Bitse de BİZİM DAVAMIZ BİTMEMEYECEK!

►► “Federal Savcılığa kalsaydı belki **bu sanıklara dahi hiçbir ceza verilmezdi.**”

Mehmet Gürcan Daimagüler: “Elbette bu davanın sonucunda tüm ilişkilerin ortaya çıkarılmasını beklemiyoruz. Biz diğer avukat arkadaşlarla da bu konuda hemfikiriz. Mahkeme sonuçlanır sonuçlanmaz bu davayı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne taşıyacağız. Kesinlikle bu işin peşini bırakmayacağız, bu davanın kapatılıp unutturulmasına asla izin vermeyeceğiz.”

Yavuz Selim Narin: “Bu dava her şeyin aydınlatılması amacıyla yola çıkmış bir dava değildir. İddianameyi hazırlayan Federal Başsavcılık sadece 5 sanığa karşı dava açtı. Oysa kendilerini de doğrudan ilgilendiren, ki

Avukat Yavuz Selim NARİN

aralarında muhbir de bulunan 9 kişiyle ilgili herhangi bir işlem yapılmış değil. Bu terör örgütünü destekleyen, belki bu örgüte mensup kişilerin bir kısmının devlet muhbiri olmaları ihtimali çok yüksek. Ancak 3 yıldır hiçbir girişimde bulunulmadı bu konuda. Fazla başvuruda bulunduğumuzda, araştırma yapmak istediğimizde önümüze engeller çıkarılıyor. Bu dava özelinde fazla ilerleme çok mümkün görünmüyor. Çünkü mahkeme federal savcılığın ortaya koyduğu iddianame çerçevesinde bir karara varıyor.

Şöyle söyleyebilirim Federal Savcılığa kalsaydı bu sanıklara dahi belki hiçbir ceza verilmezdi. Dava buraya geldiyse bizim ve gazetecilerin araştırmaları ve zorlamaları sayesinde geldi. Biz bu işin takipçisi olmaya devam edeceğiz, bu davanın sona ermesi bizim davamızın biteceği anlamına gelmiyor.

Bu dava bir bütünün parçası olarak görülmeli. Çünkü bu dava pek çok şeyin önünü açacaktır, birçok tartışmayı da beraberinde getirecektir. Biraz da böyle bakmak gerektiğini düşünüyorum.”

Avukat Von Der Behrens: “Tanıkların önemli bir kısmı susuyor. Gerçeği söylemeyenler hakkında bir disiplin cezası da yok.”

İstanbul’da davayla ilgili bir panelde konuşma yapan müdahil avukatlardan Antonia Von Der Behrens davada çok sayıda sorunun cevapsız kaldığına işaret ediyor.

“NSU cinayetlerine ilişkin 200’ün üzerinde duruşma yapıldı. Çok sayıda tanık dinlendi. Ancak tanıklar genellikle susmayı tercih ediyor. Bize göre bu “hafıza kayıpları” sadece NSU davasıyla ilgili değil kurum içinde olan resmi görevli tanıklar için de geçerli. Dava aşamasında resmi kurum görevlisi 15 tanık dinlendi. Onlar da “hatırlamıyoruz” stratejisini tercih ettiler. Mahkeme hukuk davası çerçevesinde çok sayıda muhbir çağırdı onlar ifade vermedi. Dosyaların sadece küçük bir kısmı elimizde. Önemli bir kısmı kayboldu imha edildi. Tanıkların önemli bir kısmı susuyor. Çünkü gerçeği söylemeyenler hakkında bir disiplin cezası da yok.”

Rahmi Turan: “Sadece 5 tanığın ceza alması Türk toplumunun vicdanını rahatlatacak bir karar olmaz. Bu olayın arkasındaki ırkçı motifli cinayetlerin, bombalamaların, eylemlerin tüm bu suçların arkasındaki ana fikrin yok edilmesi gerekir. Ben bir Alman vatandaşım. Benim ülkemde üstüne basarak ifade ediyorum ırkçı nedenlerle kimse yabancıları öldüremez. Almanya’nın bu savaşı bu bağlamda vermesi gerekiyor. Başbakan Angela Merkel’in de ifade ettiği gibi bu olay hiçbir soruya mahal bırakmayacak şekilde aydınlatılmadan toplumun vicdanı rahat olmayacaktır.” ►►

►► “Alman iç istihbarında görev yapan oldukça tecrübeli bir kişiyle bu konuda görüştüm. Bana **‘İsteselerdi bu katilleri üç-dört gün içinde yakalarlardı’** dedi. Ne demek istiyorsunuz diye sordum? ‘Balık baştan kokar’ diye bir laf var dedi Almanlarda. Ben de biz Türklerde de var dedim. Bana bu konularda bilgi edinmemin çok zor olduğunu söyledi. Bu tür durumlarda devletin kendini koruma altına aldığını söyledi. **Kendisi gibi birçok polisin, askerin de bu durumdan rahatsızlık duyduklarını ifade etti.**”

Avukat Yavuz Selim NARİN

Münih'teki Duruşmalara DAHA FAZLA İLGİ GÖSTERİLMELİ

►► “Bu dava Almanya’nın yumuşak karnı olan bir dava. **Bu dava ırkçılığın ve yabancı düşmanlığının Almanya’da hangi boyutlarda gerçekleşebileceğinin en önemli göstergesi.**”

2013 yılında başlayan davada artık 2,5 yıl geride kalmış durumda. Türk kamuoyunun davanın başladığı ilk günlerde gösterdiği ilgi artık çok düşük seviyelerde. 8 Türk’ün cinayete kurban gittiği davanın duruşmalarını takip eden Türklerin sayısı çok zaman 3-4 kişiyle sınırlı kalıyor.

Yavuz Selim Narin: “Türkiye bu konuda devamlı varlık göstermeli, gösteriyor da. Münih Başkonsolosluğu’ndan muhakkak bir temsilci burada bulunuyor. Bizim davamızın sahiptirmediğini gösteriyorlar. Mesela Federal Savcı ile tartışma yaşadığımızda savcı bize dönerek ‘Burası Almanya. Burada hukuka göre hareket etmek zorundasınız!’ diye söylemlerde bulunuyor. Sanki biz Timbuktu’da eğitim görmüşüz gibi davranıyor. Yukarıda Türk yetkililer olmasa, Türk medyası olmasa belki çok daha rahat bir biçimde bizi baskı altına alabilirlerdi.

►► “Türk toplumunun tüm katmanlarının Türk, Kürt, Alevi, Sünni ne olursa olsun bu davaya sahip çıkması gerekiyor. **Çünkü bu öldürülen insanlar yabancı oldukları için öldürüldüler.**”

Ama bir konuda serzenişte bulunmak istiyorum. Önceden TRT buraya muhakkak bir temsilci gönderirdi. Ancak uzun süredir TRT’den kimse gelmiyor. Ben bunu anlayamıyorum. Çünkü bu devlet televizyonuysa devlet politikası gereği burada olmalı. Bu kadar önemli bir konuda ilgili devlet kurumlarının tamamı burada olmalı. Hiçbir açıklama, hiçbir demeç vermesi gerekmiyor kimsenin. Sadece pasaport, kimlik, kartviziti görmeleri yeter. Çünkü bu bile biz insanlarımıza sahip çıkıyoruz anlamına gelir. Aksi takdirde bizi daha fazla baskı altına aramalara, telefon dinlemelerine, soruşturmalara maruz kaldım. Ben bu durumda iken birçok Alman STK’nın desteğini aldım arkama, Alman gazeteciler yanımda oldular. Onlar beni korudular diyebilirim. Ancak Türk devleti daha fazla varlık gösterebilse, sessizce diplomatik bir şekilde etkisini gösterebilse çok daha iyi olurdu.”

Beate Zschäpe, NSU davasının bir numaralı sanığı. Cinayete yardım ve yataklık etmekle suçlanan diğer sanıklar: Ralf Wohlleben, Carsten Schultze, Andre Erminger ve Holger Gerlach.

Davanın Hakimi Manfred Götzl, oldukça tecrübeli, aynı zamanda titiz ve kuralları harfi harfine uygulamaya çalışan bir hakim olarak tanınıyor.

Mahkemeye izleyici olarak girmek isteyenler özel bir alandan geçiyor. Duruşmalar haftada 2 ya da 3 gün gerçekleştiriliyor, başlama saati 9.30.

NSU Davası, Münih Yüksek Eyalet Mahkemesi’nde görülüyor.

Rahmi Turan: “Türk kamuoyu hemen hatırlayacaktır. Davanın ilk başladığında bir akreditasyon krizi yaşanmıştı. Bu kriz daha sonra aşıldı. Ancak bugün baktığımızda yaklaşık bir yıldır davayı takip eden tek Türk gazeteci benim diyebilirim. Belki yerel ve ulusal Türk medyasının ilgisizliğini Türkiye gündeminin yoğunluğuna bağlayabiliriz. Ancak bu dava Almanya’nın yumuşak karnı olan bir dava. Bu dava ırkçılığın ve yabancı düşmanlığının Almanya’da hangi boyutlarda gerçekleşebileceğinin en önemli göstergesi. Bu açıdan oldukça önemli bir dava. Bu anlamda maalesef sınıfta kaldık, iyi bir görüntü vermedik.

İnsanlarımızda şöyle de bir korku olabiliyor, davayı takip etmeye gidersem beni kara listeye alırlar. Çalıştığım yerde sıkıntı yaşarım, acaba Alman Polisi gelip benim

iş yerimi basar mı diye çekiniyor. Bu konuda yaşadıkları tecrübeler de var. Habil Kılıç öldürüldüğünde Münih Hal’inde büyük Türk toptancılarına yönelik çevik kuvvetler tarafından yüzlerce polis eşliğinde bir arama yapıldığını biliyoruz. Bu görüntüler insanların hafızasına kazınıyor.

İstanbul’da ırkçılık temalı bir panelde konuşan davanın gözlemci avukatlarından Safiye Şahin de önemli bir konuya dikkat çekiyor. Şahin, Hrant Dink cinayeti sonrası Türkiye’de oluşan kamuoyunun NSU cinayetlerinde Almanya’da oluşmadığını söylüyor. “NSU cinayetleri ortaya çıkmasından sonra özdeşleşme yapılmadı. Hangi ülkeden olursa olsun herkesin bu cinayetleri güçlü bir şekilde kınaması gerekirdi. Ama olmadı. Hrant Dink cinayeti sonrası Türkiye’de oluşan güçlü kamuoyu ne o günlerde ve ne de bugün hala oluşmuş değil.” ►►

►► “Hrant Dink cinayeti sonrası Türkiye’de oluşan **güçlü kamuoyu NSU cinayetlerinde Almanya’da oluşmadı**”

Kurban yakınlarının acıları, YARALARI NASIL SARILACAK?

NSU cinayetlerine kurban giden Halit Yozgat ve Mehmet Turgut'un adları yaşadıkları bölgedeki meydana ve caddeye verildi.

Polis en başından beri cinayetleri Türkler arasındaki mafyatik ilişkilere ya da aile içi çatışmalara bağladı. Polis kurban yakınlarına akıl almaz sorular yöneltti. Yaşadıkları acı yetmiyormuş gibi bir de polisten cinayet zanlısı gibi muamele gördüler, bazen 8-10 saat süren sorgulamalara maruz kaldılar.

Gazeteci Rahmi Turan'ın söyledikleri polisin kurban yakınlarına karşı takındığı tavrı anlatmaya yetiyor. "Kurban yakınlarının mahkemede verdikleri ifadeleri duyduğumuzda kanımız dondu. Enver Şimşek öldürüldüğünde polisin eşine ilk söylediği şey ne biliyor musunuz? Eşinizin bir sevgilisi olduğunu biliyor muydunuz? Bu ne korkunç bir şey. Böyle bir saçmalık olabilir mi? Bir eş ne der bu durumda, bir insan ne der? Ki bunların doğru olmadığı, bunun birçok kişiye de yapıldığı ortaya çıktı. Adamı kim öldürdü, ne yaptı, mafya mıdır PKK mı? Kimse bilmiyor ama polisin bir kurban yakınına söylediği şey bu. Bakın Kassel'de öldürülen Halit Yozgat'ın babası ne diyor 'Biz cinayet olduğundan beri daha başımızı kaldırımdan yukarıya kaldıramadık'. Neden? 'Çünkü bize herkes oğlumun uyuşturucu ticareti

yaptığı için uyuşturucu mafyası tarafından vurulduğunu söyledi' diyor. Düşünebiliyor musun bir baba 21 yaşındaki oğlunu kucağında kaybediyor ve bu sorularla karşılaşiyor.

"Uyarılar dikkate alınsaydı bu cinayetler olmazdı"

Sevgilisi var mıydı? Kumar oynar mıydı? Terörist miydi? Uyuşturucu satıyor muydu? Rüşvet mi verdi haraç mı aldı? Kimin ayağına, nasırına bastı da öldürüldü? Hep bu şekilde baktılar cinayetlere. Eğer uyarılar dikkate alınsaydı bu cinayetler işlenmezdi."

Polis, verdikleri ifadelerle güvenmediği kurban yakınlarını yeminli mahkemelere çıkardı. TBMM Komisyon raporunda yer alan ifadeler, baskı ve tacizin ulaştığı boyutları göstermesi açısından oldukça önemli:

"Soruşturmacıların hem maktul ailelerini sorgulama biçimleri ve hem de önyargılı tavırları aileleri son derece rahatsız etmişti. Enver Şimşek yoğun bakımda iken, hastanede babalarını bekleyen ve o sırada yanlarında hiçbir büyüğü olmayan 13 ve 14 yaşındaki çocuklarını, travma hâli içindeyken sorguya tabi tutmuşlardı. Habil Kılıç'ın 12 yaşındaki kızı sorguya çekildi ve DNA testine tâbi tutuldu. İsmail Yaşar'ın ölümü sırasında olay ma-

NSU cinayetlerine kurban gidenlerin anısına Nürnberg'de bir anıt yapıldı.

halline gelen eşine, öldüğü haberi verilince baygınlık geçirmiş, bu hâlde iken polis merkezine götürülerek doktor kontrolüne dahi alınmadan ifade vermeye zorlanmıştı. Sık sık dükkâna gelen polisler 'kapatıp karakola gelin' diyerek işlerinin aksamasına sebep olmaktaydılar. Polisler Belgin Ağırbaş'a, "Tek başınıza dükkân işletmekten korkmuyor musunuz? Kocanız da yalnız çalışıyordu" şeklinde tedirgin edici beyanlarda bulunulmaktaydılar. Mehmet Kubaşık'ın evi, taziye gününde içeride 200-300 kişi varken polisler tarafından köpeklerle arandı. Sık sık sorgulandıkları gibi telefonları da dinlenmeye alındı. Kubaşık ailesinin fertlerinin defalarca DNA örnekleri ve parmak izleri alındı. 6 ve 9 yaşındaki çocukların dahi DNA örnekleri alındı. Eşi Elif Kubaşık olayı öğrenmesinin hemen ardından 'Kim öldürdü, neresinden vurdular?' şeklindeki tepkisi dahi sorgu konusu yapıldı. Sorgular sabah başlayıp akşama kadar sürüyordu."

Bunun gibi daha birçok örnek. Cinayetleri çözmek için yoğun bir mesai harcadığını dillendiren Alman polisi, kurban yakınlarını katil zanlısı gibi görüp acılarını dahi yaşamasına izin vermemiş adeta kısıp altına almıştır. Bu durum ailelerin hem sosyal çevrelerinin kaybolmasına, sağlıklarının ve psikolojilerinin olumsuz etkilenmesine aynı zamanda ekonomik anlamda ciddi sıkıntıları yaşamalarına neden olmuştur.

"Bu dava bittiğinde başka davalar da açılacaktır"

Yavuz Selim Narin: "Kurban yakınları davanın daha hızlı sonuçlanmasını bekliyorlar. Çünkü yıllarca kurban yakınlarının aileleri suçlu muamelesi görmüşler. Çevrelerinden dışlanmışlar, aileleri dağılmış, sosyal çevrelerini kaybetmişler, psikolojileri bozulmuş. Her şeyin aydınlanmasını bekliyorlar haklı olarak.

Müvekkillerimizin beklentisi bu davayla kısıtlı değil. Almanların bir lafı var. Bir futbol maçının sonrası bir futbol maçının öncesidir derler. Dolayısıyla bu dava bittiğinde başka davalar da açılacaktır. Komisyonlar kurulacaktır, medya araştırmaları olacaktır, bizim araştırmalarımız olacaktır. Şimdiden Almanya'da birçok şeyi değiştirmişti bile. Çünkü üç yıl önce şimdi açık bir şekilde konuştuğumuz şeyleri söyleseydik bize komplo teorisyeni derlerdi, çılgın derlerdi demeye çalıştılar da. Ancak hepsi bir bir ortaya çıktı. Delilleriyle ispat edilebildi."

Rahmi Turan: "Şu an Alman makamları da ilgi gösterdiler. Başbakan Ahmet Davutoğlu Dışişleri Bakanlığı döneminde bu olayla yakından ilgilendi. Özellikle eşleri Sare Davutoğlu, eşlerini cinayete kurban veren kadınlarla birebir ilgilendi. Diğer taraftan Almanlar bu olayın basına yansımaları çok istemiyor. Kurban yakınlarına basına konuşmayın diye uyarı yapıyorlar."

"Türk, Müslüman, Türkiye Demeden İrkçi Cinayetlere Karşı Tavrı Alabilmek Mümkün mü?"

Mehmet Gürcan Daimagüler: "Başbakan Merkel, 2012 yılında Anma Töreninde cinayetlerden dolayı özür diledi. Ancak ne Müslüman, ne Türk ne Türkiye kelimesini ağzına almadı. Şimdi bu kelimeleri ağzına almayınca bu konuda nasıl bir tavır takınmak mümkün olabilir. Bu insanlar Türk oldukları için, Türkiye'den geldikleri için öldürüldüler? Siz Türk, Müslüman demezseniz NSU Cinayetlerinin nasıl üstüne gideceksiniz?" ■

Ankaralı NICOLAS

✍ Röportaj: İsmail Yıldız, Ahmet Alemdar

►► Nicolas Murillo Rosas, Türkiye Bursları aracılığıyla Kolombiya'dan ülkemize üniversite eğitimi için gelen binlerce uluslararası öğrencilerimizden biri. Nicolas, Ankara'da eğitim görüyor. Hem üniversitedeki eğitim hayatına hem de Ankara'ya kısa zamanda alışmış. Ancak onu en zorlayan şey de Ankara'nın kara kışı olmuş. **"Kar yağışını gördüğümde çok sevinmişim, çünkü Kolombiya'da böyle bir şey görmemişim. Ancak soğuklar devam ettikçe, yok yok ben bunu istemiyorum!"** dedim.

►► Nicolas her haliyle bize benziyor. **'Tam Ankaralısın' dediğimizde 'herkes öyle söylüyor' diyor.** "Sokakta bazen bir şey sormak için çeviriyorlar. Benim yabancı olduğumu ancak cevap verirken telaffuzumdan dolayı anlıyorlar." "Bana Kolombiya'nın danslarını çok soruyorlar. Ama benim burada en çok dikkatimi çeken şeylerden biri de Ankara Havalı oldu. **'Ankara'nın bağları, büklüm büklüm yolları' çok eğlenceli geliyor bana."**

Nicolas, seni tanıyabilir miyiz?

Kolombiya'nın güneyinde Florencia şehrinde doğdum. 2007 yılında liseyi bitirdim ve bir sonraki sene Ibage şehrinde Universidad del Tolima'da lisans eğitimime başladım. Aslında tıp okumak istiyordum, fakat özel bir problem olduğundan ötürü uluslararası işletme okumak durumunda kaldım. Bölüme başladıktan sonra tercihimden ötürü çok mutlu oldum.

Mezun olduktan sonra yüksek lisansımı yurt dışında yapmaya karar verdim. Türkiye Bursları programını öğrendim ve başvuru yaptım. 2014 güz döneminde Gazi Üniversitesi'nde İşletme Bölümü'nde burslu olarak eğitim almaya hak kazandım. 3 ay önce TÖMER Kursu'nu tamamladım. Yaklaşık olarak 1,5 yıldır da Türkiye'deyim.

Peki, Türkiye serüveni nasıl başladı? Gelmeden önce Türkiye ile ilgili düşüncelerin nelerdi? Arkadaşlarından Türkiye'de okumakla ilgili bir şeyler duymuş muydun?

O dönemde yurt dışında burslu okumak için çok araştırma yapıyordum. Kosta Rika, İspanya ve Türkiye'den kabul aldım. Aralarında seçim yaparken Kosta Rika ve İspanya'nın kültürel olarak birbirlerine çok yakın, benzer ülkeler olduğunu, fakat Türkiye'nin farklı tarihi, kültürü ve dilini tecrübe etmenin benim için yeni ve ilgi çekici bir tercih olacağını düşünerek Türkiye'yi tercih ettim.

Tabi Türkiye'ye gelmeden önce tanıdığım birkaç Türk arkadaşım vardı. Türklerin çok iyi ve misafirperver olduğunu Türkiye'ye gelmeden önce duymuştum.

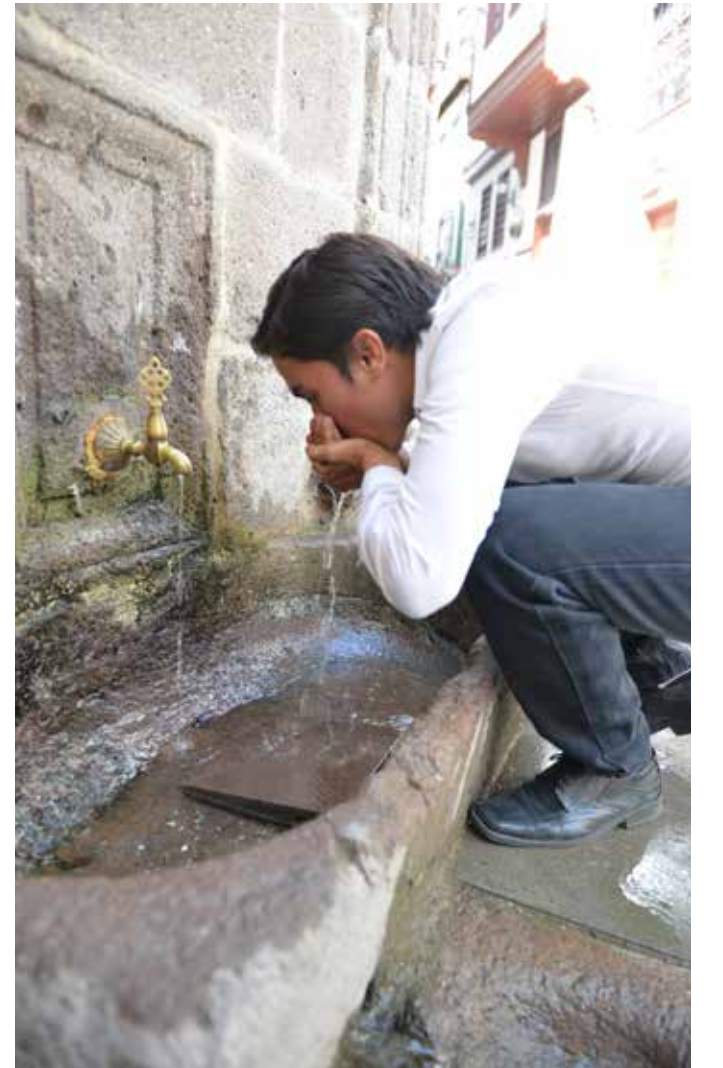
Türkçe öğrenme sürecini anlatabilir misin biraz? Türkçeyi öğrenirken konuşma pratiğini nasıl yaptın?

Türkçe dil bilgisi mantığı biraz farklı. İngilizce, İspanyolca ve Portekizce biliyorum. Dil yapıları anlamında Türkçe öğrenmek çok kolay geçmiyor. Hala "ı, u, ö" gibi harflerin telaffuzunda zorlanıyorum. Ama Türkçede özellikle atasözlerini çok seviyorum.

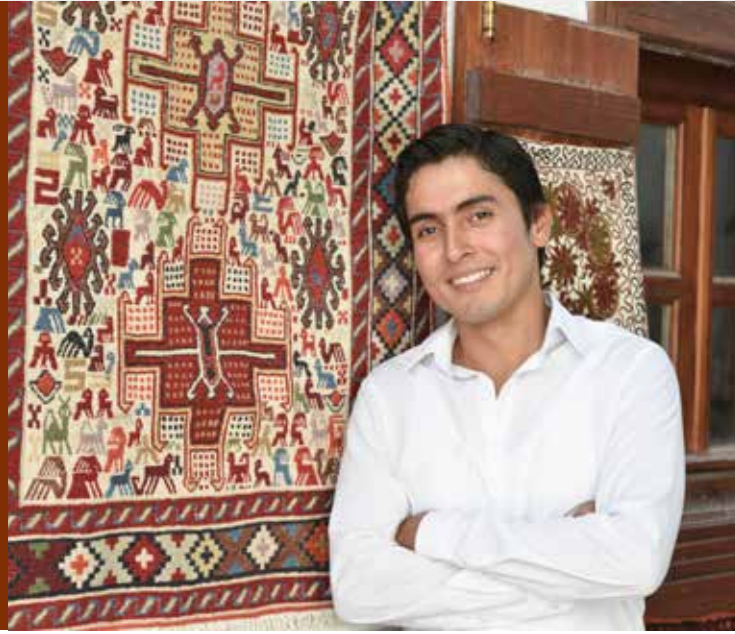
Hangileri mesela?

"Bir kahvenin 40 yıl hatırı vardır", "Açma sırrını dostuna, o da söyler dostuna", "Dost acı söyler" gibi atasözleri şu anda aklıma gelenlerden bazıları.

Türkçe pratik yapma konusunda Türk arkadaşlarım çok yardım ediyor. Sürekli "Hey Nicolas yardıma ihtiyacın olursa her zaman sorabilirsin. Çekinme!" diyorlar.

“Sen İstanbul’sun” ve “Bir Kahvaltı Gibi” şarkılarını seviyorum. **Film olarak Kemal Sunal’ın komedi filmlerini seviyorum.**

Peki, Türk arkadaşlarının Kolombiya ve seninle ilgili merak ettikleri şeyler oluyor mu?

Neden bu kadar uzağa eğitim almaya geldiğimi ve neden Kuzey Amerika veya Avrupa’ya değil de Türkiye’ye geldiğimi soruyorlar. Futbol hakkında çok şey soruyorlar. Eskiden Türkiye’de oynamış olan Mondragon gibi futbolcularla ilgili soru soruyorlar. Tabii Kolombiya danslarını da çok soruyorlar. Çünkü Kolombiya’da Latin dansları çok ünlüdür. Kolombiya ile ilgili olarak da salsa danslarını Türk arkadaşlarım çok merak ediyorlar. Benim için de Ankara’da insanların düşünlerde oynadıkları oyun tarzı ve müzikleri ilki çekiciydi. Ankara havalarından Ankara’nın bağlarını dinlemek çok hoşuma gidiyor.

1,5 yıldır Ankara’dasın. Ankara ile ilgili ne düşünüyorsun? Boş zamanlarını nasıl değerlendiriyorsun?

Ankara’da Gölbaşı ilçesinde bir yurttaki kalıyorum. Özellikle öğrenciler için çok güzel ve ucuz bir şehir Ankara. Kocatepe Camii ve civarını seviyorum. Orada dolaşmak ve vakit geçirmek hoşuma gidiyor. Ders dışı vakitlerimde, bir organizasyonda gönüllü olarak çalışıyorum.

Türkiye’de karşılaştığın ilginç olaylar var mı?

Ramazan ayında bir gün oruç tutmuştum. O gün tam bir Türk gibi her şeyi yapmaya çalıştım. Gece saat 2’de kalktık yemek yedik. Sonra namaz kıldık. Gün içerisinde Hacı Bayram-ı Veli Camii’ne gittik ve sadaka verdik. İftar yapmak için de Kocatepe Camii’ne gittik.

Mesela Ramazan Bayramında ilk defa bir Türk ailesi ile vakit geçirdim. Bayram için Giresun’daki Türk arkadaşımın ailesine gittik. Köyde kaldık. Sabah saat 5’te uyanıp bayram namazını kılmaya gittik. Köydeki camide insanlar bana namaz kılmayı göstermeye çalışıyorlardı. Bir Hristiyan olarak İslam dini ile ilgili şeyler öğrenmek çok ilgimi çekiyor.

Tez olarak hangi konuyu çalışmak istiyorsun?

3 yıldır arkadaşlarımla birlikte yürüttüğümüz bir sosyal yardımlaşma inisiyatifi var. Buna paralel olarak sosyal

girişimcilik hakkında bir araştırma konusunu çalışmak istiyorum.

Eğitim hayatını Türkiye’de tamamladıktan sonra neler yapmak istiyorsun?

İlk olarak uluslararası bir firmada çalışmak istiyorum. Pazarlama, sosyal girişimcilik alanlarında çalışmalar yapan uluslararası bir firma veya organizasyonda çalışabilirim. Kolombiya’ya dönmek için acele etmiyorum.

Geçen sene Türkiye Cumhurbaşkanı Kolombiya’ya gitmişti ve Kolombiya heyetinde Türkçe konuşan kimse yoktu. Belki kendimi Türkçe konusunda daha fazla geliştirip Kolombiya’da Türkiye’den gelen resmi heyetlere tercüme konusunda da yardımcı olabilirim. Benim için iyi bir fırsat olabilir.

Türkiye’deki Kolombiyalı öğrenciler ile irtibatın var mı?

Ankara’da toplam 4 Kolombiyalı öğrenci var. Her yıl Türkiye’ye 35 öğrenci eğitim almak için geliyor. Yeni gelen öğrencilerin oryantasyonu konusunda yardımcı olmaya çalışıyoruz.

Türkiye ile ilgi döndüğünde en çok neleri özlersin? Buradan Kolombiya’ya getirmek isteyeceğin şeyler neler olur?

Her zaman yardıma hazır olan insanların çok özleyeceğim.

Türk halısı ve geleneksel kıyafetlerden bazılarını alıp beraberimde getirmek isterim. Mercimek, ezogelin çorbası, iskender, tavuk dürüm, sütlaç, pide, lahmacun ve fındığı çok seviyorum. Belki ileride Kolombiya’da bir Türk restoranı da açabilirim.

Türkiye’de Ankara dışında nereleri gezdin?

İstanbul, Çanakkale, Ayvalık, İzmir, Bodrum, Pamukkale, Marmaris, Kapadokya, Safranbolu, Ordu ve Trabzon’a gittim. Kolombiyalı ve Türk arkadaşlarla birlikte geziyoruz. Daha göremediğim keşfedemediğim birçok güzel yer var. Umarım oraları da Türkiye’de eğitimimi devam ettirirken gezme imkânım olur. ■

“Mercimek, ezogelin çorbası, iskender, tavuk dürüm, sütlaç, pide, lahmacun ve fındığı çok seviyorum. **Belki ileride Kolombiya’da bir Türk restoranı da açabilirim.”**

Kafdağı Halklarından KARAÇAY MALKARLAR

Yazı: Hulusi Üstün

Bakir ihtişamı ile binlerce yıldır insan muhayyilesini meşgul eden, masallara ve mitolojiye mekanlık ettiğine inanılan, edebiyatçılara ilham veren **Kuzey Kafkasya aynı zamanda insanlık tarihin etnolojik, antropolojik ve linguistik açık hava müzesidir.**

İlkçağda eski dünyayı kasıp kavuran kavimlerin izleri orada canlı bir şekilde varlığını sürdürmektedir. İnsanoğlunun konuştuğu ilk dile ilişkin ipuçları verdiği inanılan diller, farklı kültür ve etnik renklerin birbirine geçip anlamlı bir bütün oluşturduğu görkemli bir müze görünümündeki bu coğrafyanın zirvesinde yaşayan Karaçay – Balkar halkı Orta Asya’ya inen kökleri ve Balkanlara uzanan dallarıyla Kuzey Kafkasya’nın temel renklerinden biridir.

Esasen Kafkas etnisitesi, binlerce yıl önce yaşayıp tarih sahnesinden silindiğini düşündüğümüz birçok halkın izlerini taşımaktadır. Bu sebeple Kuzey Kafkasya’nın herhangi bir yerli halkını komşuları olan diğer halklardan kesin çizgilerle ayırmak mümkün değildir. Tarih boyunca bölgeden gelip geçen ve buraları yurt tutan topluluklar Kafkasya’nın her halkına belki farklı oranlarda ama kesin bir şekilde karışmıştır. Bu sebeple Kuzey Kafkasya kültürel olduğu kadar soyca da büyük ölçüde ortaklıklar taşıyan bir halklar mozaikidir.

Toplumun Asıl Yapısını ‘Karaçay Töresi’ Belirliyor

Onlar kendilerini Tavlu (dağlı) olarak nitelendirir, diğer dağlı Kafkas halklarından ayırt edilmek için Alan adını kullanırlar. Alanlar, Miladın hemen öncesinde ve sonraki yüzyıllarda Batı Asya ve Doğu Avrupa’da etkili olmuş bir İskit kavmi olarak bilinir. Alan adı bir başka Kuzey Kafkasya halkı olan Osetler tarafından da sahiplenilir. Osetler memleketlerine Alanya adını verirler ki bu küçük ülke tarihi Alan Devletinin günümüzdeki temsilcisi olarak görülür.

Nitekim komşusu olan Oset halkından farklı olarak Türki dil kullanan Karaçaylar da kendilerini Alan olarak tanımlar, birçok Karaçay ailesi Kabardey, Karaçay, Abhaz gibi halklarla ortak aile adları taşırlar. Fiziksel özellikleri, kültür ve inançları, kılık kıyafetleri ile de komşu halklardan ayırt edilmeleri kolay değildir. Kuzey Kafkasya’da büyük ölçüde ortaklık sergileyen toplumsal kuralları Karaçay halkı arasında da ‘Töre’ adıyla tanımlanıp uygulanır.

Toplumun asıl yapısını ‘Karaçay Töresi’ belirler. Karaçay töresi, Çerkeslerin ‘Khabze’, Abhazların ‘Kebze’, Çeçenlerin ‘Ghillik’, Kumukların ‘Kılık’ adını verdiği toplumsal kuralları manzumesinin aynısıdır.

Karaçaylar kendilerinden dil, etnisite, din ve tarih olarak ayrılması mümkün olmayan Malkar halkı ile birlikte Kuzey Kafkasya’nın merkezinde yer alan dağ silsilesinin üzerindeki derin vadilerde yaşarlar. Karaçay ve Malkar adları farklı iki halkın adı olmaktan ziyade bölgesel farklılığa işaret etmektedir. Elbruz’un batısındaki dağlık bölgede yaşayanlar Karaçay, batısında yaşayanlar ise Malkar – Balkar olarak adlandırılır. Malkar ve Balkar adlandırmaları bu halkın etnik kökenini Kazan Tatarlarının ataları olan Müslüman Bulgarlarla ilintilendirmektedir. Balkarlar arasında köklerini Kafkasya’da kaybolmuş bir Osmanlı birliğine, Osmanlı topraklarından siyasi sebeplerle kaçıp dağlara sığınmış bir Türk aşiretine dayandıran söylenceler olduğu gibi onların en eski çağlardan beri Kafkasya’da yaşayan otokton halkların ardılları olduğuna dair bilimsel tezler de ileri sürülmektedir. Belki tüm bu iddialarda doğruluk payı vardır. Zira Kafkas halklarının hepsi kökenlerine ilişkin birbirinden farklı rivayetler aktarmaktadır. Çeçenlerin kökenini Hz.Nuh’a, Adigelerin Hz.İdris’e dayandırmaları, Evliya Çelebinin bu halkların atalarını Kureyş’te araması gibi... Kafkasya’yı etnolojik, linguistik, antropolojik ve arkeolojik bir açık hava müzesine çeviren de bu farklılıklardır belki.

Klaropth'un verdiği bilgilere göre **Karaçay adı** bu topluluğun **prenslerinden Karça'ya nispeten verilmiştir.**

Kuzey Kafkasya'da 'dağlı' tanımı dün yerlilik, soyluluk, köklülük anlamlarını çağırıştırır

Kuzey Kafkas halklarının vatan kavramının sembolü olan, masallara, mitolojik söylencelere mekânlık eden Elbruz Dağı, tıpkı Çerkeslerde olduğu gibi Karaçaylarda da kutsal çağrışımlar taşır. Karaçaylar Mingi Tav adını verdikleri Elbruz'a büyük saygı gösterirler. Bu sebeple iç içe yaşadıkları Çerkes halkları tarafından kendilerine dağlı anlamına gelen 'Kuşha' adı verilir.

Dağlı tanımı Kuzey Kafkasya'da dünyanın diğer bölgelerinden farklı olarak yerlilik, soyluluk, köklülük anlamlarını çağrıştırmaktadır. Nitekim bölgeyi dışarıdan değerlendirenler için Kafkasya yerlilerinin ortak adlarından birisi de Dağlıdır. Ruslar bölgenin yerlilerine 'dağlı' anlamına gelen 'Gortsy' adını verirler. Bir Dağıstan halkı olan Avarlar kendilerini dağlı anlamına gelen 'Maurul' adıyla tanımlarlar. Çeçenler kendi içlerinden dağlı olanları 'Lamroy' olarak isimlendirir ve bu grubu kültürünü daha dikkatle okuyan, özüne sadık kitle olarak tanır. Karaçaylarla komşu olan Abazalar da kendilerini kardeşleri olan Abhazlardan ayırmak için dağlı anlamına gelen 'Aşkharuwa' ismiyle ayırırlar.

Dil ve Aidiyet

1404 yılında Kafkasya'da bulunan J. Galonifontibus adlı Hristiyan din adamı Karaçaylardan 'Kara Çerkesler' adıyla bahseder. İki asır sonra Kafkasya'yı gezen İtalyan misyoner Lamberti de onları aynı adla anar ve konuştukları dilin temiz bir Türkçe olduğunu, yaşadıkları dağların sürekli kapalı havasından dolayı onlara bu adın verildiğini kaydeder. Aynı dönem Karaçayların Ruslar tarafından da tanınmaya başladığı yıllardır. Bu yıllarda Rus tarihçi ve etnologlar Karaçayları büyük Tatar kitlesi veya Çerkes halklarından biri olarak değerlendirmekle birlikte onların kadim İskit topluluklarının bakiyesi olduğu da bu yıllarda fark edilmiştir. Onlara ilişkin en kapsamlı bilgiler Klaropth adlı Alman etnolog ve dilbilimciye aittir. Klaropth, 1807 yılında yayınlanan 'Kafkasya ve Gürcistan'a seyahat' (Reise in den Kaukasus und Georgien in den Jahren 1807 und 1808) adlı kitabında Karaçaylardan ayrıntı ile bahseder ve Karaçay adını kullanır. Klaropth'un verdiği bilgilere göre Karaçay adı bu topluluğun prenslerinden Karça'ya nispeten verilmiştir. Sondaki -ey takısı Adigece yer belirten aidiyet takısıdır. Kabardey, Besleney, Natkhuey, Hatkhuey isimlerinde olduğu gibi aidiyet belirler.

Karaçayların dilinin Türkiye Türkçesi ile anlaşılabilir ölçüde yakınlığı vardır

18. yüzyıl sonlarında Kırımlılar ve Kabardeyler etkisiyle kesin olarak İslamlaşan Karaçayların dili Kumuk ve Nogay dillerine benzemekle birlikte Kafkas dillerine özgü kelimeler de içerir. Türkiye Türkçesi ile anlaşılabilir ölçüde yakınlığı vardır. Kuzey Kafkasya'da batıdan doğuya Tatar, Karaçay, Balkar, Nogay ve Kumuk dillerinin konuşulması bu dilin Rus egemenliğinin yerleştiği yıllara kadar tüm Kafkasya coğrafyasında lingua Franca olarak kullanılmasını sağlamıştır. Nitekim XVII. yüzyılda Kuzey Kafkasyaya seyahat eden Evliya Çelebi bu bölge halklarıyla Tatarca anlaşma sağladığını belirtmektedir. Dönemin kaynaklarında Türkçenin bu bölgede pazar dili olarak kullanıldığı belirtilmektedir.

Dünyanın Dört Bir Yanında Karaçaylar

Karaçay halkının yaşadığı topraklar 1828 yılında Ruslar tarafından ele geçirildikten sonra direniş ve yer değiştirmelerin çözüm olmayacağına inanan Karaçay halkının önemli bir kitlesi 1864'te Kafkasya'da Rus egemenliğinin yerleşmesi üzerine diğer Çerkes topluluklarıyla birlikte Osmanlı topraklarına sürülmüştür. Sürgün ve sonrasında göç hareketleri 1905 yılına değin sürmüştür. Sayılar kesin olmamakla birlikte günümüzde Türkiye'de 25.000, Suriye ve Ürdün'de 10.000 civarında Karaçay'ın yaşadığı düşünülmektedir. Ayrıca Amerika ve Avrupa'da da Karaçay kökenli gruplar bulunmaktadır.

Çarlık egemenliğinin son bulması üzerine kurulan kısa süreli Şimali Kafkas Dağlı Halklar Cumhuriyetinin Kızıl Ordu tarafından ele geçirilmesinin ardından diğer Kafkas halkları gibi Karaçaylar da Sovyet yapısı içine alındılar. Yaşadıkları bölge esas alınarak adlandırılan Karaçay halkı başlangıçta Çerkeslerle birlikte Karaçay Çerkes Oblastı içinde değerlendirildiler. 1926 yılında Oblast Karaçay ve Çerkes olmak üzere ikiye ayrıldı. Kabardeylerle birlikte yaşayan Balkarlar ise 1936 yılında kurulan Kabardey Balkar Cumhuriyeti içinde siyasi sisteme dâhil edildiler.

Sürgün Yılları

II. Dünya Savaşı yıllarında kısa süreli Alman işgalinin hemen ardından Sovyet yönetimi tarafından Almanlarla işbirliği yaptıkları gerekçesiyle tüm Karaçay ve Balkar halkı Asya'nın iç bölgelerine sürgün edildi. Sadece Ka-

raçayları değil, Kırım Tatarları, Ahıska Türkleri, Çeçenler ve İnguşları da kapsayan bu sürgünün ciddi bir nüfus kaybına yol açtığı bilinmektedir. Stalin'in ölümü üzerine Komünist Parti sekreterliğine getirilen Kruşçev tarafından çıkartılan af kararnamesi ile 1957 yılında ata topraklarına dönen Karaçaylar 1993 yılında Karaçay Çerkes Cumhuriyeti statüsüne kavuştular.

Günümüzde Karaçay Çerkes Cumhuriyetinde 200.000 Karaçay yaşamaktadır ki bu sayı 500.000 kişilik nüfus içinde en kalabalık kitleyi oluşturur. Kabardey Balkar Cumhuriyetindeki Balkar sayısı 110.000'dir. Balkarlar Kabardey ve Ruslardan sonra üçüncü büyük grubu oluşturmaktadır. Her iki Cumhuriyette de Karaçay Balkar dili resmi dil statüsünde kullanılmaktadır.

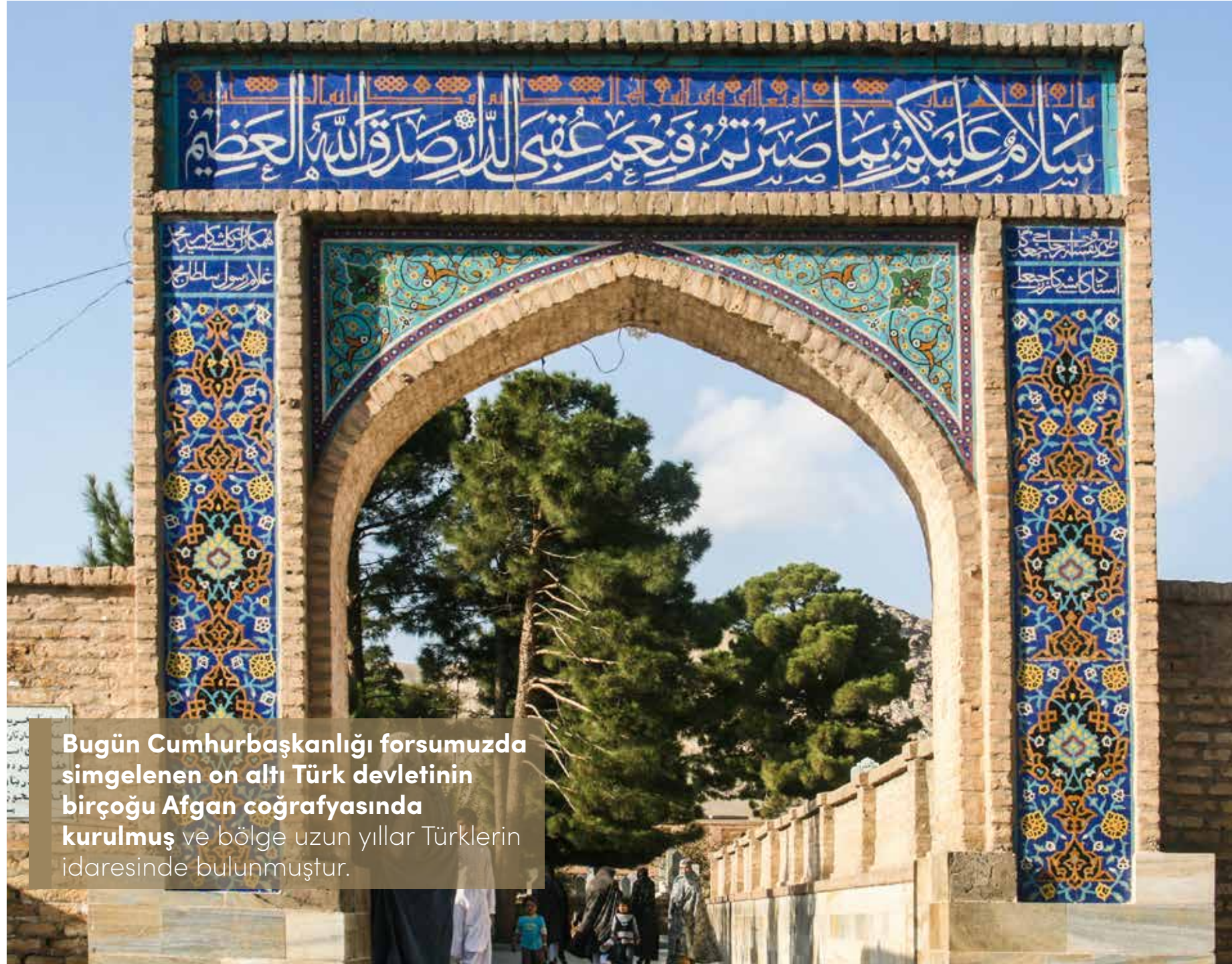
Karaçayların Zengin Kültürü

Karaçay Balkar halkının mutfağı komşu Kafkas halklarının mutfağından farklı olmamakla birlikte bazı lezzetler daha fazla ileri çıkmıştır. Tüm Kuzey Kafkasya mutfağında olduğu gibi et ve hamur işi ağırlıklı Karaçay mutfağının en bilinen lezzeti Hıççın adı verilen bir çeşit pizzadır. Ayrıca kuru et, isli peynir, tavuk yemekleri, darıdan yapılan bir nevi tencere ekmeği ve börek çeşitleri de Karaçay mutfağının özellikli lezzetlerindendir.

Gelişen iletişim imkânları düne kadar komşuları tarafından bile ayrıntıyla tanınmayan diğer Kafkas halkları gibi Karaçaylara da dünyaya açılma imkânı vermiştir. Renkli Karaçay folklorü, zengin sözlü gelenek, edebiyat ve müzik alanındaki yetkin eserleri ile Karaçay Balkar halkı uçakla bir kaç saatte ulaşacağımız Kaf Dağının yamacında konuklarını beklemektedir. ■

Varoş değil varoluş AFGANİSTAN TÜRKLERİ

Bugün Cumhurbaşkanlığı forsumuzda simgelenen on altı Türk devletinin birçoğu Afgan coğrafyasında kurulmuş ve bölge uzun yıllar Türklerin idaresinde bulunmuştur.

►► Babür İmparatorluğu, Timur İmparatorluğu, Harzemşahlar, Büyük Selçuklu İmparatorluğu, Gazne Devleti, Ak Hun İmparatorluğu ve Gurlular bugünkü **Afganistan sınırlarına kısmen ya da tamamen hâkim olmuş ve bu coğrafyada önemli eserler bırakmışlardır.**

Türkiye’de düşünce, inanç, kültür, gelenek gibi mefhumlar tam olarak birbirlerinden ayırtılamazlar. Bu yüzden bir konuda düşünce ifade etmek için kültür ya da gelenek alanına da girmek gerekir. Afganistan Türklerine ilişkin yazıya da Türkiye ufkunda nereye denk düştüğünü belirtmekle başlanması anlamlı olacaktır.

Siyaset bir sınırlandırma ve tasnif etme işidir. Öncelikle çizdiği teritoryal sınırlar ile ülkeyi sınırlandırır ki bu bir dâhil etme olduğu kadar aynı zamanda bir dışlama faaliyetidir de. Sınırlarını belirlediği ülke içerisinde egemenlik sayesinde insanları ve ilişkilerini tasnif eder. Bu tasnif sırasında kimi zaman ideolojilere kimi zaman inançlara, kültürlere veya geleneklere dayanır.

Türkiye’de siyasetin yaptığı sınırlandırma ve tasnif konusunda kullandığı parametreler yukarıdakilerle aynı olmakla beraber çoğunlukla bu alanlar araçsallaştırılmayarak kendileri birer amaç olarak varlıklarını sürdürebilmektedirler. Dolayısıyla siyasi sınırları ve tasnifleri aşan gelenek, kültür, inanç ya da ideolojilerle karşılaşırız. Klasik Türk müziğinde kullanılan makamlardan birinin adının Hicaz olması ya da Cezayir, Yemen, Sudan, Afgan, Kenan, Filistin gibi ülke isimlerinin ülkemizde çocuklara isim olarak verilmesi siyasetin sınırlandırmaya çalıştığı alanların aslin-

da siyasetin sınırlarını zorlama çabası olarak düşünülmelidir.

Siyasi sınırlarımızın ihlal edildiği, düveli muazzamanın dördü beşi birden ülkemizde bulundukları seferberlik yıllarında Türkiye’yi serhat gören ve bu serhaddin uğruna şehit olanların bir kısmı da yukarıda adını zikrettiğim coğrafyalardan gelmişlerdir. Dolayısıyla Türkiye’de Yemen’in, Cezayir’in Hicaz’ın hakkı var demek abartı olmayacaktır.

Siyasi varlığımızın tehlikeye girdiği zeminde dünya siyasetinin tahakkümüne itirazın yükseldiği bu coğrafyalar Türkiye’nin hayatta kalmasının maliyetini uluslararası sistemin hiddetini kendi üzerlerine çekerek ödemek zorunda kalmışlardır. Bugün, Yemen’den Suriye, Afganistan’a kadar bölgemizde yaşanan karışıklıkların işgallerin kökenleri İstiklal harbine kadar götürülebilir hatta götürülmelidir. Türkiye bu tarihi derinlikle oluşturduğu vizyonda siyasi sınırların icbar etiği egemenlik istisnalarını olabildiğince kullanarak Afganistan’da ve diğer ülkelerde varlık göstermektedir. Türkiye’yi Afganistan’ın yanında olmaya zorlayan tarihi şartların yanı sıra bu ülkenin kendi dinamikleri de önem taşımaktadır.

Afgan Türklerinin Tarihi

Afgan kelimesi ilk defa 3. yüzyılda Sasani İmparatoru I. Şapur tarafından kullanılmıştır.

►► Bugünkü Afganistan sınırlarında yetişmiş birçok isim halen kültür havzamızı beslemeye devam etmektedir. **Molla Cami, Fahrettin Razi, Abdullah Ensari, Hâce Kaltan'ı Veli, Hüseyin Baykara, Ali Şir Nevai gibi bire çok isim bunlardan sadece bir kısmıdır.**

Daha sonra 6. yüzyılda Hindistanlı bir astronom tarafından, 10. yüzyılda ise Cevizcan'lı bir yazarın 'Dünya'nın Sınırları' isimli eserinde kullanılmıştır. Bazı kaynaklarda da at bakıcılığı ile meşhur bir kabileyi tanımlayan Sanskritçe Ashvakas kelimesinden türetildiği rivayetleri aktarılmıştır. Siyaset kelimesinin Arapça kökeninin at bakıcılığı anlamında seyis kelimesi ile aynı kökenden olduğu düşünüldüğünde bölgede siyasetin ne kadar eski bir geçmişinin olduğu iddia edilebilir. Afgan kelimesinin günümüzde Peştunlarla özdeşleştirilmesi çabaları ülkedeki Sünnileri Peştun etnik kimliği karşısında kendi etnik aidiyetlerini öne çıkarmaya zorlamaktadır. Sünniler içinde Tacikler Fars dilli olmaları dolayısıyla ülke sistemine entegre edilirken Şii Hazarların İran'ın da desteği ile her geçen gün daha etkili oldukları bilinmektedir.

Özbek, Türkmen gibi Türk dilli ve Sünni unsurlar ülke siyaset denkleminin sabit unsuru olabilmek için çok büyük mücadeleler etmekte ve yüksek bedeller ödemektedirler. Oysa bölge tarihine kabaca göz atıldığında görülecektir ki bugün Cumhurbaşkanlığı forsumuzda simgele-

nen on altı Türk devletinin birçoğu bu bölgede kurulmuş ve bölge uzun yıllar Türklerin idaresinde bulunmuştur.

Babür İmparatorluğu, Timur İmparatorluğu, Harzemşahlar, Büyük Selçuklu İmparatorluğu, Gazne Devleti, Ak Hun İmparatorluğu ve Gurlular bugünkü Afganistan sınırlarına kısmen ya da tamamen hâkim olmuş ve bu coğrafyada önemli eserler bırakmışlardır. Minareler, kümbetler, medreseler bu tarihi mirasın en önemlileri arasında sayılabilirler. Afganistan denildiğinde akla gelen halı ve pilav da Afgan kültürüne Türkmen ve Özbek katkısı olarak girmiştir.

Afganistan'da Türklerin siyaset sahnesinde hak ettikleri noktada bulunmamaları yalnızca kendi iç dinamikleri ile açıklanamaz, Sovyetler Birliği'nin Doğu Türkistan'dan Türkiye'ye kadar geniş bir coğrafyada çimento vazifesini kolaylıkla görebilecek bir imkân olarak Türkçe'nin "lingua franca" olmasını engelleme çabası olmadığı düşünülemez. Türkçe'nin semantik yapısındaki İslam etkisi de düşünüldüğünde Sovyetler Birliği iki önemli imkân ile birden hesaplaşmıştır; Türklük ve İslam.

Ancak modern ulus devlet anlayışları öncesinde dil fetişizminin günümüzdeki kadar ayyuka çıkmadığının da altını çizmek gerekmektedir. Şah İsmail Türkçe şiirler yazarken Osmanlı sarayında Farsçanın kullanılması bunun güzel birer örneğidir. Dolayısıyla Afganistan ile olan bağımızı ifade etmek için dil yeterli bir unsur değildir.

Bugünkü Afganistan sınırlarında yetişmiş birçok isim halen kültür havzamızı beslemeye devam etmektedir. Molla Cami, Fahrettin Razi, Abdullah Ensari, Hâce Kaltan'ı Veli, Hüseyin Baykara, Ali Şir Nevai gibi birçok isim bunlardan sadece bir kısmıdır. O halde sorulması gereken soru şudur; geçmişte ilim, irfan, hikmet ihraç eden bir coğrafya olan Afganistan nasıl olur da günümüzde çözüm ithal etmeye çalışan bir ülke haline gelmiştir?

Şehir Yapısı

Ülkenin şehirlerinin taşraya göre nispeten güvenli olması ve eğitim, sağlık gibi çeşitli hizmetlere ulaşmanın görece kolay olması dolayısıyla şehirlileşme oranının arttığı görülmektedir. Ülkenin kuzey ve batı bölgesi Türk soylu ve dilli grupların daha yoğun olarak yaşadıkları coğrafyalardır. Her ne kadar günümüzde yaşanan bir takım gelişmeler ülkenin kuzeyinde de zaman zaman güvenlik zafiyeti oluştursa da bu bölge insanı henüz şiddeti yaşam tarzı haline getirmiş ve avlu duvarlarını yükseltmiş kendini evlere hapsetmiş değildir.

Ekonomik Durum

Tarım ve hayvancılık ülke üretiminin en önemli kalemlerini teşkil etmektedirler. Afganistan Türklerinin bu iki üretim alanında kendilerine iktisadi bir otonomi oluşturdıklarını iddia edebiliriz. Tarım ve hayvancılık hane ekonomisini ayakta tutarken bu faaliyetlerden elde edilen yün ve kökboyalı kullanılarak üretimi yapılan halı da bölge ekonomisine önemli bir ivme kazandırmaktadır. Afganistan'ın Türklerinin içinde halı dokumayan ya

da halı tezgâhında işlemeyen genç bulmak neredeyse imkânsızdır.

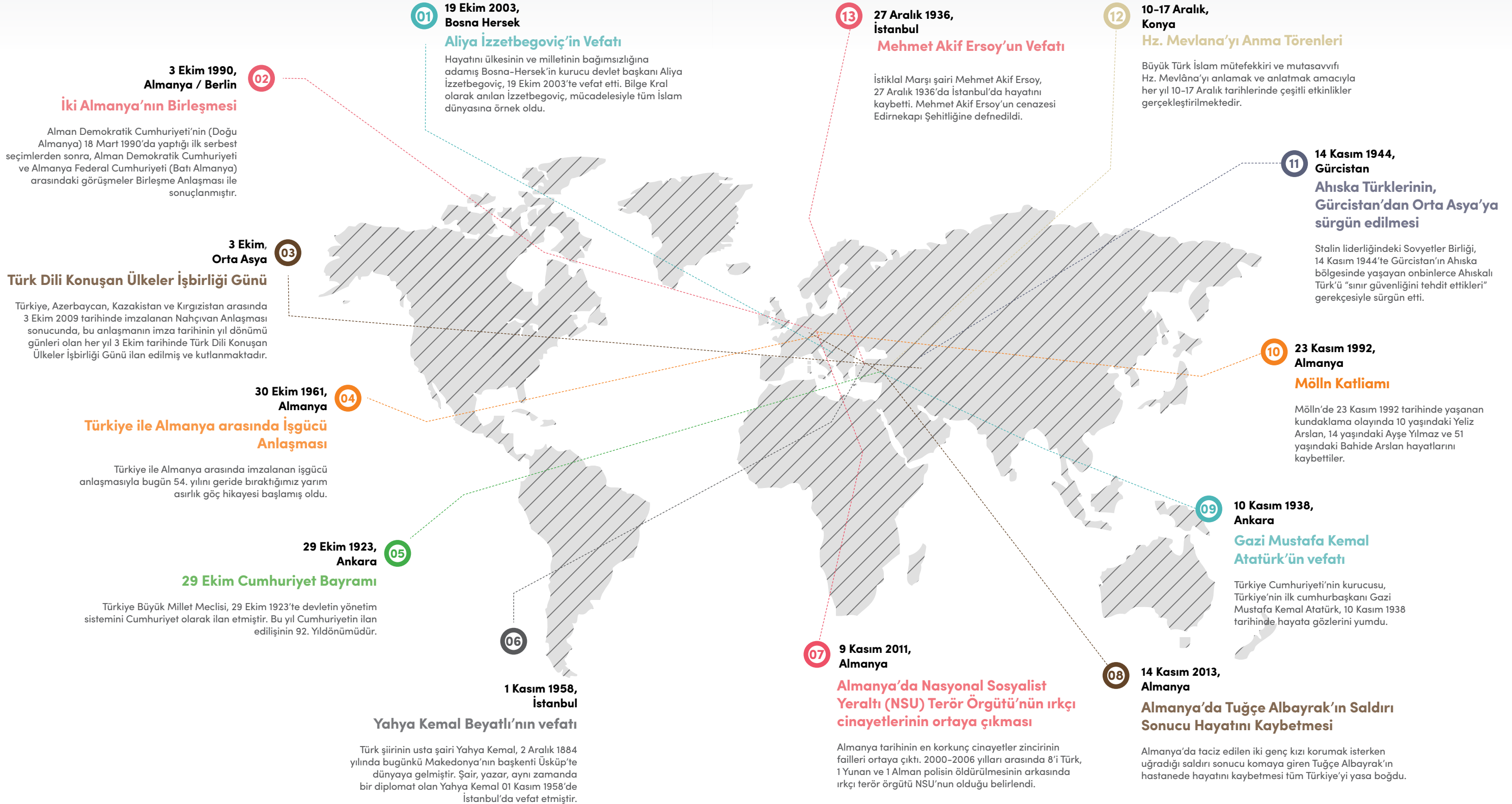
Türkler kendi iktisadi otonomileri sayesinde fiziki varlıklarını sürdürdükleri gibi kültürel varlıklarını da korumuş ve günümüze aktarmışlardır.

Afgan Türklerinin Yüzyıllardır Süren Gelenekleri

Buzkaşı olarak anılan binicilik hünelerinin sergilendiği Oğlak kapmaca oyunu Afganistan Türklerinin halen yaşadıkları önemli bir gelenektir. Öte yandan Aksakallılar denilen ihtiyar meclisleri ülkenin özellikle kuzeyinde yerel sorunların çözümünde önemli bir mekanizma olarak varlığını sürdürmektedir.

Yeşil çay, çekirdeksiz siyah üzüm, kavun, nar gibi üretimi yapılan her türlü ürün kültürünün önemli bir unsuru haline gelmiştir. Tüm bunlar sıralandığında kırmızı desenli halı üzerinde uzanmış bir eli ile sakalını ovuşturup diğeri ile porselen demlikten kulpsuz fincana döktükleri yeşil çayı içip üzümünü yiyen yalın ayak insan figürü akla gelmektedir adeta.

Keçeden yaptıkları çadırları ve bu çadırların ahşaptan yapılan iskeletlerini gördüğümüzde çadır teknolojisinin ne derece ilerlemiş olduğunu ve Afgan Türkü'nün geçmişinden kopmadığını aksine iki yüz yıllık çadırların halen ayakta olduğunu ve bunların binlerce yıllık tarihin simgeleri olarak varlıklarını sürdürdüklerini görmüş oluruz. ■

ENSTANTANE

Pencereden KOMŞU MUHABBETİ

1979 yılında bir bahar günü Rotterdam'ın arka sokaklarından birindeyiz. Sabahın erken saatleri... Beyler az önce işlerine gittiler. Kimisi madene, kimisi fabrikaya...

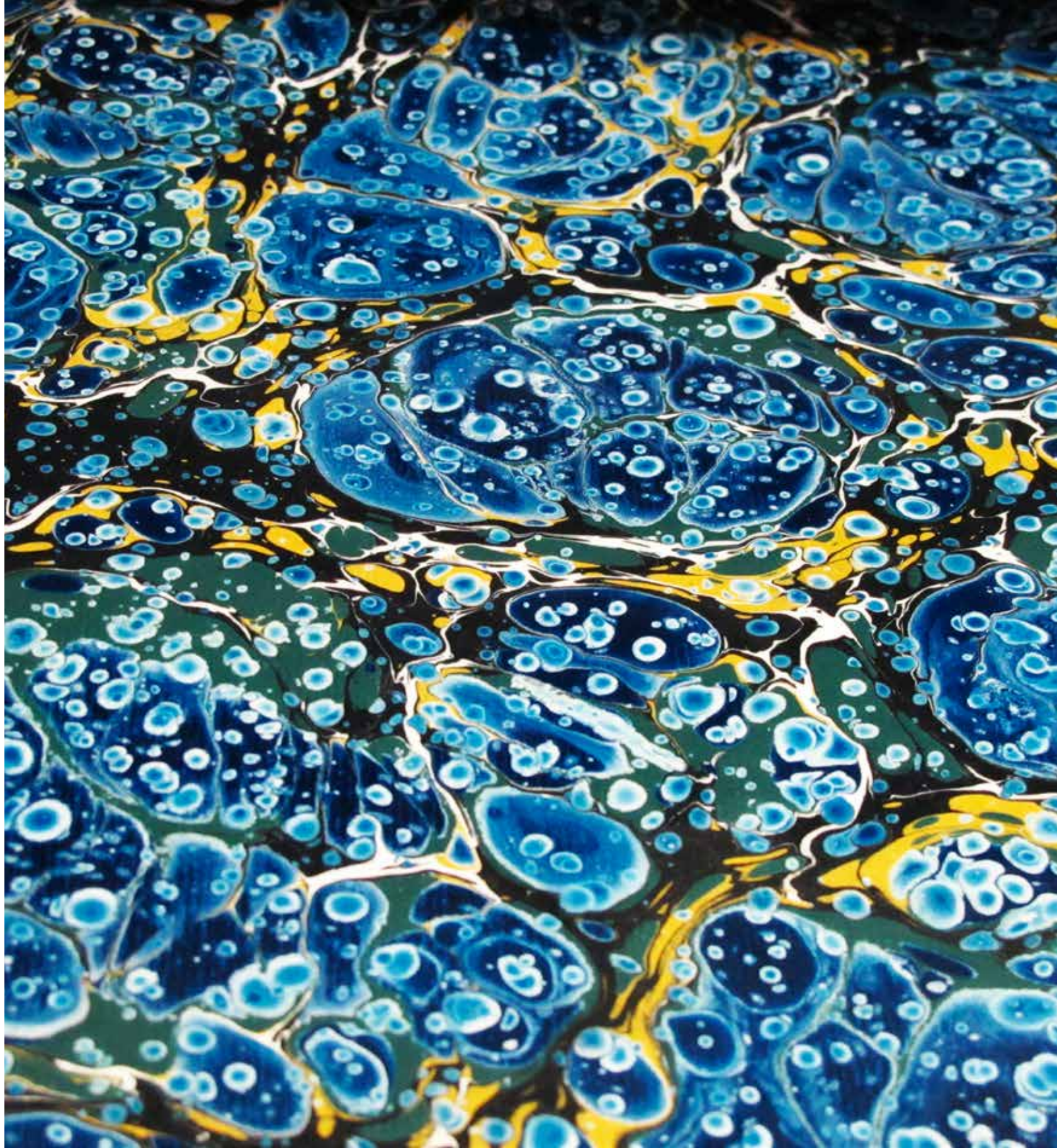
Eşleri, çocukları onları pencereden uğurladılar. Güle güle git!

Gurbette tanıdık bir yüz gibisi yoktur; dilini anlayan bir hemşehri; ince belli bardakta çay içip memleketi yâd edecek bir dost... En çok da iki adım ötede, yan penceredeki komşun... Sabah iki kelam etmek, pencereden seslendiğinde hemen orada bitivermek... Gurbetin yükünü azaltmaz mı hiç?

Şimdi zaman onların zamanı; görüşmeyeli neler oldu, beyler akşam neler anlattı, tatil için iş yerinden izin alabildiler mi? Çocukların okulu ne olacak? Ve tabi akşam yemeğine ne yapacaklar?

Pencereden komşu muhabbeti... Dün gibi canlı!

EBRU

MEVCUDATIN ESRARINI YANSITAN BİR AYNA GİBİDİR

✍ Yazı: Sadreddin Özçimi

“Ebru teknesinde kâinatın yaratılışının izlerini görmek mümkündür. **Her şey sıvı dolu bir teknenin içine düşen damladan başlar ki, kâinat da başlangıçta bir noktadan ibaretti.** Daha sonra kâinat genişlemeye başlamıştır ve bu genişleme neticesinde zaman ve mekân ortaya çıkmıştır. Bu genişleme devam edecek ve belli bir gerilim sınırına kadar sürecektir. Ondan sonra da kıyamet denilen hâdise vukû bulacaktır. Ebru teknesindeki damlalar da bir fırça darbesiyle şekil alırlar ve teknenin içine yayılırlar. Bu yayılma teknenin boyutları ile sınırlıdır. Bu yayılma dairevi olmaya meyillidir. Kâinattaki gök cisimleri de kürevîdir. Daha sonra ise şekil verme işi gelir ve ardından da tesbit. Ebru ustası teknedeki son şekli kâğıda tespit eder. Bu, kâinattaki Levh-i Mahfûz'un timsali gibidir. İyi bir Ebru ustası kâğıda baktığında bütün bu safhaları okuyabilir.”

* Dursun, “Ebrû, Uçsuz Bucaksız Renk Cümbüşü”

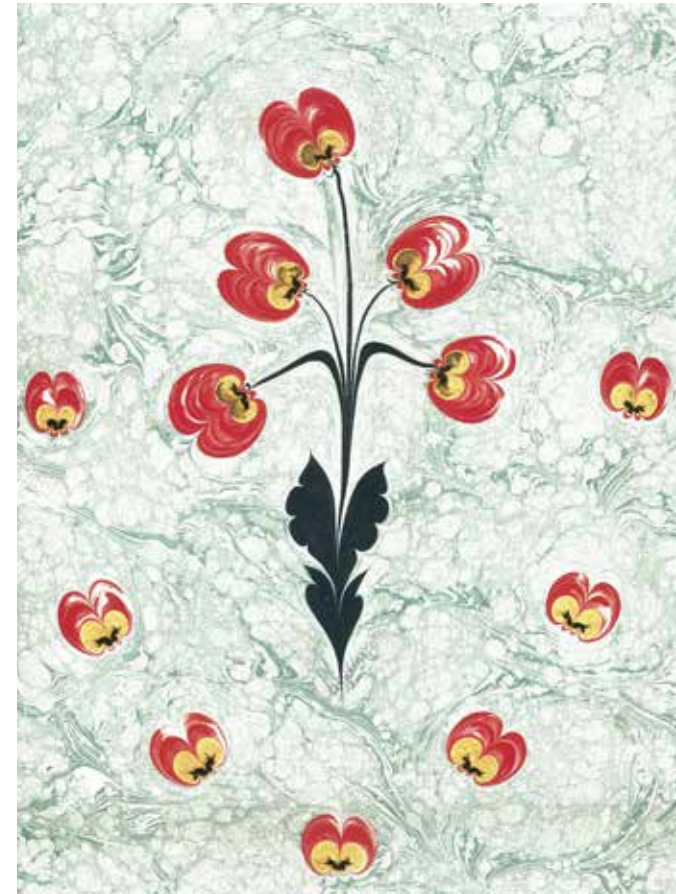
►► Yine bazı gecelerde, bulutlu semalar kadar geniş bir Ebru teknesine mehtabın, usta fırçasıyla lacivert, **mavi ve ışıklı beyazın bütün nüanslarını serpiştiriverdiğine elbet rastlamışsınızdır.**

Ebru, kitle veya benzeri maddelerle yoğunluğu artırılmış su üzerine özel fırçalar yardımıyla topraktan elde edilen tabii boyalar serpilerek meydana getirilen desenlerin kâğıda alınmasıyla elde edilen, diğer gelenekli sanatlarımız gibi geleneği olan bir sanat dalımızdır. Ebru san'atı yakın zamana gelinceye kadar hat ve cilt sanatımızın bir yan unsuru idi. Hattatlarımız, "Hafif Ebru" tabir edilen çeşidinin üzerine hat yazarlar ve bu hatların etrafında iç ve dış pervaz olarak yine ebruyu kullanırlardı; mücellitlerse ciltlerinde kitap yan kâğıdı olarak bu san'atın numunelerinden faydalanmaktaydılar. Mamafih Ebru, artık günümüzde hat, tezhip, minyatür ve resim gibi müstakil bir san'at eseri olarak gibi mekânlarımızı süslemektedir.

Yukarıdaki satırlarda genel hatlarıyla ifade etmeye çalıştığımız Ebru sanatı sadece tekniğiyle değil, deründeki felsefeyle de dikkate değerdir. Türk Ebrusunun büyük ustası Edhem Efendi'nin (1829–1904) "Ebru sihir gibidir; bazen tutar bazen tutmaz." sözleri, Ebrunun felsefî ve tasavvufî mahiyetini dile getirir niteliktedir.

"Bazı günler, şafak veya gurûb vakti ufka bakarsanız kırmızı, lacivert, sarı ve mavi renklerin en ilahi tonları ile bulutlardan bir ebrunun daha doğrusu "ebri"nin şekillendiğini görürsünüz. Yine bazı gecelerde, bulutlu semalar kadar geniş bir Ebru teknesine mehtabın, usta fırçasıyla lacivert, mavi ve ışıklı beyazın bütün nüanslarını serpiştiriverdiğine elbet rastlamışsınızdır.

İşte sanatkar dedelerimiz, bir anda değişip kaybolan bu semavi güzellikleri yeryüzüne aksettirerek, onların ağaç

►► **Ebru**, modern sanatın aksine çığırkan ve saldırgan renklerle değil, **mütevazı toprak renkleriyle açar gönülleri.**

yeşiline ve toprak rengine olan hasretini giderdikten sonra, bu şahane tabloyu kâğıt üstünde de ebedileştirmeyi bilmişlerdir. Bu anlayış içinde Yaratan'ına boyun kesen sanatkarın benlikten uzaklaşan gönlü, sanki Ebru teknesinde şekillenmiş gibidir. Artık o zaman büyümeye başlayan Ebru teknesi derya kadar genişler genişler ve bir kâinata döner; ebrucunun gönlü gibi. Hz. Ali (r.a.) ne güzel buyurmuş: "Sen kendini küçük bir cisim sanırsın, hâlbuki bütün âlem sende dörülüp bükülmüştür."

İslam ve tasavvuf üzerine yaptığı araştırmalar ve yayınladığı eserlerle tanınan Annemarie Schimmel ise Ebru sanatını tasavvufi ıstılahattan faydalanarak: "Ebrucu, güya âlem-i misalde mahfî olan şekilleri âlem-i şehadete getirip bize gösteriyor; semavî bahçelerde büyüyen güllerle laleleri fırçasının mucizevî kuvvetiyle en cazip şekillerde kâğıdın sathına gark ediyor." diye tavsif ettiği Ebrunun, Müslümanların meydana getirdiği san'atlar içerisindeki hususi yerini vurgular.

Ebru, mevcudatın esrarını yansıtan bir ayna gibidir. "Ebru teknesinde kâinatın yaratılışının izlerini görmek mümkündür. Her şey sıvı dolu bir teknenin içine düşen damladan başlar ki, kâinat da başlangıçta bir noktadan ibaretti. Daha sonra kâinat genişlemeye başlamıştır ve bu genişleme neticesinde zaman ve mekân ortaya çıkmıştır. Bu genişleme devam edecek ve belli bir gerilim sınırına kadar sürecektir. Ondan sonra da kıyamet denilen hâdise vukû bulacaktır. Ebru teknesindeki damlalar da bir fırça darbesiyle şekil alırlar ve teknenin içine yayılırlar. Bu yayılma teknenin boyutları ile sınırlıdır. Bu yayılma dairevi olmaya meyillidir. Kâinattaki gök cisim-

leri de kürevîdir. Daha sonra ise şekil verme işi gelir ve ardından da tesbit. Ebru ustası teknedeki son şekli kâğıda tespit eder. Bu, kâinattaki Levh-i Mahfûz'un timsali gibidir. İyi bir Ebru ustası kâğıda baktığında bütün bu safhaları okuyabilir.”

Boyalar tekneye damlatılıp şekil verilirken ve su yüzeyinde beliren desenler kâğıtlara tespit edilirken her defasında yeni bir kâinat kurulur. Sanatkârın yaptığı “her Ebru tektir ve ikinci bir defa aynının yapılması mümkün değildir. Bu bir noktada insanın yaratılışına benzetilebilir. Bütünyle biri birinin aynı olan iki insan bulmak mümkün değildir. Ebru da öyledir.”

Ecdadımız, Ebru yapımını küllî irade ile cüz’î iradenin izahına yerinde bir misal olarak görmüşlerdir. Siz elinizden geleni yapar, boyaları usulüne uygun olarak atarsınız (cüz’î irade), gerisi Yaratan’a kalmıştır (küllî irade). Hayatın kaynağı olan suya teslimiyetle bırakılan birkaç damla yüzeyde genişlerken artık sanatkârının iradesinden çıkarak Musavvir olanın buyruğuna girer. Acz ile boyun kesen sanatkâr, “cüz’î irade ile küllî irade arasındaki rabıtayı hayranlıkla temâşa eder.”

Ebru, bir nefis terbiyesidir; modern zamanların sığ mülahazalı, determinist anlayışının aksine belirsizliğe razı olmayı, beklemeyi ve tevekkülü öğretir; gönlü huzur iklimiyle bezer. Ebrunun verdiği huzur, toprağa yakın olusundan gelir. “Modern sanatın aksine çığırktan ve saldırgan renklerle değil, mütevazı toprak renkleriyle açar gönülleri.”

EBRU SANATIMIZIN GELENEĞİ

Anadolu’da beş yüz yılı aşkın bir süredir icra edildiği bilinen ve Ebru yapılan her ülkeye ve o ülkenin diline “Battal, Kumlu, Taraklı, Hatib, Şal, Gelgit” gibi terminolojisiyle birlikte yerleşerek yüz yıllarca “Türk kâğıdı” olarak isimlendirilen Türk Ebru sanatının da ustadan ustaya intikal ederek günümüze kadar ulaşan bir geleneği vardır. Ebruculuk, yazmakla veya anlatmakla öğretilmeyen, bütün klasik Osmanlı san’atlarında olduğu gibi, “usta-çırak” usulü ile talebe yetiştirilebilen ve icrası itibarıyla son derece güç ve ebrucunun idaresi dışında birçok değişkenden etkilenen bir san’at dalıdır. Bu olumsuz etkileri ortadan kaldırarak ebrucunun ne yaptığının

sırrına vakıf olması ve teknik olarak mükemmel ebrular yapması, ancak bir ustanın yol göstermesiyle olur. Ebruculuk tarihimiz incelendiğinde ustasız ebrucu olmadığı ve geleneğin ustadan çırağa aktarılacak bugüne ulaştığı görülür. Kanaatimizce ustasız öğrenilen Ebrunun gelecekle ilgisi yoktur.

KÖKSÜZ ÇALIŞMALAR TÜRK EBRUSU’NA ZARAR VERİYOR

Türk kitap san’atları arasında hususi bir yeri bulunan Ebrunun çağdaş kitaplardaki kullanımı geçmişe nazaran azalmıştır. Bununla birlikte sanatkârının imzasını taşıyan ebru örnekleri, tablolar hâlinde seyir zevkine hitap eder şekilde sergilenmektedir.

Günümüzde klasik anlayışla icra edilen Türk Ebrusu, dünya çapında alâka uyandırmaktadır. Gerek ilgi çekici

tekniki gerekse felsefesinin derinliği hemen herkesi cezbedmektedir. Bu durumun Ebru san’atına müsbet tesirleri olduğu gibi menfi tesirleri de bulunmaktadır. Ebruya duyulan büyük ilgiden faydalanmak maksadıyla yapılan köksüz çalışmaların Türk Ebrusu’na zarar verdiği görülmektedir.

Bir Türk sanatı olan Ebrunun kimliğinin bozulmadan korunabilmesi, sonraki nesillere mütakâmil bir şekilde intikal edebilmesini sağlamak bu sanata gönül vermiş bütün ebrucuların ve sanatseverlerin mühim bir vazifesidir.

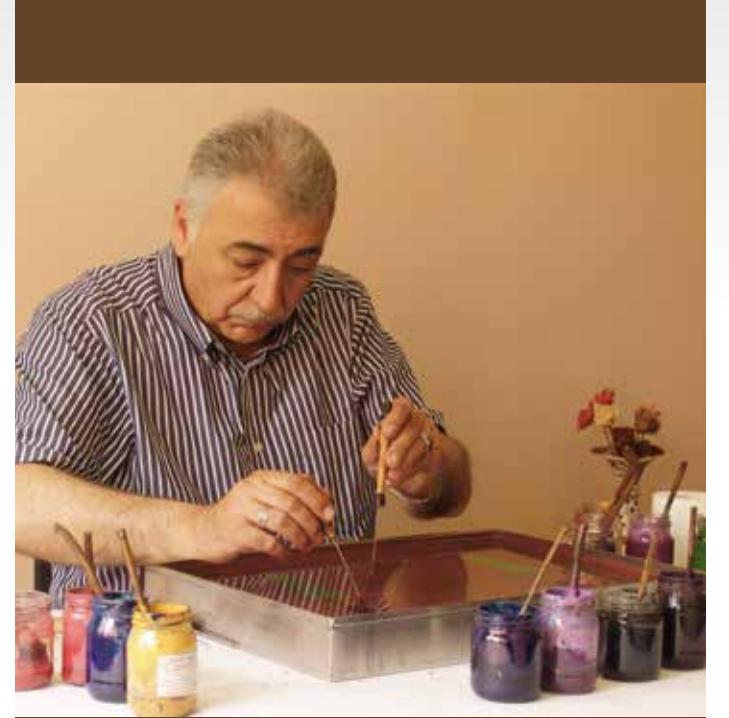
Ebru, aklın, tecrübenin gönülle buluştuğu bir san’attır. Aşk ile icra edildiği vakit, gösterilen çabalar, çekilen zahmetler rahmete dönüşür ve ancak o zaman bu san’at geleceğe salimen taşınabilir.

Klasik Türk Ebrusunun mühim isimlerinden merhum üstadımız Mustafa Düzgünman, bu keyfiyeti “Ebrûnâme”-sinde veciz bir şekilde dile getirir. Biz de sözün sonunu onun mısralarıyla bağlayalım:

*“Tarifi gerçi kolay ammâ tatbikatta güçlük var,
Tecrübesiz yapılırsa insan olur bî-karar,
Görünüşe aldanıp da çok kolaymış deme sen,
Bir ihtisas işidir bu, âşık olan er yapar.
Bî- hudud-ı zevk-i elvan ebruculuk san’âtî,
Erbâbının nazarında çoktur onun kıymeti,
Her varakta sırr-ı cemâl âşikârdır zâhidâ,
Bu ebrûlar, bu safâlar hepsi aşkın hikmeti.”*

MAKALEDE KULLANILAN KAYNAKLAR

- 1,6,7,8: Dursun, Ercüment; “Ebrû, Uçsuz Bucaksız Renk Cümbüşü”, Zaman, İstanbul 10 Haziran 1995.
- 2: Arıtan, Ahmet Saim “Türk Ebru Sanatı ve Bugünkü Durumu”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S. 8, Konya 1991, s. 441.
- 3: Taylaner, Cüneyt; “500 Yıllık Geleneksel San’atımız Ebrû”, Skylife, Kasım 1995.
- 4: Derman, M. Uğur; Türk San’atında Ebrû, İstanbul 1977.
- 5: Schimmel, Annemarie; “Önsöz”, Suyun Renklerle Dansı, İstanbul 2000.
- 9: Bekiroğlu, Nazan; “Nakş-ı Ber-Âb”, Zaman Gazete, İstanbul 11 Nisan 1991.
- 10: Demirci, Senai; “Aşk Suyu Düşünce”, Suyun Renklerle Dansı, İstanbul 2000. ■

MUHAMMED SADREDDİN ÖZÇİMİ

1955’de Konya’da doğdu. Türk musikisinin son döneminin önde gelen bestekârı Sâdeddin Kaynak’ın talebelerinden Fevzi Özçimi’nin oğludur. Çalışmalarını hâlen, 2007 yılında ney sanatkârı olarak atandığı, sanat yönetmenliği Murad Salim Tokaç tarafından yapılan İstanbul Devlet Türk Müziği Araştırma ve Uygulama Topluluğu’nda sürdürmektedir. Sadreddin Özçimi müzik çalışmalarının yanı sıra, klasik sanatların diğer bazı dalları ile de ciddi seviyede ilgilenmektedir. Bunlardan ilki, hocası Niyazi Sayın’dan etkilenecek ve onun yolunda gitmek azmiyle başladığı tesbih yapma çalışmalarıdır. Bu konuda dikkate değer çalışmalarla verdiği eserler bulunmaktadır. Öte yandan 1993 yılından itibaren, Hezârfen Necmeddin Okyay’ın talebesinden ebrû sanatkârı Mustafa Düzgünman’dan icâzetli olan ve günümüzün önde gelen ebrû ustaları arasında sayılan Alpaslan Babaoğlu’ndan meşk ederek icâzet aldığı ebrû sanatıyla ilgili çalışmalarını ciddi bir çizgide sürdürmektedir. Bu sahada verdiği eserler, yurt içinde ve yurt dışında çeşitli sergilerde değerlendirilmiştir. 2012 Yılında başta 18 yy. Minyatörcülerinden Levni ye ait olan Padişah Minyatürlerini Akkase Ebru Tekniği ile çalışmış ve Koleksiyon T.C. Merkez Bankası tarafından sahiplenilmiş ve Ankara’da sergilenmiştir.

HİNDİSTAN'DA ÜÇ DURAK

Cuma Camii, Kutup Minare, Tac Mahal

Yazı: Ali Işık

Hindistan dünyada Endonezya'dan sonra en kalabalık Müslüman topluluğunun yaşadığı bir coğrafyadır. Pakistan'ın ve Bangladeş'in ayrılmasına rağmen **Hindistan'da yaklaşık olarak 170 milyon Müslüman yaşamaktadır.** Hindistan tarihinde de Müslümanların belirgin bir yeri vardır. Kurdukları devletlerden şu an ki Hindistan topraklarına büyük bir tarihi miras kalmıştır.

Tac Mahal

Müslümanların Hindistan kültürüne en belirgin katkıları hiç şüphesiz mimari alanda olmuştur. Kurdukları devletlerden kalan mirasın büyük bölümü silinmiş olsa da şu anki Hindistan topraklarında taş ve ahşap işçiliğinin birbirinden güzel yüzlerce örneğiyle camiler, saraylar, türbeler ve medreseler ilk günkü ihtişamlarıyla varlığını sürdürmektedir.

Cuma Camii

►► **Motor gürültüsünün etrafı sardığı, üç tekerleklielerin son hamlelerle çarpışmaktan kurtulduğu karmaşık bir sokağın ucunda Hindistan'ın en büyük camisi olan Cuma Camii'nin soğan tipli dev kubbeleriyle karşılaşıyoruz.**

Eski Delhi'nin dar sokaklarında akan kalabalığın arasında yolunu kaybetmeden yürümek oldukça zorluyor bizi. Kaldırımlara serilmiş meyve tezgâhlarındaki rengârenk meyvelere çarpmadan, yere öylece yığılmış dağınık satılık elbiselere basmadan yürümek hayli zor. Kendi içinde bir intizamı olan bu karmaşada yürürken sağlı sollu ağaç diplerine dikilmiş etrafı temizlenmiş Tanrıların çokluğu dikkatimizi çekiyor. Yanımıza yaklaşan biri önünde durduğumuz tanrının kendisine ait olduğunu anlatıyor. Yolun kenarına kurulmuş küçük bir tapınağın biraz uzağında durarak devam eden ritüeli takip ediyoruz. Biri geliyor tapınağın önündeki boş alana ipte sallanan çana vurarak giriyor. Tapınağın dar kapısından içeriye bakıyor ve orada bulunan iki kişiyi selamlıyor. Kapının yanında içi kırmızı kadife kumaşla örtülmüş geniş bir pencere var. Pencerenin iç kısmında bulunan tanrı ve tanrıçanın hemen önüne yanında getirdiği meyve suyunu daha önce bırakılmış hediyelerin yanına bırakıyor. Diz çöküp kısa bir süre duada bulunuyor. O ayrılırken içeride bulunanlardan biri çıkıp bırakılan hediyeleri topluyor.

Motor gürültüsünün etrafı sardığı, üç tekerleklielerin son hamlelerle çarpışmaktan kurtulduğu karmaşık bir so-

kağın ucunda Hindistan'ın en büyük camisi olan Cuma Camisi'nin soğan tipli dev kubbeleriyle karşılaşıyoruz. Cuma Camisi'nin ona bağlanan sokaklardan yüksekte olması, giriş kapılarının görkemli olması ve kapılara otuz beş yüksek kumtaşı basamaktan tırmanarak ulaşılması caminin ihtişamını artırıyor. Caminin Doğu, Kuzey ve Güney olmak üzere üç kemerli giriş kapısı var. Kapıda camiye anlatmak için bekleyen rehberlerden önce görevlinin biri üzerine gelişi güzel bir şeyler karalanmış küçük kâğıtları fiş niyetine ücretini alarak elimize tutuşturuyor.

Geniş kum taşlarıyla kaplı avlunun ortasında kenar yükseltilerinin az olduğu neredeyse avluya gömülü dikdörtgen bir havuz bulunmakta. Avlunun revaklarla çevrili köşelerinde üstleri sütunlara oturtulmuş mermer kubbelerle örtülü dörtgen kuleler avluya ayrı bir derinlik katıyor.

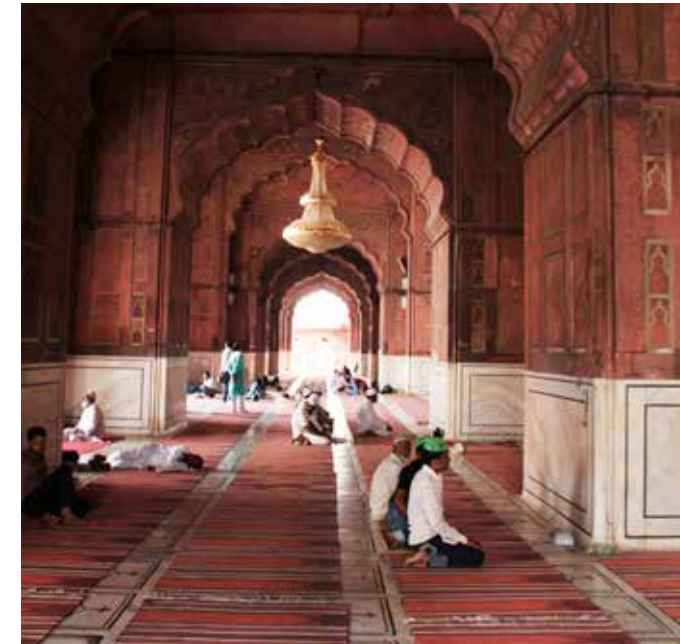
Avlunun batısında bulunan ana ibadet mekânı; ucuna doğru daralan, kırmızı şeritlerin kestiği beyaz mermerden, üç soğan kubbenin altında ortadaki geniş mekândan ve yanlarına ekli üçer bölmeli kanatlardan oluşuyor. Üç soğan kubbenin sağ ve sol ucunda beyaz mermer

şeritle dikine bölünmüş kiremit rengi üç katlı minareler bulunmakta.

Caminin ana ibadet bölümüne kemerli revakların altından yan kanatlara ve köşelerinde iki küçük minare bulunan abidevi ölçeklerde yüksek ve sivri kemerli kapıdan giriliyor. Ana kapının yanlarında sütunların böldüğü beşer giriş ve üzerlerinde avludan okunabilecek büyüklükte beyaz mermere siyah harflerle yazılmış farklı ayetler göze çarpıyor. Girişteki ve iç bölmelerdeki sütunların diplerine oturmuş bir kısmı ibadetiyle meşgul bir kısmı muhabbeti koyulaştırmış Müslümanların Cuma Camiine ailecek geldiklerini görebiliyorsunuz.

Ana ibadet mekânının tam karşısına düşen revakların arasından Kızıl Lale Sarayı'nı seyretmek mümkün. Adı gibi, rengi de kırmızı olan Kızıl Lale Sarayı üç yüz elli yıllık, Hindistan'ın en büyük kalelerinden.

Sol taraftaki küçük odanın önünde biriken kalabalığın belli vakitlerde gösterilen Kutsal Emanetleri görmek için beklediklerini öğreniyoruz. Aralarına karışıp biz de beklemeye başlıyoruz. Odanın daracık penceresi açıldığında kutsal emanetleri görmek için yaklaşıyoruz. Kuran'ı Kerim'in ilk nüshalarından birini sayfalarını dikkatlice çevirerek gösteriyor görevli. Sonra Sakalı Şerifi gösteriyor. Bu gösterinin bir ücretinin olduğunu öğrenene kadar orada duruyoruz. Kutsal emanetlerin bir müze parçasıymış gibi sergilenmesi ve ücrete tabi tutulmasının verdiği rahatsızlıktan kurtaramıyoruz kendimizi. Kadınlarla erkeklerin havuzun başında, yan yana oturup bulanık sudan abdest almalarına da şaşıyoruz.

Benzersiz Dünya Harikalarından: Kutup Minare

- Türk Sultanı Kutubuddin Aybek tarafından inşa ettirilen **75 metre uzunluğundaki Kutup Minare** (Kubbet-ül İslam), **Hindistan'ın ilk İslami eseri** olarak biliniyor.

İlk ziyaret denememiz bir gün öncesiydi. Trafiğin yoğunluğunu hesap etmemize rağmen beş altı kilometrelik yolun üç saat süreceğini de düşünememiştik. Kutup Minare'ye vardığımızda karanlık basmıştı. Ziyaret için tekrar zaman ayıramayacağımızdan avlusuna girmek için şartları zorlasak da işe yaramadı. İyi ki de o saatte ziyareti gerçekleştirememiştik. Çünkü öbür gün burayı tekrar ziyaret etmek fırsatı bulduğumuzda karanlıkta neleri kaçıracığımızı anlamıştık.

İslam sanatının yüzlerce eşsiz örneğinin bulunduğu Hindistan'da, Türk Sultanı Kutubuddin Aybek tarafından inşa ettirilen 75 metre uzunluğundaki Kutup Minare (Kubbet-ül İslam), Hindistan'ın ilk İslami eseri olarak biliniyor. Kutup Minare'nin yanında Hindistan'da yapılan ilk Cami olarak bilinen Kuvvet-ül İslâm Camii bulunuyor. İslam'ın kuvveti anlamına gelen Kuvvet-ül İslâm Camii şu an harabe halinde. Bu görünüşüyle bile dünyanın en muhteşem yapılarından birisidir diyebiliriz. Kuvvet-ül İslâm Camii'nin geniş avlusu içinde Delhi'nin semalarına doğru yükselen Kutup Minare, Hindistan Müslümanlarının soylu anıtlarından biridir. Orta Çağın ünlü gezgin ve yorumcusu İbn Batuta Kutup Minare için "Diğer İslâm topraklarında bir benzeri bulunmayan dünyanın harikalarından biri" diye söz eder.

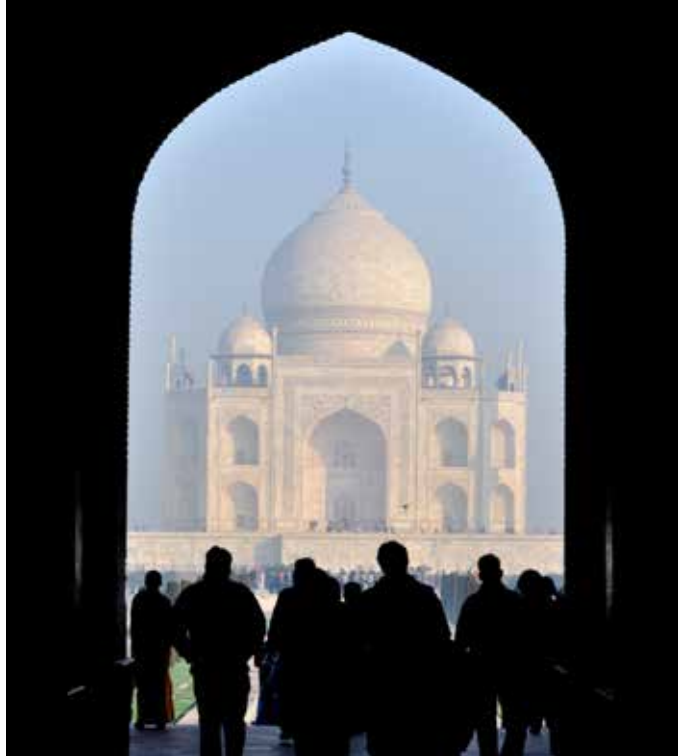
Kutup minare, V. yüzyıldan kalma demir sütun, harabe halindeki Kuvvet-ül İslâm Camii ve yine harabe halinde olan medreseler geniş bir arazinin üzerine kuruludur. Kırmızı kum taşı ve ak mermerden yapılmış beş katlı minarenin yivli gövdesindeki inanılmaz el işçiliği minarenin ihtişamını arttırıyor. Yüksekliği 73 metre, taban çapı 15, tepe çapı 2.5 metre olduğunu öğrendiğimiz minarenin çevre genişliği yukarıya doğru daralıyor. İlk üç kısmı kırmızı kum taşından diğer iki kısmı ise mermer karışımdan yapılmış. İlk bölümde yirmi dört yuvarlak ve düz yiv var. Dört şerefesi, her bölümde şerefelere açılan birer kapısı bulunuyor.

Gövdesinde geniş yazı bantlarıyla kaplı ilk iki katı büyük Arapça harflerle Kuran Ayetlerini içermektedir.

Minarenin yukarı doğru daralması Buhara ve Semerkand mimarisini hatırlatıyor. Orta Asya'da görülen örneklerle benzerlikler taşıması Türk-İslam sultanlıklarının Hindistan topraklarına varışını kutlayan bir zafer anıtı olduğu bilgisi de rehberimiz tarafından bize aktarılıyor. Caminin avlusunda 5. yüzyıldan kalma demir sütunun, aradan asırlar geçmiş olmasına karşın hâlâ paslanmamış olmasının sırrı hala çözülebilmemiş değil.

Dünyanın incisi: Tac Mahal

- Tac Mahal'in yapımı sırasında dönemin neredeyse bütün büyük medeniyetlerinin katkısı alınmış. Bağdat'tan hattat ustası, Buhara'dan kakma ustası, İstanbul'dan kubbe ustası, Semerkand'dan minare yapımcısı, Kandahar'dan taş ustası, Şiraz'dan çizim ustası getirilmiş.

Hindistan'daki en önemli İslam eserlerinden biri de dünyanın yedi harikasıdan biri olarak kabul edilen ve Babür sultanlarından Şah Cihan'ın, eşi Mümtaz Mahal için yaptırdığı Tac Mahal'dir. Agra kentinde bulunan şehir, insan gücüyle inşa edilmiş en güzel yapı olarak kabul edilir.

Agra, başkentten yaklaşık olarak altı saat mesafede. Agra yolu uçsuz bucaksız, geniş ovalardan geçiyor. Tarımla uğraşan halkın yerleşim yerlerinin bir kısmını yoldan görmek mümkün. Deve sürülerinin arasındaki çocukları gördüğümüzde aracımızı durdurup biraz etrafı seyrederiz. Şoförümüz geçtiğimiz yollarla alakalı bize bilgiler veriyor. Mola verdiğimiz bir yerde traktör römorkuna monte edilmiş seyyar bir tapınakla karşılaşıyoruz. Mola vermiş bazı yolcular tapınağı ziyaret ediyor. Bölgeyi gezen tapınağın şoför mahallinin üzerine büyük bir hoparlör de monte edilmiş.

Agra dıştan içe doğru karmaşanın ve kalabalığın arttığı bir şehir. Sokakların kalabalık olmasının yanına baraka dükkanların önlerindeki hareketlilik de eklenince etrafı seyretmek imkânsız hale geliyor.

Uzaktan Tac Mahal'i görüyoruz. Agra'nın görüntüsüyle Tac Mahal'inki birbirine zıt görüntüler. Tac Mahal karmaşık bir taşra şehrinin ortasında inci gibi parlıyor. Yapımı sırasında dönemin neredeyse bütün büyük medeniyetlerinin katkısı alınmış. Bağdat'tan hattat ustası, Buhara'dan kakma ustası, İstanbul'dan kubbe ustası, Semerkand'dan minare yapımcısı, Kandahar'dan taş ustası, Şiraz'dan çizim ustası getirilmiş. Tac Mahal'in esas mimarının kim olduğu hakkında birçok görüş ileri sürülür. Bazı araştırmacılar Venedikli Jeromino'nun olduğunu iddia ederken bazıları da Şah Cihan'ın gözde ustası mimar Ahmet'in olduğunu kabul ederler. Bu eserin yapılmasında önemli katkıda bulunanlardan biri de Mimar Sinan'ın çırağı mimar Muhammet İsa Efendi'dir.

Tepeden tırnağa arandıktan sonra Tac Mahal'in dış avlusuna giriyoruz. Dış avlu geniş yolların bulunduğu etrafı kiremit rengi taşlardan örülmüş, baştanbaşa uzun revakların uzayıp gittiği, duvarların üstlerinde soğan kubelerin olduğu, içinde büyük ağaçların bulunduğu geniş bir bahçeden oluşuyor.

Tac Mahal'in iç avlusuna açılan kapının, bir kadının yüzünü örten ve nazikçe açılması gereken bir peçe olduğu düşünülüyor. Daha kapıdan girilirken Tac Mahal'in görkemli silüeti aniden bütün ihtişamıyla karşımıza çıkıyor.

Avluya çıktığımızda dikdörtgen bahçe önümüzde baktıkça uzuyor ve genişliyor. Avlunun merkezindeki havuz, dört ana yöne doğru uzanan su kanalları ile genişletilmiş. Tac Mahal, avlunun kuzey ucunda, yüksek bir terasın üzerinde yer almakta. Beyaz mermerden olan yapı kare planlıdır.

Kubbenin bir yanında cami, diğer yanında simetriyi bozmamak için inşa edildiği tahmin edilen, yine caminin mimarisiyle aynı olan bir başka yapı vardır. Bu yapının şu an kullanılmayan bir konuk evi olduğu söyleniyor. Cami ise Cuma günleri Cuma namazı kılmaları için sadece Müslümanlara açılıyor.

Bu gösterişli eserin yapımında parlak, ince mavi damarları olan beyaz mermer kullanılmış. Yapının içindeki ve dışındaki işlemlerde Kur'an'dan birçok ayet bulunmaktadır. Tac Mahal'in duvarlarında akik, sedef ve firuze gibi taşların yanında zümrüt, yakut, pırlanta ve inci de kullanılmış.

Türbenin dört köşesinde beyaz mermerden yukarıya doğru hafifçe daralan yuvarlak biçimli dört minare var. Güney kapısından başlayarak sıra ile batı, kuzey ve doğu kapılarına, her kapının sağ kenarından başlamak üzere Yasin Suresinin tamamı İstanbullu Hattat Serdar Efendi tarafından yazılmış.

Türbenin içi, lâcivert taş, akik ve firuze gibi kıymetli taşlarla yapılmış çiçek, demet ve tezyinatlı yazılarla süslü. İçinde birbirlerine koridorlarla bağlı beş oda var. Büyük odada Mümtaz Mahal ve Şah Cihanın kabirleri bulunmaktadır.

Tac Mahal'deki mermer sanatını diğer mermer sanatlarından ayıran en önemli özellik mermerin üzerine nakşedilen desenlerin rengi yine başka değerli taşlarla oluşturulmasıdır. Bu mermer sanatının peşine düşerek hâlâ bu sanatı Agra'da devam ettiren birkaç ustayla görüşüyoruz. Mermerlerin işlendiği atölyelere gidiyoruz.

Bu sanatın ustalarından birinden mermere nakşedilen bu değerli taşların her renginin başka ülkelerden temin edildiğini öğreniyoruz. Getirilen renkli taşların küçük parçalar halinde işlenmesi, üzerine nakşedilen mermerin oyulması uzun süreler gerektiriyormuş. Agra'da ve bütün Hindistan'da bu sanatla uğraşan ustaların az olduğunu söylüyor. Şah Cihan, türbe bittikten sonra baş mimarın ve bu sanatı icra edenlerin ellerini kestirmiş. Bu sanat o hadiseden kaçabilen birkaç ailenin gizliden sürdürmeleriyle devam etmiş. Bir sehpa üzerindeki mermer parçasının tamamlanmasının bir ustanın en az üç ayını alması bu sanatın ne denli zahmetli olduğunu gösteriyor. ■

Bir sehpa üzerindeki mermer parçasının tamamlanmasının bir ustanın en az üç ayını alması bu sanatın ne denli zahmetli olduğunu gösteriyor

Mardin

Gündüz Seyranlık,
Gece Gerdanlık

Karnı Yarıldı, İmam Bayıldı, HÜNKÂR BEĞENDİ...

Yazı: Habibe Yıldız

Derler ki Türk mutfağında iki yüzün üzerinde patlıcan yemeği vardır. Kimisi bu sayıyı beş yüze çıkartır. Kesin **sayının tespiti mümkün değildir; çünkü çok geniş bir kültür sahası içinde ufak tefek varyantlarla farklı tatlara dönüşebilen sihirli bir malzemedir patlıcan.**

Derler ki Türk mutfağında iki yüzün üzerinde patlıcan yemeği vardır. Kimisi bu sayıyı beş yüze çıkartır. Kesin sayının tespiti mümkün değildir; çünkü çok geniş bir kültür sahası içinde ufak tefek varyantlarla farklı tatlara dönüşebilen sihirli bir malzemedir patlıcan.

Doğu mutfağının tartışmasız sultanı olan patlıcanın öyküsü birçok kadim değer anayurdu olan İndus Vadisinde başlar. Sanskritçe gibi, Arien diller gibi, tefleri, zurnaları ve kıvrak danslarıyla birlikte yeryüzüne dağılan Çingeneler gibi, envai çeşit baharatlar ve sebzeler gibi onun anavatanı da Hindistan'dır. Yüzyıllar boyunca seyyahların, hacıların, gemicilerin, savaşçıların elleriyle dünyanın dört bir yanına taşınmıştır. Dolayısıyla bir sıcak iklim sebzesidir patlıcan. Sıcak iklimlerde çok yıllık bir ağaççık görünümündeyken havanın sıfır altına düşebildiği iklimlerde tek yıllıktır. İklimin sertliği ölçüsünde nazenindir. Sıcaklık sıfırın altına düştüğünde ölür. Bu sebeple 'acı patlıcanı kırağı çalmaz!' sözü çok da doğru değildir.

Hakkındaki söylentilerden biri de faydasız olduğu ve hiç bir besin değeri bulunmadığıdır ki bu da bir başka yanlış bilgidir. Patlıcanın besleyici özellikleri diğer sebzelerden az değildir. Çeşitli vitaminler, az oranda yağ ve karbonhidrat içermektedir. Fakat içerdiği nikotin sebebiyle insan dışında hiç bir canlı tarafından tüketilmez. Bu sebeple kimi kadim kültürlerde tüketilmesi yasaklanmıştır. Yine bu özelliğinden dolayı sevda yaptığı, safrayı arttırdığı, cinnete sebep olduğu yolunda inançlar ortaya çıkmıştır. Türk kültüründe de patlıcanın sevdayı tetiklediği, sevdayı aşk acısına çevirdiği, patlıcan mevsiminde cinnet olaylarının arttığı yönünde bir inanış vardır.

Patlıcan Yangınları!

Sevdayı ve cinneti arttırdığına ilişkin delil yoksa da tarihler patlıcan mevsiminde eski İstanbul'da yangın hadiselerinin çoğaldığını, ahşap konaklardan oluşan mahallelerin patlıcan kebabı yapılırken çıkan yangınlarla küle döndüğünü yazmaktadır. O dönemde sera üretimi yapılamayan, dolayısıyla mevsimi kısa olan patlıcan, İstanbul'un damağında çok büyük hatıra oluşturduğundan mevsimi beklenir ve pazara düştüğünde tüm konaklarda, fakirhanelerde patlıcan kebabları, patlıcan tavaları yapılmaya başlanırdı. Başında kavak yelleri esen aşçı yamaklarının fırında, ocakta, mangalda unuttuğu pat-

►► Yüzyıllar boyunca seyyahların, hacıların, gemicilerin, savaşçıların elleriyle dünyanın dört bir yanına taşınmıştır. **Dolayısıyla bir sıcak iklim sebzesidir patlıcan.**

lıcanlar da ahşap konakları kâğıttan yapılmış dekorlar gibi kolaylıkla yutan yangınlara sebep olurdu.

Farklı Coğrafyalarda Patlıcan

Hindistan'ın tabiatperest inançları patlıcana farklı anlamlar yüklemiş, kimisi yenilmesini yasaklamış, kimisi belli sınıflara özgülemiş, kimisi patlıcanı bir cennet nimeti kabul etmiştir. Hindistan sınırları dışına yayıldıktan sonra tanıştığı her kültürün içine tıpkı Hindistan'da olduğu gibi girmiştir patlıcan. Kah ilaç sayılmış, kah dert yaptığı düşünülmüş; kah uğur, kah uğursuzluk kabul edilmiştir. Hindistan'dan 'Baingana' adıyla başladığı yolculuğun her durağında farklı isimler almış, İran'da adının sonuna bir muhabbet takısı getirilerek 'Badincan' olmuş, yayıldığı diğer coğrafyalarda da hem atayurdu-

►► Patlıcan, Anadolu'da zeytinyağı ve sarımsak adlı iki moda tasarımcısının eline geçer, İstanbul'da süt eklenir, ezilir, kavurma yanında şık bir kavalıeye dönüşür.

nu hem de muhabbeti çağrıştıran isimlerle anılmıştır. İspanyol 'berenjan', Rus 'baklajan', İtalyan' melanzana', Rumen 'vatana' demiş, Britanya'ya geldiğinde mitolojik bir yumurtaya dönüşmüş 'Eggplant' adını almıştır...

Bu şark soylusunun adı gibi pişirme usulü de bölgeden bölgeye farklılık arz eder. Hindistan'da birçok baharatla acı bir bulamaç haline getirilirken İran'da pilavın yoldaşı olur, Akdeniz mutfağında kızartılır. Anadolu'da zeytinyağı ve sarımsak adlı iki moda tasarımcısının eline geçer, İstanbul'da süt eklenir, ezilir, kavurma yanında şık bir kavalıeye dönüşür. Batı mutfağının oryantalist eli bu egzotik tadı usulüne uygun pişirmeyi pek de beceremez. Alman mutfağında haşlanan bir sebzedir patlıcan. İspanyol ve İtalyan mutfağı yine halden anlar, sote eder, diğer sebzelerle harmanlar ama patlıcan bu ülke mutfaklarının hiç birinde Türk mutfağında olduğu gibi aziz değildir. Kimi der ki Türk mutfağında iki yüzün üzerinde patlıcan yemeği vardır. Kimisi bu sayıyı beş yüze çıkartır. Kesin sayının tespiti mümkün değildir. Çünkü çok geniş bir kültür sahası içinde ufak tefek varyantlarla farklı tatlara dönüşebilen sihirli bir malzemedir patlıcan. Acı ile, tatlı ile, sirke ile, şerbet ile, et ile, ot ile, süt ile, tahin ile yenebilen, çorbası, turşusu, böreği, kızartması, közlenmesi, haşlanması, turşusu yapılabilen belki de yegane sebzedir.

Türk mutfağının en eski malzemelerinden birisi olan patlıcan yöreden yöreye değişiklik arz etmekle birlikte temel olarak közde, ateşte pişirilmek suretiyle işlenmeye başlanır. Közlenmiş ve ezilmiş patlıcan muhtelif salataların, sosların, taratorun asıl malzemesidir. Bu malzeme en farklı usullerde İstanbul mutfağında rafine edilir. Temel kavalıeleri yoğurt, sarımsak, tahin, biber, sirke ve ettir.

Karnıyarık, İmambayıldı, Hünkârbeğendi...

Ateşte közlenmiş, yahut fırında pişirilmiş patlıcanın içine et konulduğunda 'karnıyarık', et değil de soğan, domates, sarımsak ve biber konulduğunda 'İmambayıldı' adlı

yemeklere dönüşür. Eğer közlenip ezilmiş patlıcan süt ve tereyağıyla lapa haline getirilip etin yanında sunulursa 'Hünkârbeğendi' olur. Bu üç yemeğin de İstanbul mutfaklarının keşfi olduğunu iddia edebiliriz. Zira Osmanlı mutfağı dendiği zaman akla gelen en temel yemekler bunlardır.

Mevsiminde İstanbul pazarlarında bol bol bulunan patlıcan diğer sebzelerle birlikte kızartılarak Şakşuka adlı garnitür hazırlanır. Yaz kahvaltılarında ikram edilen şakşuka yoğurt yahut domates sosu ile servis edilir. Lezzetli olmakla birlikte fazlaca yağ çektiği için kızartması çok tercih edilmez. Daha az yağ çekmesi için tuzlu suda bekletilir. Küp küp kesilir, yağın içinde fazlaca bekletilmez.

Etli yahut zeytinyağlı tencere yemeği de yapılan patlıcan etli ise sıcak, zeytinyağlı ise soğuk servis edilir. Yuvarlak halkalar halinde kesilen bostan patlıcanı önce yağda hafif kızartılır, ardından etle birlikte fırına verilerek hazırlanabilir. Doğu Anadolu mutfağında etle birlikte şişlik yapılan patlıcan da patlıcan kebabı adıyla bir başka mutfak şaheserine dönüşür.

Balkanlara ait bir tat olan 'Lutenitsa' adlı kahvaltılık sosun domates ve biberle birlikte üçüncü bileşenidir patlıcan!

Balkan mutfağında patlıcan gözde bir börek ve gözleme iç malzemesidir. Türkiye'de 'patriyot böreği' adı verilen mübadillere has börek çeşidinde patlıcan baş malzemelerden biridir. Sirke ile birlikte hazırlanan patlıcanlı iç, mayalı hamur içerisinde şişsel bir birliktelik arz eder.

Yine Balkanlara ait bir tat olan 'Lutenitsa' adlı kahvaltılık sosun domates ve biberle birlikte üçüncü bileşenidir patlıcan. Diğer malzemeye birlikte közlenip çekilmek suretiyle sosa dönüşür.

Balkan mutfağında turşunun arz-ı endam ettiği bir başka mekân da turşu kavanozlarıdır. Patlıcan içine rendelenmiş lahana, kereviz sapı ve havuç konmak suretiyle hazırlanan turşu başlı başına bir lezzet şaheseridir.

Patlıcanlı lezzetler

Patlıcanlı pilav Anadolu ve İstanbul mutfağında farklı usullerde hazırlanmaktadır. Kimi yörelerde pilav içinde tek malzeme olarak kullanılırken kimi yörelerde etle birlikte, kimi zaman da diğer sebzelerle birlikte kızartılarak pilav üzerinde servis edilmektedir.

Özellikle güney illerimizde patlıcan fazlaca büyümeden toplanıp içi oyularak kurutulmak suretiyle saklanır. Hatay ve Suriye mutfağında kuru patlıcan, az oranda et, bir miktar pirinç, nar ekşisi, biber ve sarımsakla birlikte tahta havanda dövülmüş nane karışımından oluşan içle doldurulur ki dolmaların sultanıdır.

Tüm bunların dahası var... Patlıcan mücveri, tahinli patlıcan, patlıcan oturtma, pabucaki, alinazik, Patlıcan oturtma, Patlıcanlı köfte, mağlube, Mukaşşerli dolma ve nice farklı ad, farklı tat, farklı usul... Soframızın baş tacı, yemeklerin sultanı olan bu güzel sebze şiirlere, fıkralara, atasözlerine de konu olmuştur. 'Seninki can da benimki patlıcan mı?' diye bencilliğimizi, 'Acı patlıcanı kırağı çalmaz' diye dayanıklılığımızı, 'patlıcan burunlu' derken esprili bir orantısızlığı ifade ederken aynı zamanda bu sebzenin kültürümüzdeki yerini de dile getiririz. ■

Matrak, günümüzde sıkça kullanılan bir kelime. Ancak daha çok komik eğlence anlamları ile bilinmektedir. Oysa matrak, tarihimizde bir cenk sanatı olarak görülmüş, **Osmanlı İmparatorluğu'nda Yeniçeriler, Sipahiler ve Osmanlı Padişahları tarafından Cenk Sanatı talimi ve sporu sıkça yapılmıştır.**

OSMANLI CENK SANATI MATRAK SPORU

Yazı: Efkan Çalış

Matrak oyunu ile Osmanlı askerlerine kılıç talimleri Matrakçı Nasuh tarafından Enderun-u Hümayunda öğretilmiştir.

Matrak oyunu Osmanlı İmparatorluğu'nda Yeniçeriler, Sipahiler ve Osmanlı Padişahları tarafından Cenk Sanatı talimi ve spor olarak yapılmıştır. Kamus-ı Türki'de Matrak dövmeli şiş, Matrakçı ise dövmeli şişle kılıç talimi yaptıran eğitmen olarak tanımlanmıştır. Matrak kelimesi Arapça kökenli bir söz olan "değnek, sopa" anlamına gelen "Mitrak" kelimesinden gelmektedir. Matrak halk arasında çoğunlukla komik eğlence anlamları ile bilinmektedir. Matrak oyunundan günümüze "Matrak geçmek" şeklinde bir söz gelmiştir. Bir başkası ile dalga geçmek, hafife almak, eğlenmek manaları ile bilinen bu söz esasında ustalaşmış Matrak sporcusunun yeni başlayan bir sporcuya karşı üstünlüğünü betimlemektedir. Matrak oyunu Türk kılıcı, Yatağan kılıcı ve Osmanlı kılıçlarının eğitim ve teknik yapılarını içeren Eskrim ve diğer kılıç sporlarından yüzyıllar önce gelişimini tamamlayarak Osmanlı'da yapılmış bir askeri spor talimidir.

Matrak Spor ve Matrakçı Nasuh

Matrakçı Nasuh'un Matrak oyununda ve diğer cenk sporlarındaki başarısından dolayı Matrakçı unvanını aldığına dair bilgiler mevcuttur. Matrak oyunu ile Osmanlı askerlerine kılıç talimleri Matrakçı Nasuh tarafından Enderun-u Hümayunda öğretilmiştir. Matrakçı Nasuh Tarihçi, Matematikçi, Minyatürcü, Hattat, Coğrafyacı ve Şair yönleri ile bilinen bir bilim adamıdır. Matrakçı Nasuh'un Matematik, Tarih, Minyatür ve çeşitli savaş aletlerinin kullanımını anlattığı kitapları günümüze kadar

ulaşmıştır. Matrakçı Nasuh'a Matrak oyunundaki başarısı, yay-ok, mızrak, kılıç gibi silahları kullanmadaki hüneri ve Mısır'da yapılan yarışmalarda ve Kanuni Sultan Süleyman'ın karşısına defalarca çıkardığı tüm rakiplerini yenmesinden dolayı Kanuni Sultan Süleyman tarafından tüm Osmanlı Devletinde tanınmasını simgeleyen "Evah-i Zilkade 936/Haziran sonları 1529" tarihli bir berat verilmiştir. Matrak böylece Osmanlı Devletinde bir bilim dalı olarak kabul edilmiştir. Osmanlı'da Matrak oyunu ve benzeri birçok beden talimi Yeniçerilerin kaldırılması ile tarih sahnesinden silinmiştir.

Günümüzde Matrak Spor

Günümüzde Dünya Matrak Derneğinde Matrakçı Efkan Çalış'ın 2001 yılında başlattığı çalışmalarla, unuttulan Selçuklu ve Osmanlı savaş ve spor yöntemlerinin tarihi, kültürel araştırmaları ve teknik çalışmaları hayat bulmuştur. Bu sürece Gazi Üniversitesi Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitelerinden akademisyenler destek vermişlerdir. Matrakçı Efkan Çalış'ın Matrak sporunu kurması ile "Matrak sporu" adı altında Matrak Oyunu, Tomak Oyunu, Cenk Oyunu ve Tulum Oyunu gibi unuttulan Türk sanatları gün ışığına çıkarılmıştır. Çalış'ın Engelli insanlara yönelik olarak yaptığı saha çalışmaları sonucunda Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Kurumları ve Engelli Dernekleri Federasyonu ile yaptığı çalışmalarla Tekerlekli Sandalye Üzerinde

►► Osmanlı'da Matrak oyunu ve benzeri birçok beden talimi **Yeniçerilerin kaldırılması ile tarih sahnesinden silinmiştir.**

►► Türkiye genelinde **Ankara, Antalya, Manisa, İzmir, İstanbul, Tokat, Bursa, Adana, Kocaeli** illerinde toplam 70 diplomalı Matrak antrenörü tarafından Matrak eğitimleri verilmektedir. **130 Matrak hakeminin belge sahibi olduğu Matrak spor dalında** il şampiyonaları ve Türkiye şampiyonası yapılmaktadır.

Matrak Oyunu, Görme Engelliler Matrak Oyunu, Zihinsel Engelliler Matrak Oyunu eğitim metotları da oluşturulmuştur.

Matrak sporu 15 Haziran 2010 tarihinde Gençlik ve Spor Bakanlığı Merkez Danışma Kurulu kararı ile Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu'na resmen bağlanmıştır. Türkiye genelinde Ankara, Antalya, Manisa, İzmir, İstanbul, Tokat, Bursa, Adana, Kocaeli illerinde toplam 70 diplomalı Matrak antrenörü tarafından Matrak eğitimleri verilmektedir. 130 Matrak hakeminin belge sahibi olduğu Matrak spor dalında il şampiyonaları ve Türkiye şampiyonası yapılmaktadır. Türkiye dışında Almanya, (Avrupa Gençlik Çalıştay-Köln, 2012), Rusya (Matrak Rusya Teknik Semineri-Sankt Petersburg, 2012) ve Litvanya (TAFİSA Dünya Geleneksel Spor Oyunları-Siauli-

ai, 2012), Bosna Hersek Matrakçı Nasuh Minyatür Sergisi ve Matrak Çalıştay (Saraybosna ve Mostar, 2015) faaliyetleri ile Matrakçı Efkan Çalış tarafından seminerler verilmiş Türk kültürü ve Matrak sporu tanıtılmış Türkiye temsil edilmiştir.

Matrak Sporunun Faydaları

Günümüzde Matrak sporu öğrenim sürecinde ve müsabakalarında yaşatılan güzel ahlak öğretileri ile bu sporu yapanlara morale katkı sağlamak, mücadeleci ruh kazanımı ve kişilik gelişimine fayda sağlamak hedeflenmektedir. Türk kültüründe var olan fakat unutulmuş Matrak adı altında yapılan Türk ata sporları ile Türk kültürel mirasına sahip çıkmak ve yüceltmek ana amaç olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede Türkiye'nin uluslararası alanda tanıtımına katkı sağlamak uluslararası

amaç olarak göze çarpmaktadır. Oyununun sporcularına fiziksel kazanımları ise genel manada spor yapmanın verdiği faydaların yanı sıra, kas gelişimi, sinir kas koordinasyonu, çeviklik, dayanıklılık, odaklanma gibi faydalar olarak sıralanabilir.

Türk Kültürüne Katkısı

Somut olmayan Kültürel Miras kapsamında değerlendirilen Matrak sporunun tekrar canlandırılması ile Türk kültürel mirasına katkı sağlanmış ve Türk spor kültürünün zenginliği ortaya çıkarılmıştır. Matrak adı altında yapılan branşlar Türkiye tarihinde yüz yıllarca unutulmasına rağmen tekrar hayata geçirilmeleri ile emsalsiz bir spor anlayışı oluşmuştur. Mücadele ve savunma sporları alanında yapılan birçok spor çıktıkları ülkelerin gelenek, görenek ve felsefi yapıları ile icra edilmektedir. Matrak sporu ise Selçuklu Devleti, Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye'de var olan gelenek, görenek, örf, adet, güzel ahlak yapısı ve felsefi değerleri bünyesinde barındırmakta olup Türkiye'yi yurt dışında temsil edecek köklü bir kültürel yapıya sahiptir. Dünya üzerinde emsali olmayan oyun anlayışı ve teknik yapısı ile Matrak Türk sporuna ve sporcusuna özgüven verecek ecdadına yakışan Türk çocuklarını geleceğe hazırlayacak yapıda bir spordur.

Matrak Müsabakaları Genel Kuralları

Matrak sporunda, Matrak, Tomak, Mızrak ve Tulum oyunları için ayrı kural ve kaidelerle müsabakalar yapılır. Tüm müsabakaların ortak yanı sporcuların fiziksel yeteneklerini sergilerken, mücadeleci ruhu göstermeleri ve güzel ahlak anlayışı içinde yarışmalarıdır. Müsabakaların başında sporcular "Benimle Cenk Meydanına çıktığınız için teşekkür ederim" derler. Cenk komutu ile müsabakalar başlar. Yarışma sonunda her iki sporcuda "Kasıtlı ve kasıtsız hatalarımdan dolayı özür dilerim" diyerek birbirlerinin gönlünü alırlar. Matrak müsabakasında bir orta hakem ve iki sayı hakemi görev alır. İki dakikalık sürelerle iki oyun yapılır. İki oyunu alan kazanır. Beraberlik durumunda üçüncü oyun yapılır.

Matrak Oyunu tarihte uygulandığı şekli korunarak günümüzde müsabakaları yapılmakta olup; sağ elde ucu topuz şeklinde içi post ve dışı deri sarılı Matrak sopası,

sol elde kalkan görevi görecektir yumuşak, yuvarlak bir yastık ve kafaya takılan miğferle icra edilir. Matrak kuşanmış Matrakbaz sporcular birbirlerinin kafasına Matrakla dokunarak üstünlük elde etmeye çalışırlar. Kafaya her dokunuşla bir puan elde edilir. Kılıç ve kalkan kullanımında tüm maharetler bu oyun ile sergilenir. Matrak Oyunu müsabakalarında Çift Matrak, Kılıç Kalkan, Kılıç, At Üzerinde Matrak oyunu müsabakaları da yapılmaktadır.

►► Ayrıca Matrak sporu adı altında toplanan unutulmuş **Ata sporlarımız Tomak Oyunu, Cenk Oyunu ve Tulum Oyunu** eğitim ve yarışmaları da aslına uygun olarak icra edilmektedir.

Selçuklu ve Osmanlı Devletlerinin ihtişamını Türkiye'nin geleceğine taşıyan Matrak sporu her geçen gün tarafı ve sporcusu artan, kılıç ve mücadele sporları alanında Türkiye'yi tüm dünyada layığı ile temsil eden yegâne Türk sporudur. ■

*Matrak sporuna dair daha fazla bilgi edinmek için:
Dünya Matrak Derneği,
www.matrak.gen.tr
matrakoyunu@gmail.com*

Brüksel

1) Atomium

Brüksel'de ilk olarak gidilen yerlerden biri Atomium, bir atom çekirdeğinin mikroskobik görüntüsünün 165 milyon kere büyütülmüş hali. 102 metre yüksekliğinde ve 9 küreden oluşuyor. Küreler birbirine çelik çubuklarla bağlanmış ve bu kürelerde restoran, sergi salonu gibi yerler mevcut.

2) Schaarbeek Türk Mahallesi

Schaarbeek, tıpkı Berlin'deki Kreuzberg, Viyana'daki Brunnengasse, Duisburg'daki Marxloch ya da Köln'deki Keuppstrasse gibi. Türklerin yoğun olarak yaşadıkları bölgelerin başında geliyor burası. Sağlı sollu cadde boyunca Türk mağazaları ve derneklerini görebilmek mümkün.

3) Grand Place

Brüksel'in merkezi burası. Büyük Meydan, ülkenin kültürel ve toplumsal özelliklerinin yanı sıra mimari ve sanatsal özelliklerini de en güzel yansıtan yerlerden biri.

4) Çikolata

Brüksel, çikolatalarıyla meşhur bir kent. Aklınıza gelebilecek her çeşit çikolatayı burada bulmak mümkün.

5) Manneken Pis

Manneken Pis Heykeli, Brüksel'in en önemli sembollerinden biri. O kadar ki bu heykeli çıkartmalardan biblolar, kartpostallardan çikolatalara kadar her yerde görmek mümkün.

6) Belçikalı Nasreddin Hoca

Türklerin yoğun olarak yaşadıkları Schaarbeek bölgesine dikilen Nasreddin Hoca Heykeli görenlerin ilgisini çekiyor. Ancak heykel, birçok kez saldırılara da maruz kalmış.

7) Maden Ocakları

Belçika'ya ilk gelen vatandaşlarımızın çalıştıkları Marcinelle'de Le Bois du Crozier Maden Ocağı, bugün artık hizmet vermiyor.

8) Waffle

Brüksel denilince akla ilk gelen şeylerden biri de Waffle oluyor. Özellikle şehrin merkezinde hemen her yerde waffle dükkanlarını görebilmek mümkün.

9) Avrupa Birliği'nin Merkezi

Brüksel, sadece Belçika'nın değil aynı zamanda Avrupa Birliği'nin de başkenti olma özelliği yaşıyor. Aynı zamanda birçok önemli uluslararası kuruluşun merkezine de ev sahipliği yapıyor.

10) Frit

Brüksel'deki en yaygın sokak yemeği Frit yani patates kızartması.

11) Brüksel Mimarisi

Brüksel, mimarisi ve tarihi görüntüsüyle dünyadaki diğer kentlerden ayrı bir yere sahiptir.

12) Brüksel Manzarası

Güzel bir yaz gününde Brüksel Manzarası.

13) Göçün 50.Yılı Hatıraları

İlk olarak 1964 yılında Belçika'ya misafir işçi olarak giden vatandaşlarımız yarım asrı geride bıraktı. Burada yaşayan Türkler artık toplumun vazgeçilmez unsurlarından biri. Belçika'da yaşayan vatandaşlarımız sosyal, kültürel, siyasi ve ekonomik hayatına önemli katkılar sağlıyor. Geçen yıl gerçekleştirilen 50. Yıl etkinlikleri kapsamında birçok görsel çalışmaya da imza atıldı.

O, TÜRK CAZININ PRENSESİ KARSU

✎ Röportaj: İsmail Yıldız

Bugün onu dünyanın **en meşhur sahnelerinden birinde konser verirken görebilir**, belki de soğuk bir Amsterdam akşamında Merkez İstasyonu'nda Suriyeli göçmenlere sıcak bir çorba ikram ederken ya da bir huzur evinde yaşlılarla keyifli bir sohbete tutuşmuşken bulabilirsiniz. Belki kendine has yorumuyla **Galevara Deresi'ni bir de ondan dinlemiştinizdir ya da Barış Manço'nun domates, biber, patlıcanını.**

Karsu, 1960'larda Hollanda'ya işçi olarak gelmiş bir ailenin üçüncü kuşağını temsil ediyor. **Henüz 7 yaşında iken piyanonun başına geçiyor.** Ama ne piyano! Anne babasının araba almak için biriktirdiği parayla alınan bir piyano bu. Karsu, bunun ne demek olduğunu çok iyi biliyor.

Belli ki bundan dolayı üzerine titremiş, müthiş yeteneğini ortaya çıkaran sihirli bir kutu olmuş onun için piyano. Sadece piyano değil Amsterdam'da işlettikleri aile restoranı da onun için tüm zamanların en güzel sahnesi oluvermiş. Burada başlamış konserlerine, sesiyle, müziğiyle insanları büyülemeye. **"Akşam saat 8 olunca babam restoranın ışıklarını söndürürdü. Ben elimdeki tabakları bırakır piyanonun başına geçer hem çalar, hem şarkı söylerdim."**

Karsu Dönmez'den bahsediyoruz. Türk cazının prensesinden. Geldiği yeri, gayreti, azmi ve mütevazılığıyla sonuna kadar hak etmiş birisi.

17 yaşına geldiğinde dünyanın en meşhur sahnelerinden biri olan New York Carnegie Hall'da konser veriyor Karsu. Döndüğünde ise Hollanda'da onu artık bambaşka bir hayat bekliyor. Bir anda hiç beklemediği bir ilgiyle karşılaşıyor. Kendi restoranlarında çalmaya devam ediyor ancak gösterilen ilgi ve talebi karşılayabilmek için bu mekân artık çok küçük geliyor. Babasının da teşvikiyle bir konser organizasyonu gerçekleştiriyorlar. Biletler beş hafta öncesinde tükeniyor. Karsu'nun sesini geniş kitlelere duyuracağı konserler de bu şekilde başlamış oluyor.

Hollanda'da yaşayan Türklerin gururu olan Karsu'yla müzik hayatına adım attığı yerde, Kilim Restoran'da konuştuk.

Müziğe ilginiz nasıl başladı?

Televizyon izlerken piyano çalan insanları gördüğümde bundan çok etkileniyordum. Ken-

di kendime 'Ben de bunu yapmak istiyorum' dedim. Çünkü piyano gerçekten çok güçlü bir müzik aleti. Sanırım bunun çalan kişiye de bir etkisi var. Beni de cezbeden tarafı bu oldu.

Daha 7 yaşında iken piyano da dâhil farklı müzik aletlerini denemeye başlamıştım. 8 yaşından sonra da piyano dersleri almaya başladım.

İlk piyanoya sahip oluşum da benim açımdan ilginç oldu. Annem ve babam araba almak için para biriktirmişlerdi. Ama benim piyanoyu çok istediğimi bildikleri için araba almaktan vazgeçip bana piyano aldılar.

Bir çocukluk hayali miydi sizin için müzisyen olmak?

Hayır. Psikolog olmak istiyordum ben. Okudum da ama maalesef yoğunluktan dolayı devam edemedim.

Herhangi bir pişmanlığınız oldu mu bu konuda?

Henüz değil. Şöyle diyebilirim. Mesela dün Kraliyet ailesine bir konser verdim. Dün bana

Piyanist, söz yazarı, besteci, aranjör ama kendi takdimiyle **o bir müzisyen.** Karsu, bugün **dünya müziğinin en büyük yeteneklerinden biri olarak gösteriliyor.**

konserden sonra bu soruyu sorsanız 'müzik muhteşem bir şey, işte bu benim hayatım' derdim. Ama genel olarak bakarsak mesleğim olarak görüyorum. Tabii ki memnunum, iyi de gidiyor ama zor olduğunu da söylemeliyim. Diyelim ki çocuğum olsa ve müzisyen olmak istiyorum dese 'hayır' derim diye düşünüyorum.

Muhakkak müzik hayatınızda yaşadığınız birçok değerli anlar vardır. İlk kez nerede sahne aldınız ve o an neler hissettiniz?

Ben ilk olarak burada (restoranda) çalmaya başladım. Ama ilk kez büyük bir sahneye çıkışım New York'da oldu. Dünyanın en meşhur sahnelerinden biri olan ünlü Carnegie Hall'da konser verme şansım oldu.

İnanılmaz bir heyecandı benim için. Çünkü ben sadece burada çalışıyordum ama birden 3 bin kişinin karşısında konser verdim.

Hollanda'da bir aile restoranında çalarken birden New York'ta meşhur bir sahneye çıkıyorsunuz. Bize bunun hikâyesini anlatabilir misiniz? Sizi kim, nasıl keşfetti?

Beni o sahneye götüren kişi, hâlâ kontağımızın devam ettiği, ABD'de yaşayan bir Hollandalı. 'The Netherlands American Community Trust Fundation' adında bir vakıfları var. Gençlere yardım etmek isteyen, onlara şans vermek isteyen bir kuruluş aslında bu. Hollanda ve ABD arasında çeşitli çalışmalar yürütüyorlar. O zamanda genç yetenekleri belirliyorlardı. Hiçbir caz eğitimim olmamasına rağmen beni New York'a götürüp sahneye çıkarmak istediğini söylediler. Başka arkadaşlar da vardı ama onlar bu konuda eğitim almış kimselerdi.

New York'ta sahneye çıktığımda henüz 17 yaşındaydım. ABD'ye daha önce de gitmiştim klasik müzik dersleri almak için ama bu tecrübe çok farklı oldu benim için. Hollanda'ya döndüğümde bu konserin büyük yankıları olduğunu fark ettim. 'Nasıl yani' diyorlardı. 'Bir Türk kızı caz yapıyor ve sadece babasının dükkânında çalışıyor ve tekrar orada çalmaya devam ediyor'. O günden sonra bizim restoran tıklım tıklım olmaya başladı. Artık öyle olmuştuk ki, dışarıda sıra oluyordu. Rezervasyonsuz olanları alamıyorduk. Babam 'bu hiç normal değil' demişti, 'bir şeyler yapmamız lazım'. Bir konser versek nasıl olur diye düşündük. Sezen Aksu gibi Türk müziğinin ünlü isimlerinin Hollanda'daki konserlerini düzenleyen Mystiek Productions firması, Hollanda'nın en güzel ve yeni sah-

nelerinden birini bana güvenerek bu konser için ayarladı. 750 kişilik bir salondur burası ve biletler beş hafta öncesinden tükendi. Orada kendi orkestramızı kurduk ama nasıl? İşte arkadaşlarla ayarlıyoruz; ben bunu çalabiliyorum tamam sen gel? Sen şunu çalar mısın? Böyle gittik konsere yani.

Konserden sonra burası daha da dolmaya başladı, konser talepleri giderek arttı.

Hollanda'da adınızdan sıkça bahsettirmeye başladığınız yıllar. Aynı zamanda tanınmaya, meşhur olmaya da başladığınız bir dönem. O dönemleri anlatır mısınız bize?

Size ilginç bir olayı anlatayım. Hollanda'nın meşhur bir Talk-Show programı var. Babamı aramışlar kızınızı programa çıkarmak istiyoruz diye. Tabii babam işinin yoğunluğundan dolayı pek televizyon izlemediği için o programı bilmiyor. Hayır demiş babam direkt, kızım gelemmez, o burada çalışıyor. Biraz da terslemiş. Akşam geldi babam olaydan bahsedince biz 'aaaa ne yaptın sen, o çok meşhur bir program' dedik. Ve nihayetinde o programa çıktım. Herkes tarafından tanınmaya başlamam da öyle oldu aslında. O programdan sonra çok daha fazla konserlere çıkmaya başladım.

Türkiye'de ilk olarak 'Doğa İçin Çal' projesiyle adınızı duyurdunuz? Üç kez de yer aldınız bu projede. Nasıl oldu bu çalışma?

Projenin konseptini çok beğenmiştim. O dönem bu 750 kişilik salonda verdiğimiz konsere hazırlanıyorduk. Bir Türkçe şarkı söylemişim, arkadaş da kayda almış. Onu gönderdik. Aslında hiç yaptığım bir şey değildir bu. Yani hiçbir zaman ben şunu yapıyorum, böyleyim diye söylemem. Ama projeyi çok sevmiştim, katılmak istediğimi söyledim. Çok olumlu karşıladılar. İkinci, üçüncü kez koymak istediklerinde ayıp olmaz mı başkaları olsun dedim ama ısrar ettiler. Ben de bu çalışmada yer almaktan büyük bir keyif aldım.

Siz aynı zamanda müziğe gönül veren gençler için örnek bir kişisiniz. Bu bağlamda çocuklara, gençlere ne söylemek istersiniz?

Her çocuk, her genç kariyer anlamında müzik yapmak zorunda değil. Ama bir enstrüman çalmak eğitim için çok önemli. Müzik yapmak, matematik gibi, bir laboratuvarla ilaç hazırlamak gibi bir şey. Beyni daha işlevsel, daha pratik kullanmayı sağlıyor. Bu anlamda müziğin önemli olduğunu düşünüyorum. Bu bağlamda örnek olabildiysem ne mutlu bana.

Ünlü olmak, tanınır olmak hayatınızda neleri değiştirdi?

Tabii bilinmek tuhaf bir şey. Mesela biriyle ilk kez karşılaşıyorsunuz, tanışıyorsunuz hakkında hiçbir bilgiye sahip değilsiniz ama o sizin hakkında çok şey biliyor. Bu enteresan geliyor bana.

Bazen saçımı farklı bir tarzda kestirdiğimde bana mesajlar geliyor. Saçımı ben de böyle kestireceğim. İnsanlardan böyle bir ilgi görünce tanınıyor olmanın bir güç olduğunu anlıyorsunuz.

Mesela dün öğlen Kraliyet ailesinin ve parlamento üyelerinin bulunduğu bir mekânda konser verdim. Bambaşka bir dünya orası. Altından masalar, eşyalar, pırlantalı

►► "Biz Nasreddin Hoca ve Keloğlan hikâyeleri ile büyüdük"

Ben ve kardeşim Hollanda'da doğduk, büyüdük. Ama babam bize kendi kültürümüzden çok şeyler anlatırdı. Biz Nasreddin Hoca ve Keloğlan hikâyeleri ile büyüdük. Babam anlatır, biz tekrar tekrar isterdik. İleride çocuğum olursa babama onlara da muhakkak anlatmasını isteyeceğim.

“Bir taraftan piyano çalıyor bir taraftan siparişleri takip ediyordum”

6 sene garsonluk yaptım. Bir aile restoranıydı bizimkisi. Hep beraber çalışırdık. Akşam saat 8 olunca babam ışıkları hafif söndürürdü. Ben piyanonun başına otururdum ama bir taraftan da siparişlere, servislere bakardım. Bir keresinde amcamın bir elinde alinazik bir elinde adana, siparişin hangi masaya ait olduğunu hatırlamaya çalışıyor. Ben de piyano çalıyorum. Baktım amcam hatırlayamayacak, hafifçe eğilip masa 3 diye söylemişim. Hem çalışır, hem müzik yapardım. Şimdi düşünüyorum da çok güzel günlerdi.

elbiseler, göz kamaştıran bir ortam. Akşam oradan çıkıp makyajımı temizleyip farklı bir dünyaya geçtim. Amsterdam Merkez İstasyonu'nda Suriyeli göçmenleri karşılamak için gittim. Birbirine zıt iki farklı dünya. Birisi altından kapta yemek yiyor, diğeri üç gündür su içemiyor.

Bir bakıyorsunuz; kocasını savaşta kaybetmiş, küçücük çocuğu kucağında bir anne, sırtında düzgün bir elbisesi yok. İnsan bu zamanlarda anlıyor; müzisyen olmak sadece güzel kıyafetler giyip müzik yapmak olmamalı. Bir hedefi olmalı çünkü insanın. Zira müzik başka şeyleri yapmaya engel değil. Bir insanın hayatını değiştirebil-

mek çok önemli; bu bir tas çorba vermek bile olsa. Mesela dün konserden sonra oradaki insanlarla konuştum bu çalışmalarla ilgili. Sonra beni parlamentodan aradılar, böyle bir çalışma yapıyormuşsunuz diye. Bir ihtiyaç var mı, biz neler yapabiliriz diye. Sonuçta siyasete kapı açıldı müzik yapmıyor olsaydım bunu gündeme getirme şansım da olmazdı. Müzik bu anlamda pek çok şeyi değiştirebiliyor.

Aynı zamanda sizin de orada olduğunuz da birçok şeyi değiştiriyor.

Aslına bakarsanız 'ben oradayım, orada olacağım' diye ilan etmiyorum bunu. Ama insanlar sosyal medyada görüyorlar, duyuyorlar, onlar da gelmek istiyorlar.

Bu inisiyatif iki Faslı arkadaşımızın başlattığı bir girişim. Biz de elimizden geldiğince yardımcı olmaya çalışıyoruz. Burada bir nevi görev paylaşımı yapıyoruz, herkes bir işin ucundan tutuyor. Mesela bir arkadaşımız göçmenlere helal yemek temin edilmesi noktasında bir sorumluluk üstleniyor. Gelenlere sıcak yemek veriliyor, su veriliyor.

Bir arkadaşımız onlara kendi dillerinde yardımcı olmaya çalışıyor. Yine neler yapılabileceği noktasında rehberlik eden arkadaşlarımız var. Mesela daha önce gelmiş Suriyeli mülteciler de yeni gelenlere yardımcı oluyorlar.

50 yıl önce ataları Türkiye'den Hollanda'ya göç etmiş bir ailenin çocuğu olarak onları en iyi anlayacak olan da sizlersiniz. Nasıl bir manzarayla karşılaşıyorsunuz? Onlara ne konuşuyorsunuz?

Size katılıyorum. Göçmenlerin bize aktardığı hikâyeleri burada anlatmaya kalksak günlerce konuşmamız gerekir. Sadece şunu söyleyebilirim gerçekten ama gerçek-

Karsu'nun adını aldığı Karsu Köyü'nden New York'a kadar hikayesinin takip edildiği "Karsu: I Hide A Secret" belgeseli, ödüllü belgeselci Mercedes Stalenhoef imzasıyla Uluslararası IDFA Belgesel Festivalinde gösterime girdi ve daha sonra pek çok ülkenin festivallerinde gösterimi yapıldı.

ten bir ekmek bir çocuğun hayatında çok şeyi değiştirebiliyor.

Mesela 20 yaşındaki bir Suriyeli göçmenle neredeyse bir saat kadar konuştum. Çok umutsuzdu, hiçbir şey yapamayacağını düşünüyordu. Ona babamı örnek verdim, onun da 20 yaşında iken buraya geldiğini ve isteğiyle, gayretiyle hayatta çok başarılı işler yaptığını söyledim. Bunları duyunca 'Ben de yapabilir miyim? 20 yaş bunları yapmak için çok geç sayılmaz değil mi?' demeye başladı. Bu anlamda ilgiye ve motivasyona ihtiyaçları var. Onlara bu ilgi ve motivasyonu sağlayabilmek için de güçlü olmak gerekiyor. Yaptığımız iş çok duygusal bir şey çünkü.

Peki, toplumun bu yaşananlara karşı tavrını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Yardım eden insanlar da var ama tepki gösteren, göçmenleri istemediklerini söyleyenler de. Bize 'Teröristleri mi bekliyorsunuz?' diye laf atanlar da oluyor. Göçmenler gelmesin diye yolu trafiğe kapatanlar, göçmenleri taşıyan otobüsü engelleyenler oluyor. Ben de göçmenlerin yaşadıkları zorlukları, hayat mücadelelerini onların ağzından sosyal medyada paylaşıyorum. Bazıları bunları okuduklarında 'A evet onlar da insanmış' diyorlar. ■

'Karsu'nun en sevdikleri'

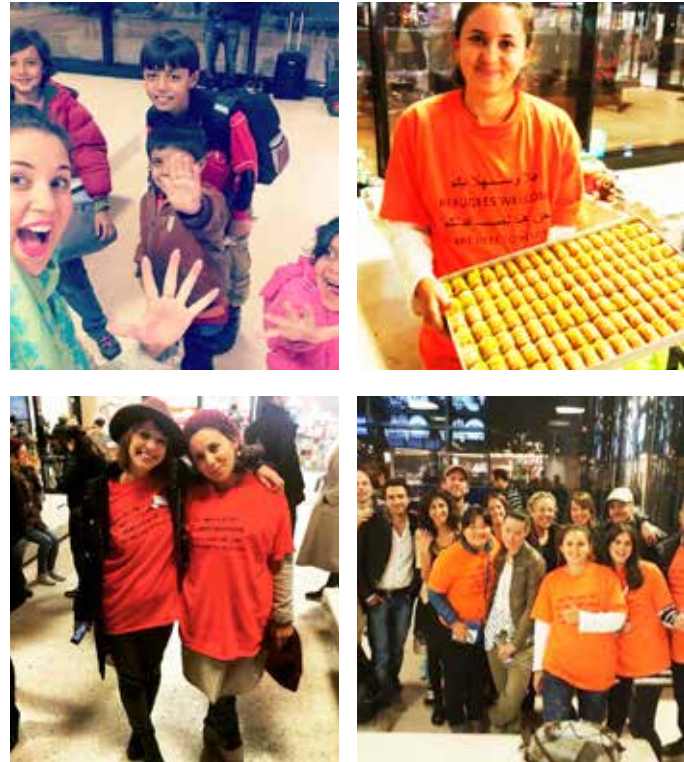
Film: Gravity
Müzik Tarzı: Caz
Şarkı: Frieze (Beethoven)
Sanatçı: Michael Jackson, Sezen Aksu, Ray Charles
Kitap: Murat Işık – Kayıp Toprak
Şehir: Amsterdam
Ülke: Türkiye
Takım: Galatasaray

►► Karsu'nun yeni albümü 'Colors' Çıktı

İlk albümünü 2010 yılında yayınlayan Karsu, ikinci albümünü ise 2012 yılında piyasaya sürdü. **Karsu'nun merakla beklenen yeni albümü 'Colors' müzik marketlerdeki yerini aldı.** Albümün Türkiye'deki müzikseverlerle Aralık ayında buluşması bekleniyor. Albüm sanatçının kendisine ait olan SuMusic Plak Şirketi etiketiyle çıkıyor. Karsu'nun yeni albümündeki Barış Manço'ya ait olan Domates, Biber dışındaki şarkıların tamamında kendi imzası var. Daha da önemlisi Karsu bu albümde ilk defa 2 Türkçe şarkı sözü kaleme aldı ve oldukça başarılı iki çalışma ortaya koydu.

Sizi en çok sevindiren olay: Geçenlerde 7 yaşında Suriyeli bir kız gelmişti buraya, annesini daha bir hafta önce kaybetmiş. Babası bana iki gündür yemek yemediğini ve duş almadığını söyledi. Ben de onunla bir oyuncakla oynamaya başladım, öyle konuşa konuşa yemek yemeye başladı. Buna çok sevinmişim.

Hobileriniz: Yemek yapmayı ve kedimle ilgilenmeyi çok seviyorum.

Almanya'daki Göçmen Kadınlar için ALTIN BİLEZİK PROJESİ

Yazı: Ahmet Alemdar

Göçmen olarak bir başka ülkeye yerleşmek durumunda kalmış herkes farklı zorlukları yaşamak durumunda kalıyor. **Yeni bir kültür, yeni bir çevre, yeni kurallar, farklı bir dil, önyargılar, iş-aş kaygısı gibi sayısını daha da arttırabileceğimiz birçok sıkıntının üstesinden gelmeye çalışıyor göçmenler.** Özellikle kadınların ve daha özelde çocuklu kadınların karşılaştıkları bu zorlukları aşmalarına yardım edecek, **bu süreçte onlara danışmanlık edecek muhataplara çok ihtiyaçları oluyor.** Almanya'da bahsettiğimiz sıkıntıların aşılmasına katkı vermek amacıyla, Türk asıllı gönüllü ve çalışanların da aktif olarak görev aldığı bir inisiyatif bulunuyor: **Müslüman Kadınlar Danışma ve Eğitim Merkezi Derneği (BFMF).**

Almanya'da önemli bir Müslüman kadınlar inisiyatifi olarak kurulmuş olan dernek genel olarak Müslüman kadınlara yönelik olarak faaliyetler yürütüyor olsa da her dinden kadınların, erkeklerin ve çocukların yardım çağrısına olumlu karşılık veriyor. Kurumun yürüttüğü en önemli çalışmalardan biri de YTB'nin desteğiyle gerçekleştirilen "Almanya'daki Göçmen Kadınlar İçin Altın Bilezik Projesi"

Köln'de faaliyet gösteren derneğin yürüttüğü proje kapsamında bölgede yaşayan göçmen kadınların diploma sahibi olmaları ve meslek edinmeleri amaçlanıyor. Dernek merkezinde görüştüğümüz BFMF Direktörü Erika Amina Theißen, projeye göçmen kadınların gösterdikleri yoğun ilgiden dolayı memnun olduklarını, bu ilgi ve talebi karşılayabilmek için gayret sarf ettiklerini söylüyor.

Yapılan birçok araştırma göçmen kadınların eğitim durumlarının kötü bir seviyede olduğunu ortaya koyuyor. Bu durumun birçok nedeninin olduğunu ifade eden Theißen, bu sorunu gidermek, göçmen kadınların toplumda daha iyi bir yer edinebilmelerini sağlamak için çeşitli çalışmalar gerçekleştirdiklerini ifade ediyor.

"Almanya'daki Göçmen Kadınlar İçin Altın Bilezik Projesi" bu düşünceden hareketle ortaya çıkmış. Okulunu bitirememiş, diploması olmayan göçmen kadınlara birçok alanda dersler veriliyor, rehberlik ve danışmanlık hizmeti sunuluyor.

Projeden faydalanmak isteyen katılımcılar projeye dâhil olmadan önce, ön bilgi ve eğitim seviyelerini ölçmek için, proje çerçevesinde standart bir sınava tabi tutuluyor ve sonucunda 9 ve 10'uncu sınıf diye iki gruba ayrılıyorlar.

►► Türkiye’den Almanya’ya çeşitli sebeplerden ötürü göç etmiş kadınlara yönelik eğitim kursları düzenleniyor. **Yurt dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı’nın destekleriyle gerçekleştirilen projelerle kadınlarımızın kendilerini geliştirerek iş ve istihdam imkânlarından yararlanmaları sağlanıyor.**

BFMF Direktörü Erika Amina Theissen

Eylül 2014’de başlatılan proje çerçevesinde 9. sınıfta eğitim alan 13 kadın katılımcının tamamı 9. sınıf diplomasını almışlar. 20-40 yaşları arasındaki göçmen kadınların çoğunluğun Türkler oluşturuyor, Irak, Tayland, ve Suudi Arabistan’dan da katılımcılar var.

Bu kişiler arasında Almanya’da 8. sınıfta okulu bırakmış olanlar da var, geldiği ülkede okulunu yarım bırakanlar da. Burada katılımcıların ihtiyaçlarına ve seviyelerine göre programlar geliştiriliyor ve buna göre eğitim uygulamaları gerçekleştiriliyor.

Öğrencilerin dersi iyi bir şekilde anlaması ve uygulayabilmesi için ders içeriği sürekli tekrar ediliyor. Ayrıca farklı öğrenme yöntemleri ile ilgi ve dikkatleri artırılıyor. Örneğin; Matematik dersinde konu Cebir olduğunda öğrencilerin çok zorlandıklarını görülmüş ve kolaylaştırmak için pratik olarak; okul masaları, sınıf odaları, duvarları ölçtürülerek anlamaları sağlanmış.

Almanca dersinde yoğun bir şekilde kelime haznelerini geliştirmek için kelime ezberleterek konular işlenmiş. Biyoloji ve tarih dersinde mümkün olduğu kadar resimlerle ve Ders-CD’leri ile öğrenmeleri kolaylaştırılmış. Uygulamalı bilgisayar eğitimlerinin yanı sıra meslek edinme eğitimleri yıl boyunca sürdürülmüş.

En Güçlü Motivasyon: Başarı

Öğrenciler 9. sınıf diplomasını alır almaz, hem eğitimin kendilerine kazandırdığı özgüven ve birikimin hem de bir üst seviye diplomanın kendilerine sunacağı imkânların farkında olarak başlamışlar 10. sınıfa. Projenin olumlu sonuçları; katılımcı sayısının artmasına ve yeni taleplerin de gelmesine vesile olmuş.

10. sınıfta öğrencilere Matematik, Almanca, Biyoloji, Tarih, İngilizce, Anadil Dersi, Bilgisayar dersinin yanı sıra meslek bilgisi ve bilgisayar dersleri de veriliyor.

►► Proje, Almanya’da diploma alamadıkları için herhangi bir **mesleki eğitim de alamayan 16-45 yaş arası kadınlara hitap ediyor.**

Proje Meyvelerini Verdi

Proje tamamlandığında yapılan çalışmaların olumlu sonuçları da ortaya çıktı. 10. sınıf diplomasını alan 18 kadının meslek eğitimi yerleri belirlenerek, meslek eğitimi almaları sağlandı. Diğerleri ise lise diploması almak için başka okullara kayıtlarını yaptırıldılar.

BFMF Direktörü Theißen, Altın Bilezik Projesi’yle her iki seviyeye de katılan 28 kadının çok azimli ve başarılı bir şekilde kurslarını tamamlayarak diploma aldıklarını ifade etti. Bunun yanı sıra katılımcı kadınların projeye birlikte kendilerine olan güvenlerinin arttığını, kendilerini geliştirmeleri noktasında önemli bir motivasyon yakaladıklarını dile getirdi. Bugüne kadar çeşitli nedenlerden dolayı eğitimini tamamlayamamış kadınlar projenin kendilerine sağladığı imkanlar sayesinde iş ve istihdam alanında önemli bir adım atmış oldular.

YTB’nin destek sağladığı Altın Bilezik Projesi’nin başarılı sonuçlar vermesi, proje yürütücülerini de yeni çalışmalar için cesaretlendiriyor, heyecanlandırıyor. ■

►► Katılımcılardan **Zahide Kayış, kurs sayesinde hem Türkçe hem Almanca öğrendiğini** ifade ediyor. Burada aldığı eğitimden sonra sınavları kazanarak 9.sınıfa gitmeye hak kazanan Kayış, hocalarının çok yardımcı olduklarını ifade ediyor.

BFMF, önemli konularda hazırladığı bilgilendirici broşür ve rehberleri vatandaşlara ücretsiz olarak dağıtıyor.

Gökyüzünde bölük bölük TURNALAR

►► Günümüzde **“kutsal turna”** motifi daha çok türküler üzerinden takip edilebilmektedir. Ancak turna temalı yüzlerce türkünün hemen hepsinin altında turnanın **“haber getirme, haber götürme, ahval bildirme”** özelliği eski çağlardaki anlamına uygun olarak korunmaktadır.

✍️ **Yazı: Şaban Abak**

Hemen her kültürde simge haline gelmiş hayvanlar vardır. Aslandan kartala, ejderhadan yılan, filden kaplumbağaya; türlü kuşlara kadar pek çok hayvan bazen doğal haliyle bazen de olmayacak gibi duran kimi eklemeler yapılarak simgeleşmişlerdir.

Bizim kültürümüzdeki anlam ve mesaj aktarıcı hayvanlar ise şaşılacak kadar çoktur. Bu yazıda Türk mitolojisinin en ünlü kuşlarından “turna” simgesi üzerinde duracağım ama ondan önce hepimizin bildiği, yine de her biri ayrı bir yazı konusu olmaya değer şu simgeleri hatırlatmak istiyorum.

Dağ keçisi, evren, kartal

Orhun Abideleri dediğimiz bugün Moğolistan sınırları içinde kalan Orhun ırmağının yakınlarındaki Göktürk harfli Türkçe yazıtların en üstünde hangi hayvan vardır bilir misiniz? Dağ keçisi! Evet, hem Bilge Kağan anıtının hem Vezir Tonyukuk anıtının hem diğer bengutaşların en üstünde, muhteşem kavisli boynuzları neredeyse tüm vücudunu sırttan aşip kuyruk hizasına kadar uzayan bir dağ keçisi simgesi vardır.

Altay Dağlarında Saymalıtış denen bölgede binlerce kayanın üzerinde, Türk halı ve kilimlerinde de en sık rastlanan simgesel hayvan yine dağ keçisidir.

Gerek Asya Türk Cumhuriyetlerinde gerekse Selçuklu topraklarında (bugünkü Azerbaycan, İran, Irak, Suriye ve Türkiye) mimarî eserlerin üzerinde en sık rastlanan bir hayvan simgesi ise asıl adı “evren” veya “evran” olan ejderha başlı yılanıdır. Ahlat ve çevresindeki Selçuklu mezar taşlarında, Erzurum’daki Çifte Minareli Hatuniye Medresesi’nin kapısında, Konya müzelerinde sergilenen Keykubat dönemi yapı kalıntılarında ve Kayseri Karatay Kervansarayının ana kapısının iç kısmının alınlığında muhteşem evren’ler vardır. En ünlüsü ise 1156 tarihli Cizre Ulu Camii’nin kapı tokmağı biçiminde yapılmış evrenlerdir. Bu kapı ve üstündeki tokmalardan biri bugün İstanbul’daki Türk ve İslam Eserleri Müzesi’nde, diğer tokmak Danimarka’da David Müzesindedir.

Yine Selçuklu devri Türk eserlerinin üzerinde en sık rastladığımız bir diğer hayvan simgesi ise bilindiği gibi çift başlı kartaldır. Bunun da en güzel örnekleri Erzurum

►► Gerek Asya Türk cumhuriyetlerinde gerekse Selçuklu topraklarında

(bugünkü Azerbaycan, İran, Irak, Suriye ve Türkiye) mimarî eserlerin üzerinde en sık rastlanan bir hayvan simgesi ise asıl adı **“evren”** veya **“evran”** olan ejderha başlı yılanıdır.

Hatuniye Medresesi, Sivas Divriği Darüşşifası, Diyarbakır surlarının Yedi Kardeşler Burcu, Konya Kubadabad Sarayı ve Kırşehir Hacıbektaş’ta Hacı Bektaş Veli’nin türbesinin kapısında halen gezilip görülebilir. Bu simgelerin anlamları ise başka bir yazının konusudur.

Türk mitolojisinde kuşlar

Hüma kuşu, anka kuşu, devlet kuşu, gök güvercin, doğan ve turna simgesel anlam yüklenmiş diğer önemli mitolojik figürlerdir.

Turna, Türk tarihinin en eski çağlarından beri “kutsal” bir kuştur. Doğrudan doğruya Tanrı’dan haber getirmekle görevlidir.

Şamanların, dua (ibadet) esnasında trans halinde iken turna, doğan, güvercin veya kaplan, pars gibi başka bir canlıya dönüşebildiğine inanılırdı. Buna «don» değiştirme denirdi. Don değiştirip turnaya dönüşen ve uçan şamanın bu esnada Tanrısal ruhla iletişim kurduğuna; Tanrıdan bilgi/haber aldığına inanılırdı.

İslam dinini benimsedikten sonra da bu binlerce yılın kültürel unsurları kısmen değişikliğe uğrayarak bilhassa göçebe Türk toplulukları arasında varlığını sürdürmüştür. Şehirli yerleşik Türk toplulukları ise neredeyse her şehirde çift minaresiyle yükselen görkemli taş medrese yapılarındaki eğitim ve öğretim faaliyetleri sonucu mitolojik ve efsanevî söylemlerden doğal olarak uzaklaşmış

ve bu manada daha «dindar» olmuşlardır. Tarih öncesi çağlara dayanan çoğu İslam dışı bu türden tasavvur veya inanışlar ise mektep, medrese, dergâh, tekke gibi eğitim, bilgi, görgü kurumlarının daha az bulunduğu, ulaşımın zor ve dolayısıyla etkileşimin az olduğu dağlık bölgelerdeki Türk topluluklarında yaşama imkânı bulmuştur.

Büyük bir hazine: Turna türküleri

Günümüzde “kutsal turna” motifi daha çok türküler üzerinden takip edilebilmektedir. Ancak turna temalı yüzlerce türkünün hemen hepsinin altında turnanın “haber getirme, haber götürme, ahval bildirme” özelliği eski çağlardaki anlamına uygun olarak korunmaktadır.

Günümüz Türkiye’inde en sevilen ve sürekli söylenip dinlenen turna türkülerinin çoğunun Alevî-Bektaşî geleneği benimsemiş Türklerden derlendiğini belirtmemiz gerekiyor. Gerek Toroslardaki yörüklerle, gerek Akdeniz ve Ege bölgesi Türkmenlere, bilhassa Sivas, Erzincan, Çorum, Malatya ve Kahramanmaraş yörelerine ait turna türkülerini sayıca çok fazla ve sanat değeri bakımından çok seçkindir. Ahmet Hamdi Tanpınar’ın Erzurum yöresine ait “Gene bugün havalandım” diye başlayan ünlü “yıldız türküsü” için söylediği “mahallî klasik” ifadesi turna türkülerinin hemen tümü için de söylenebilir.

Bu kadar çok sayıda turna temalı türkü açıktır ki özel bir yoğunlaşma, toplumun ortak duyarlılığının ve ortak bilincinin özel bir seçimi sonucudur. O seçim, o yoğunlaşma, o nabız hızlandırıcı temel saik nedir?

Hazreti Ali ve Turna

Turna türkülerinin böyle seçkin bir koleksiyon oluşturmalarının temel sebebi, onların dinî bir vecd ve saygı ile söy-

lenmiş oluşlarıdır. Bu dindarâne tutumun altında, turna kuşunun Hazreti Ali’den haber getiren kuş olduğu inancı yatmaktadır.

İşte bu durum, bir mitolojik kültürel motifin binlerce yıl öncesinden; şamanların Tanrıdan haber almak için don değiştirip turnalara karıştığına inanıldığı çağlardan günümüze makas değiştirerek ulaşması durumudur.

Turna sadece Hz. Ali’den değil; onun şehit evlatları Hz. Hasan ve Hüseyin’den, hatta Peygamberimizin bütün aile fertlerinden (ehl-i beyt = ev halkı) haber getirir.

Şüphesiz bu haberlerin en acısı, en büyük kara haber Hazreti Hüseyin’in ve beraberindeki Müslümanların şehit edilmesi haberidir. Bu temayı işleyen türkülerde turna adeta dinleyenin bağrını delercesine acıyla ve kederle ötmektedir.

*“Bağdat ellerinden gelen durnalar
Durnalar ne haber, yardan ne haber
Şimdi benim yârim gözün sürmeler
Durnalar ne haber, yardan ne haber”*

Çorum Mecitözü yöresinden derlenmiş bu bozlak, bir Hz. Ali’yi selâmlama türküsüdür. Bektaşî tarikatı çevresinde, bir folklorik motif olarak Hz. Ali’nin vasıflarının kimi seçkin mahlûkatta yaşadığı kabul edilmektedir. Pençesi aslanda, bakışı hüma kuşunda ve sedası turnalardadır. Bağdat, doğrudan Kerbelâ çağrışımı yaptığı için, kendisinden haber beklenen “yar” da ehl-i beyt’e ve özellikle Hz. Ali’ye işaret eder. Ehl-i beyt’e mensup Seyyidler de Anadolu kasabalarına yerleşmek için gelirken sıcak güney ülkelerinden kuzeye, Anadolu’ya göç eden turnalarla benzer bir güzergâh izlemiş olmalıdırlar.

Bulgaristan Kırçali yöresinden bir Bektaşî nefesinde turna motifi daha açıktır:

*“Yemen ellerinden beru gelirken
Durnalar Ali’mi görmediniz mi*

...

Durnalardan işitin hub avazını..”

Üçüncü mısradaki göz sürmeleme motifi, yâd edilenin, hep hatırdaki tutulanın, haberi beklenenin Hz. Ali olduğunun açık işaretidir. Peygamber Efendimiz’in, yansıyan parlak ışığı kırarak gözü koruyucu özelliği de olan sürmeyi önermiş olduğunu hatırlatmak isterim. Kur’an’ı hıf-

zededen çocukların gözlerine de bu sebeple sürme çekilir. (Kırşehir Sürmelisi, Yozgat Sürmelisi, Erzincan Sürmelisi gibi adlarla bilinen meşhur türkülerde de bu göndermeye rastlarız. Gözü sürmeli sevgili, Hz. Ali’dir.)

Türkünün ikinci dörtlüğünde geçen “evmek” fiiline de bu vesileyle dikkat çekmek isterim.

*“Katar katar gökyüzünde dönersin
Akşama mı kaldın, neden eversin?”*

Anadolu’nun doğusunda kullanımı yaygın olan ve “yaz var kış var, âvecek ne iş var” deyiminde de geçen âvmek kelimesi, acele etmek anlamında bir fiildir. Erzurum’da “âveti” biçimindeki kullanımı ise telâşlı acelecilik anlamındadır. TDK’nın önerdiği “ivedi” kelimesinin yaşayan biçimidir.

Evmeyin de biraz yârden konuşalım, onu yâd edelim, onun sesiyle bana bir haber söyleyin, deniliyor. Turnalar ise “akşama kalmak”la acı haberi vermişlerdir. Akşam karanlığın ve karanlık tehlikenin habercisidir. Yemen ve Bağdat ellerinden gelen turnalar, “kara haber” getirmişlerdir.

Türk kültürünün çok önemli bir unsuru olan “sema” veya “semah” esasen türkünün çeşitli alt guruplarından olan “nefes” ve “deyiş”ler eşliğinde icra edilen bir dinî formdur. İşte çoğu semah formunda olan en güzel turna türkülerinden bir demet:

“Gökyüzünde bölük bölük turnalar

Nerededir meskeniniz eliniz.”

“Allı turnam bizim ele varırsan

Şeker söyle kaymak söyle bal söyle”

“İki turnam gelir Bağdat elinden”

“Gitme turnam gitme nerden gelirsin

Sen nazlı canana benzersin turnam”

“Yeşil başlı telli turnam

Şimdi bizim elden uçtu»

“Gine dertli dertli iniliyorsun

Sarı turnam sinen yaralandı mı!”

“Yeşil başlı telli turnam.”

“Gidin turnalar gidin, yârime selam edin.”

“Bir çift turna gördüm durur dallarda.”

“Gitme turnam gitme yollar ıraktır.”

“Havada turna sesi var.”

“Havalanma telli turnam.”

“Kalkın turnam kalkın Van’dan sökülün.” ■

►► **Turna** sadece **Hz. Ali**’den değil; onun şehit evlatları **Hz. Hasan** ve **Hüseyin**’den, hatta **Peygamberimizin bütün aile fertlerinden haber getirir.**

Suriyeli Mültecilerin Durumu

Geri Kabul Anlaşması ve Vize Muafiyeti Konuları

Yazı: Eylül Savaş

►► Suriye'deki savaştan dolayı vatanlarını terk etmek durumunda milyonlarca Suriyeli mültecilerin durumu ne olacak? **Geri Kabul Anlaşması ve Vize Muafiyeti ne gibi yenilikler getiriyor?**

Arap Baharı olarak bilinen Orta Doğu'daki hareketin bir uzantısı olarak, 2011 yılı Mart ayında Suriye'de başlayan gösterilerin ülkeye yayılması ve iç savaşın çıkması ile birlikte Suriye'den Türkiye'ye göç başlamıştır. Başlarda geçici olduğu düşünülen bu sorunun, sınır kapılarımıza her geçen gün daha fazla Suriyelinin gelmesi ile ciddi olduğu anlaşılmıştır. Sayıları 2 milyonu bulan bu insanların hukuki statüsü ise hala tartışılıyor.

Bu tartışmanın yanı sıra, son günlerde çeşitli AB ülkelerinden gelen üst düzey açıklamalar ve Avrupa Parlamentosu'nda mülteciler konusunda yaşanan tartışmalar Türkiye'nin konumunu odak noktası haline getirmiştir. AB ülkeleri Türkiye ile sıkı pazarlık içine girmişlerdir. Bu vesile ile "Geri Kabul Anlaşması-Vize Muafiyeti-Mülteci Hakları" üçgenindeki son duruma dair genel bir değerlendirme yapılmıştır.

İsimlendirme Sorunu

Mülteci sorunu Türkiye için yeni bir konu mu? Tarihte 1920-1945 yılları arasında Yunanistan, Bulgaristan, Romanya ve eski Yugoslavya'dan, 1930'larda Nazizmin artması ile Almanya'dan 1950-51 ve 1989'da Bulgaristan'dan, 1990'larda Irak'tan, 1992-1995'te eski Bosna-Hersek'ten Türkiye'ye çeşitli sığınma ve göç akınları olmuştur.

Ancak hiçbiri 2011'den bu yana devam eden Suriyeli sığınmacıların sayısına erişmemiştir. Ülkemizde 25 geçici barınma merkezinde 259.151, barınma merkezleri dışında da 1.712.914 Suriyeli bulunmaktadır, ancak hâlâ bu kişileri ne şekilde adlandıracağımız konusunda tereddütler vardır.

Sorunun temelinde 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi'ne Türkiye'nin koyduğu coğrafi sınırlama yatmaktadır. Şöyle ki, Türkiye 1961'de yürürlüğe giren Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi'ni imzalarken, sözleşmenin birinci maddesinin B/1-a alt bendinde bulunan haktan yararlanarak, sözleşmede geçen "mülteci" kavramının "Avrupa'da meydana gelen olaylara" dayalı olarak tanımlanacağına dair çekince koymuştur. Bu sebeple Türkiye açısından mülteci tanımı "Avrupa'da zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu olduğu ülkenin dışında bulunan" kişidir.

Avrupa dışından gelen kişilere hangi statünün verileceği uzun süre askıda kalmış bir sorundu. Sözleşmenin 1961'de Resmi Gazete 'de yayımlanıp, yürürlüğe girmesine rağmen iç hukuka aktarılması 1994'ü bulmuştur. 1994'te çıkarılan yönetmeliğe kadar, ülkemize yapılan göç akınları bugünkü kadar yoğun olmadığı için çözümler üretilmiştir. Mülga 1994 Yönetmeliği mülteci

ve sığınmacı olarak iki ayrı kavram üzerinde durmuştur. Mülteci için 1951 Sözleşmesi'ndeki tanımı esas alırken, sığınmacıyı "Avrupa dışındaki diğer ülkelerden gelen" olarak ayırmıştır. Bu yönetmelik şuan yürürlükte olsaydı, zulme uğradıkları veya uğrayacakları endişesi ile ülkelerini terk edip, ülkemize gelen Suriye vatandaşlarına "sığınmacı" diyecektik.

Mülga 1994 yönetmeliğine göre, sınırlarımıza kitlesel akınla gelen kişiler "ileri toplama merkezi" adı verilen merkezlerde toplanıp, kimlik bilgileri alındıktan sonra "toplama merkezlerine" oradan da, idarenin göstereceği yere yerleşmek üzere gönderilirdi. Sınır dışı edilecek olanlar ise "mülteci misafirhanelerinde" tutulurdu. Misafirhanede kalanlara uygulanan idari gözetimin hukuki niteliği tartışmalıydı, itiraz yolları bilinmiyordu ve koşulları sayıca kalabalık oldukları göz önüne alındığında yeterli değildi. Bu sebeplerle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi birçok kararında Türkiye'yi mahkûm etmişti. Bütün bu gelişmeler değerlendirilerek yeni bir düzenleme yapılması uygun görüldü ve 2014 yılında yürürlüğe giren Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) yapıldı. YUKK, yürürlükten kaldırılan 1994 yönetmeliğinin aksine mülteci veya sığınmacı kavramları üzerinden değil de, "göç" kavramı üzerinden konuyu ele almaktadır.

YUKK'un tanımına göre göç; yabancıların yasal yollarla veya yasa dışı yollarla Türkiye'ye girişini, Türkiye'de ka-

lışını, Türkiye'den çıkışını ve uluslararası korumayı ifade etmektedir. Bu göç, yasal yollarla olduğunda "düzenli göç", yasa dışı yollarla olduğunda "düzensiz göç" adını almaktadır. Uluslararası koruma ise mülteci, şartlı mülteci veya ikincil koruma statüsünü tanımlamaktadır. Anlaşıldığı üzere, YUKK mülteci/sığınmacı ayrımı yerine üç başlı bir ayırım yapmıştır.

Mülteci, Şartlı Mülteci ve İkincil Koruma

YUKK bu kavramları 61, 62 ve 63ncü maddelerinde tanımlamıştır. Mülteci için 1951 Cenevre Sözleşmesi'ndeki tanımın aynen korunduğu gözlenmektedir. Başka bir deyişle, kanun mülteci kavramını Avrupa'dan gelen kişiler için kullanmaktadır. Avrupa dışından gelenleri ise "şartlı mülteci" olarak adlandırmıştır;

MADDE 62 - (1) Avrupa ülkeleri dışında meydana gelen olaylar sebebiyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında şartlı mülteci statüsü verilir. Üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar, şartlı mültecinin Türkiye'de kalmasına izin verilir.

Her iki gruba da girmeyen, yani ırk, din, tabiiyet, toplumsal gruba mensubiyet veya siyasi düşünce sebebi ile zulme uğraması söz konusu olmayan kişiler;

- Ölüm cezasına mahkûm olacak veya ölüm cezası infaz edilecek,
- İşkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacak,
- Uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarında, ayırım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle karşılaşacak olması nedeniyle geldikleri ülkenin veya ikamet ülkesinin korumasından yararlanamayan veya söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemiyorsa, kendilerine statü belirleme işlemleri sonrasında ikincil koruma statüsü verilir.

Kanundaki tanımlardan hareketle, Suriye vatandaşlarının durumlarına göre ya şartlı mülteci ya da ikincil koruma statüsü sahibi olması muhtemeldir.

Günümüzde birçok Suriyeli şartlı mülteci olarak Türkiye'nin geçici koruması altındadır. Burada altı çizilmesi gereken nokta "geçici koruma" meselesidir. İnsanların bu şekilde bir ömür sürdürmeleri normal değildir. Koruma adından da anlaşıldığı üzere geçicidir. Kanun bu durumu süre açısından sınırlamamıştır ancak bir kişinin bu statüyle 5-6 yıldan fazla yaşaması istenilen bir durum değildir. Türkiye'ye ilk gelenler 2011'de giriş yapmıştır ve 4 yıldır "geçici koruma" altında yaşamlarını sürdürmek-

tedirler. Hayatlarını daha ne kadar bu şekilde idame ettirecekleri bilinmemektedir.

1951 Sözleşmesi ile yapılmak istenen, zulüm gördükleri veya görecekları şüphesiyle başka bir ülkeye sığınan bu kişilerin belli bir süre sonunda ya gönüllü olarak geri dönmelerini sağlamak, ya da gösterdikleri çaba karşılığında vatandaşlık tanınması veya en azından ülkedeki yabancılara tanınan haklardan faydalanmalarının sağlanmasıdır. Sözleşme bu yönüyle, taraf ülkeler açısından tavsiye niteliğindedir.

Gönüllü Geri Dönüş, Vatandaşlığa Yakın Haklar Sağlanması ve Vatandaşlık

Mültecilik statüsü gönüllü geri dönüş ile sona erer. Buradan kasıt, mültecinin geldiği ülkeden kaçmasına sebep olan etkenlerin ortadan kalkması ve temel haklarının yeniden o ülke tarafından sağlanabilmesi halinde kendi isteği ile geri dönmesidir. Bu durumda, 1951 Sözleşmesi'nin sağladığı korumanın da bir amacı kalmamaktadır.

Gönüllü geri dönüşte, adında da belirtildiği gibi "gönüllülük" esastır. Mülteciyi kabul eden ülkenin, geri dönmeye için kişiyi alenen veya gizli şekilde baskı altına almaması gerekir.

Mülteci gönüllü geri dönüşten faydalanamıyorsa, diğer bir deyişle ile geldiği ülkedeki durum düzelmemişse, bu kişiye vatandaşlığa yakın haklar sağlanması veya vatandaşlık verilmesi esastır. Mültecilik "istisnai" bir statüdür. Bireyler uzun yıllar bu statüde yaşamamalıdır. Mülteci-

liğin uzun yıllar sürmesi 1951 Sözleşmesi'nde de belirtil-diği gibi, istenen bir durum değildir. Kişinin bir an önce normal bir hayat sürdürmesi sağlanmalıdır. Sözleşme-nin 34üncü maddesi asimilasyondan bahseder. Böyle bir durumda, yani kişi 7-8 yıldır söz konusu ülkede yaşıyor, geçimini sağlıyor ve uyum içinde yaşıyorsa vatandaşlık verme veya en azından ülkede yaşayan yabancılarla eşit hakların sağlanmasını önerir. Kişiye en azından ya-bancılarla aynı haklar sağlanamıyorsa veya vatandaşlık verilmiyorsa, bunu sağlayacak bir başka ülkenin bulun-ması ve bu işlem için gönderilmesi tavsiye edilir.

Türkiye'de yabancıların Türk Vatandaşlığı meselesi 5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu ile düzenlenmiştir. Ka-nun hangi şartları taşıyanların vatandaşlığa geçeceğini belirtmektedir. Mülteci sorunu ile bir arada tartışılan 12nci madde ise, istisnai hallerde Bakanlar Kurulu Ka-rarı ile vatandaşlığın kazanılmasından bahsetmektedir. Günümüzde özellikle Suriyelilerin bu yolla vatandaşlığa geçirilebileceğini düşünenlerin sayısı oldukça fazladır.

Türkiye'nin Transit Ülke Konumu ve Geri Kabul Anlaşması

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği verileri-ne göre dünyada kayıtlı Suriyeli mülteci sayısı 4 milyonu aşmıştır. Türkiye, Lübnan ve Ürdün bu kişilerin çoğunu misafir etmekteyken, sadece %10'u Avrupa'dadır. Türki-ye sınır güvenliği el verdikçe açık kapı politikası uygu-lamaktadır. Ancak, Avrupa'da Almanya ve İsveç dışında bu politikanın uygulaması zayıftır.

Her geçen gün mültecilerin Av-rupa'ya ulaşma çabası artmakta ve bu durum jeopolitik konumu nedeniyle Türkiye'yi transit ülke konumuna sokmaktadır. Mülte-cilerin Türkiye üzerinden Avru-pa'ya gitmesi AB ülkelerince hoş karşılanmamaktadır. Üye ülkeler uzun süredir Türkiye ile pazarlık yapmakta ve mültecilerin kendi ülkelerine gelmelerini engelle-mek için ellerinden geleni yap-maktadır. AB parlamentosun-da son zamanlarda "Türkiye'ye daha çok maddi yardım yapıl-ması" ve karşılığında Türkiye'nin mültecileri kendi sınırları içinde tutması gibi fikirler tartışılmak-tadır.

Bu gelişmelerin yanı sıra, Türkiye ile AB arasında 16 Ara-lık 2013'te "İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşma" imzalanmıştır. Bu anlaşma, 28 Haziran 2014'te Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe gir-miştir. Ancak, İngiltere, İrlanda ve Danimarka açısından bu anlaşma bağlayıcı değildir.

Anlaşmanın amacı Anlaşma AB ülkelerinde yasal şekil-de ikamet eden Türk Vatandaşlarını kapsamadığı için, haklarına halel gelmeyecektir. Yasadışı yollarla AB ülke-lerine gitmiş ve hali hazırda yasadışı şekilde kalan Türk Vatandaşlarının Türkiye'ye iadesi ise anlaşmanın kap-samındadır. Çünkü bu son durumdaki vatandaşlarımız "düzensiz göçmen" durumundadır. Bu konuda hukuki süreç başlatmış olan vatandaşlarımızın, süreç bitmeden iade edilmeleri de mümkün olmayacaktır.

Geri Kabulün Kapsamı ne olacak?

Türkiye üzerinden AB ülkelerine düzensiz göç yapmış üçüncü ülke vatandaşları da bu anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile ülkemize iade edilebilecektir.

Geri kabulün başlıca koşulları;

- Geri kabule söz konusu olan kişinin AB ülkelerinden birine girişi için Türkiye tarafından düzenlenmiş ge-çerli bir vizeye sahip olması,
- Türkiye tarafından düzenlenmiş geçerli bir ikamet iznine sahip olması,
- Türkiye'de kaldıktan sonra veya transit geçiş yaptık-

tan sonra yasadışı yollardan AB ülkelerinden birine giriş yapmasıdır.

Bu koşullardan birinin varlığı ispatlandığı takdirde Geri Kabul süreci başlar. Ancak, söz konusu kişi;

- Türkiye'nin uluslararası havalimanlarından birinin aktarma sahasından AB ülkesine geçmişse veya
- AB ülkesine girdikten sonra o ülke tarafından düzen-lenmiş geçerli bir vizesi veya ikamet izni olmuşsa ya da
- AB ülkesine vizesiz girme hakkına sahipse,

geri Kabul prosedürü işletilemez. Bu durumda, AB ül-kelerine yasadışı yollarla giriş yapmış bile olsa, o ülke-de geçerli bir ikamet izni ile yaşayan veya çalışan Türk vatandaşlarının geri kabule dâhil olmayacakları açıkça belirtilmiştir.

Bu sürecin maliyeti konusunda Türkiye ile AB arasında hali hazırda bir mutabakata varılmamıştır. Maliyetin büyük ölçüde Türkiye tarafından karşılanması, AB'nin de IPA aracılığı ile destek olması beklenmektedir.

Vize muafiyeti olacak mı?

Anlaşmanın vize muafiyetiyle ilişkilendirilmesi ise Tür-kiye'nin çabası ile olmuştur. Böyle maddi yükü olan ve ciddi sorumluluklar getiren bir anlaşmanın yapılması karşılığında, AB vize muafiyeti önerisi ile gelmiştir. Bu itibarla Avrupa Komisyonu bir vize muafiyeti yol haritası hazırlamıştır. Bu yol haritasının temel başlıkları, seyahat belgelerinin güvenliği ve AB standartlarına uygunluğu, sınırlarda kontrol ve gözetimin sağlanması, vatandaşlar arasında ayırım olmaksızın herkesin eşit ve serbest seya-hat imkânlarından yararlanması gibi konulardır.

Geri Kabul Anlaşması ve Vize Muafiyeti hem birbirini ta-mamlayıcı, hem de iki taraf için de vazgeçilmez bir hal almıştır.

AB'nin yol haritasında konuyla doğrudan ilgisi olmayan ve kabulü uygun bulunmayan bazı hususların varlığı sebebi ile Türkiye'de açıklamalı bir yol haritası hazırlamıştır.

AB için, sınır güvenliği (özellikle de doğu sınırı) çok önemlidir. Düzensiz göçün önlenmesi için ilk adım, bu sınırların kontrol altında olmasıdır. Bu kontrolün sağ-lanması da doğu sınırında bulunan ülkelerin elindedir. Asya ile Avrupa arasında bir köprü konumundaki ülke-mizin sınırlarının güvenli olması, AB'ne yapılan düzensiz göçün engellenmesinde büyük bir rol oynayacaktır. Bu

külfetli iş için, AB teşvik edici bir dış politika aracı olarak, Türkiye'ye vize muafiyeti önerisi ile gelmiştir. Bu şekilde Geri Kabul Anlaşması ve Vize Muafiyeti hem birbirini ta-mamlayıcı, hem de iki taraf için de vazgeçilmez bir hal almıştır.

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi, Geri Kabul Anlaşması yürürlüğe girdikten üç yıl sonra fiiliyata geçecektir. Dü-zensiz göçmenler, gerek AB'nden Türkiye'ye, gerekse Türkiye'den AB'ne iade edilmeye başlanacaktır. Türkiye bu anlaşmanın gereğini yerine getirdikten ve vize mua-fiyet sürecini tamamladıktan sonra; AB 539/2001 Sayılı Konsey Tüzüğü'nde değişiklik yapacak ve Türkiye'yi vize muafiyeti uygulanan ülkelerin bulunduğu pozitif listeye alacaktır. Böylece hem Schengen'e tabi olan ülkelere, hem de AB üyesi olmasına rağmen henüz Schengen'e taraf olmamış ülkelere vizesiz seyahat mümkün olacak-tır.

Anlaşmanın olumsuz etkileri olabilir mi?

Anlaşmanın düzensiz göçü büyük ölçüde azaltacağı ve vize muafiyeti konusunda Türkiye'ye kazandıracakları aşikârdır. Ancak, Geri Kabul Anlaşması ile çok sayıda ki-şinin Türkiye'ye iadesinin söz konusu olacağı, bu sürecin maddi anlamda zorluk yaratacağı ve özellikle de yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın bu durumdan olum-suz etkilenebileceği mülahaza edilmektedir. ■

- 1 Sayısal veriler Göç İdaresi Genel Müdürlüğü resmi web sayfasından alınmıştır. http://www.goc.gov.tr/icerik3/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler_409_558_560
- 2 1951 Tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi'nin ilk maddesindeki tanımdır. Metinde "1 Ocak 1951'den önce" ibaresi vardır ancak 1967 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Ek Protokol ile zaman kısıtlaması kaldırılmıştır.
- 3 "Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik", 1994 Yönetmeliği.
- 4 Başlıca kararlar; Jabari vs. Turkey, Athary vs. Turkey, Abdolkhani and Karimnia vs. Turkey kararlarıdır.
- 5 Sayısal veriler Birleşmiş Milletler 'in <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php> sitesinden alınmıştır. 4Ekim 2015'teki halidir.
- 6 Bu ülkelerden İngiltere ve İrlanda AB'nin Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı açısından farklı kurallara tabidir. Danimarka ise Schengen sistemine üye olurken çekince koymuştur.
- 7 İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşma; 24üncü madde 3üncü fıkra.
- 8 IPA; Instrument for Pre-Accession Assistance; Katılım Öncesi Yardım.
- 9 İngiltere ve İrlanda'ya girişlerde, Schengen'e çekince koymaları sebebi ile vize uygulaması devam edecektir.

Bana Bir Masal Anlat Baba İçinde Tüm Sevdiklerim İçinde Bizden Bir Şeyler Olsun!

►► Türk masallarının çocukların karakterini ve düş dünyasını geliştirdiğini açıklayarak, bu bakımdan ebeveynlerin ve öğretmenlerin **miniklere daha sık masal anlatmasının faydalı olduğunu dile getiren Yazarla masal yolculuğu hakkında konuştuk...**

✍ Röportaj: Seda Dural

►► **“Bir varmış...bir yokmuş”** diye başlardı her masal...**Birden bire zalimlerin eline düşmüş dillere destan güzellikte bir padişah kızı oluverirdi kimimiz, kimimiz onunla evlenebilmek için binbir zorlukla mücadele eden keloğlan.** Bazen kayıp hazinelerin peşinde bir maceracı, kötülerle mücadele eden cesareti dört bir cihana yayılmış bir prens olurduk. **Zaman zaman korkardık, ümitsizliğe kapılırdık; ama en sonunda hep mutlu sona ulaşırdık.**

Sözlü anlatım türleri içinde hemen herkes tarafından sevilen ve zevkle dinlenen, yeri ve zamanı olmayan, olağanüstü kahraman ve olaylarla dolu bu olayları anlatan masallar daha çok bir eğlence aracı olarak düşünülürdü o zamanlar; ama aslında hiç farkında olmadığımız çok ilginç bir gerçeği gözler önüne serdi zamanla.

“Masal dinlememiş çocuklar büyüyünce kedi resmi ni bile cetvelle çizerler” demiş Cemal Süreya. Haklıydı, farkında değildik belki; ama hiç akla mantığa sığmayan bu öyküler, hayal gücümüzü geliştirerek sosyalleşmemize, dil gelişimimize katkı sağladı; bizi içinden çıkığımız toplumla ve onun değer yargılarıyla bütünleştirdi ve bize hayata olumlu bakmayı, başkalarına ve çevreye karşı duyarlı olabilmeyi öğretti.

Yazar Yücel Feyzioğlu da tüm bunların bilincinde masalları eğitim ve kültür dünyamıza kazandırdı. Feyzioğlu daha çocukken renkli ve zengin anlatım geleneğinin bereketli ovası Kars'tan bir masal trenine bindi ve bir daha inmedi. Bembeyaz örtüsüyle kış günlerini, baharın çiçekli dağlarını, dupduru akan çaylarını bu trenle geçerek Orta Asya topraklarından Avrupa içlerine kadar Türkçe soluk aldığımız bütün yurtlara ulaştı. Ulaşamadığı yerlere masal turnaları uçurdu. Bu yolculuk tam 35 yıl sürdü. Binlerce yılda yaratılmış ama unutulmaya terk edilmiş binlerce masalla döndü. Onları tasnif etti, en etkili olanlarını seçti ve çağdaş psikolojinin ihtiyaçlarını dikkate alarak onları yeniden yazdı. 32 kitapta yayımladı ve masaldan yoksun, daha çok çizgi film, sinema ve televizyon kültürü ile büyüyen, toplumsal değerlerden

giderek uzaklaşan yeni neslin karşısına Türk kültürünün özünden kopan masallarla çıktı.

Bu masal dizisi, basında “Kaşgarlı Mahmut’tan beri kendi alanında yapılmış ilk çalışma” olarak adlandırıldı ve Elginkan Vakfı, “2011 yılı Türk Kültürünü Araştırma Ödülü”nü, Türksav “2011 yılı Türk Dünyasına Hizmet Ödülü”nü ve Halk Kültürü Araştırmaları Kurumu 2012 yılı ödülünü bu masal külliyatına verdi.

2002 yılında da, bu diziden "Sihirli Limon" adlı masal kitabını Almanya Eğitim ve Bilim Bakanlığı “Çocukların kafasında fantastik dünya açan 20 kitap listesi”ne seçerek bütün çocuklara tavsiye etmişti.

Türk masallarının çocukların karakterini ve düş dünyasını geliştirdiğini açıklayarak, bu bakımdan ebeveynlerin ve öğretmenlerin miniklere daha sık masal anlatmasının faydalı olduğunu dile getiren Yazarla masal yolculuğu hakkında konuştuk...

Çocuklarla Masal Yazmak...

Yıllarca ‘bizim masallarımız’ üzerine sayısız araştırma yaptınız. Aynı zamanda bizim masallarımızı bizim ço-

cuklarımızla buluşturdunuz. Ayrıca bunu yurt dışında da tecrübe etme şansınız oldu. Bize burada yaptığınız çalışmalardan bahsedebilir misiniz?

1960’lı yıllarda yurt dışına çalışmaya giden işçilerimiz, 1970’li yılların ortalarında çocuklarını da yanlarına almaya başladılar. O çocukların ilk öğretmenlerinden biri de ben oldum. Türkçe kitaplarımız yoktu. Dilini ve kültürünü bilmedikleri o ülkelerde hem çocuklar hem de öğretmenler bunalıyorduk... Nasıl ders yapmalıydık?.. Belleğimde götürdüğüm masalları derslerde anlatmaya başladım, çocukların çok ilgisini çekti. “Siz de anlatın,” dedim. Aaa! Bir de baktım, Keloğlan’ı birlikte getirmişler. Kendi yaşadıkları acıklı, komik, zor olayları ve dilsizliklerini Keloğlan’ın başından geçmiş gibi anlatıyorlar. Bu, çok ilgimi çekti ve masalları birlikte geliştirmeye başladık. 1979 yılında ilk masallarımız, 1980 yılında ilk ders kitaplarımız yayımlandı. Bunlar yurt dışındaki çocuklarımızın ilk kitapları oldu. Alman çocukları da Keloğlan’ı sevdi.

Masallar çocuklar üzerinde önemli bir etki bırakmış olmalı. Bu bağlamda masalların psikolojik etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?

Size bazı örneklerle açıklayım bu durumu. Aradan tam otuz yıl geçmişti. O zamanki öğrencilerim 2009 yılında Frankfurt Kitap Fuarı’ndan alıp beni yemeğe göturdüler. Kültürleri iyi, çoğu kitap okuru olmuş. İçinde belediye meclisi danışmanı, hava alanında uzman, çevirmen, serbest meslek sahibi, teknisyen, öğretmen olanlar var. Başarı iyi. “Öteki öğretmenlerinizi neden davet etmediniz? Onlar benden daha başarılıydı,” diye sordum. Cevapları çok ilginçti: “Ama siz bize masal ve hikâye anlatıyor ve anlattığımızı dinliyordunuz, sizi unutmamak ki,” dediler.

İşte bir örnek daha: Magdeburg’a davet edildim. Bir okulda sadece iki çocuğumuz vardı. Alman öğretmen onları bana göstererek: “Bu çocuklar ders çalışmıyor, oyun oynamıyor, ödev yapmıyor, dilsiz gibiler, ne yapacağımı şaşırdım,” dedi. Çocuklara baktım, omuzları çökmüş, başları aşağıda, gözlerinde ışık yok. Etkinlik başladı. “Türkiye’den geliyorum,” der demez çocukların hemen dikkat kesildi. “Size şimdi bir Türk masalı anlatacağım; adı Ayıkulak,” dedim. Masalı bitirdiğimde çocukların ikisinin de yüzü gülüyordu. Hele birini hiç unutmayacağım: Alman arkadaşına döndü: “Gördün mü,

senin Kurbağa Prens’in var, benim de Ayıkulak’ım,” dedi. Çünkü iki masal da aynı işlevi yüklenmiş; çirkinin içinden güzeli keşfettiren masallar. Çocuk o anda bu benzerliği de fark etmiş, kendine güveni artmış, Alman arkadaşıyla kendisini eşit seviyeye yükseltmişti. Kalkıp yanıma geldiler, elimden tuttular: “Yine gel!” dediler. En ilginç ise, bu çocukların öğretmeni bir ay sonra beni telefonla arayarak: “Çocuklar artık gülüyor, oynuyor, ders çalışıyor. Nasıl büyülediniz bu çocukları?” diye sormasıydı. “Büyülemedim,” diye cevap verdim, “Sahip oldukları büyük kültürü görmeleri için onlara küçük bir pencere açtım o kadar.”

Psikolojik etkisi bakımından bir örnek de Ankara’dan vermek isterim: Bir ilkokulda hem masal anlatıyor hem de kitap imzalıyordum. Bir kızımız bir kitap imzalattı, iki saat sonra geldi iki tane daha imzalattı, ders saatleri biterken geldi hepsini imzalattırdı. “Ne oldu kızım ne buldun kitaplarda?” dedim. “Aldığım kitapları okudum, hepsini çok sevdim, siz bize sırrınızı açıyorsunuz” dedi. Aslında yazarın kişiliğinde masalın samimiyetini bulmuş ve psikolojik olarak çok etkilenmişti.

Masallar sadece çocukların zihin dünyasını geliştirmekle kalmıyor aynı zamanda eğlendirici ve teşvik edici bir eğitim aracı haline geliyor.

Kesinlikle. Masalsız ders kuru, yavan, etkisiz ve verimsizdir. Çocuğun hayal dünyasını kıpırdatmıyor. Belleğinde iz bırakmıyor. Tarih boyunca hiçbir dönem bu kadar eğitilmiş bir toplumumuz olmadı. Ve hiçbir öğretmen, “yolda yaya görünce gaza bas!” demiyor, ama yaya görüp de frene basan insan bulamıyoruz. Trafik terörünün içinden zor geçiyoruz. Böyle etkisiz eğitim olur mu? Yeri gelmişken burada sevindirici bir haber verebilirim. Milli Eğitim Bakanı Sayın Nabi Avcı’nın teşviki, Talim Terbiye Kurulu Başkanı Prof. Dr. Emin Karip’in isteği ile, 4. sınıflar için “İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi” ders kitabını bu masallarla hazırladık. Eğitimimizde çok iyi bir başlangıç olacağını düşünüyorum.

Biraz yaptığınız çalışmalardan konuşmak isteriz. Altaylardan Uygurlara, Orta Asya’dan Avrupa içlerine kadar bütün Türk yurtlarından ve Mezopotamya’dan binlerce masalı ele oldukça kapsamlı çalışmalara imza attınız. Bu masallara nasıl ulaştınız, bunları derlerken ya da seçerken nelere dikkat ettiniz?

Üç kanal sayabilirim. Birincisi, masalcılardan, ozanlardan, bahşilerden, dengbejlerden derlediğim masallar.

İkincisi bilim insanları tarafından yapılmış derlemeler, üçüncüsü de Mainz ve Moskova Türkoloji Enstitülerindeki kitaplardan. Seçerken de masalların tanınmış olmalarını, sorunları şiddet yoluyla değil, akılla çözenlerini ve tarihte izi olanları tercih ettim. Kraliçe Nüşabe’nin masalı gibi.

Yüzlerce Masal Kahramanı...

Türk masal kahramanlarını anlatabilir misiniz bize? Türk toplumuna en uygun olduğunu düşündüğünüz masal kahramanları hangileri?

Yüzlerce: Özbeklerde Alican, Kırgızlarda Er Tapıldı, Türkmenlerde Yartı Kulak, Azerbaycan’da Cırttan, Dağıstan’da Çilbik, Başkurdistan’dan Emanet, Hakas’taki Öksüzöğül, Kazaklarda Aldar Köse, bütün Orta Asya’da Şirince Şeşen, Türkiye’den Balkanlara kadar yayılmış Keloğlan, Ayıkulak ve benzer karakterler. Makedonyada Yarım Horoz Kardeş, Kerkük’te Tittle ile Bitile, Tatarlarda Pürüş Batur, Kürtlerde Yılan Oğul ve Mirze Memed, Süryanilerde Balıkçioğlu, Ayrıca Cüce karakterlerimiz var. Altaylarda İristu var. Nefis bir masal figürüdür. Türkmenlerde Bir Karış Boy İki Karış Sakal, ve Yartı Kulak. Gagavuzlarda Cüce Todur, Dimitraş ile Pıtraş, Çuvaşlarda Dirsek boylu Hivetke, Karay ve Karaçaylarda Kalıcı...

Her Türk topluluğunda olumsuz karakteri simgeleyen dev, ejderha, cin; olumluyu simgeleyen Şirince Şeşen, Aksakal, Ağca Nine, Akıllı Kız, Derviş, Şaman Dede, Bahşi, Arifler ve Melleler var... Her ülkede Han, Hakan, Kağan, Padişah, Vezir, Kizir, Hanım Sultan, Şehzade karakterleri var. Kimi olumlu, kimi olumsuz işlev görür. Ama hepsinin kendi geçmişimize kapı aralama işlevi var: “Bir varmış, bir yokmuş, eskiden bir padişah ya da bir kağan varmış” der demez çocuğu kendi geçmişine götürüp tarihin içinden bakmayı daha başlangıçta masalla öğretirsiniz.

Bu anlamda öz masallarımızın önemi daha iyi anlaşılıyor sanırım...

Masalın yarattığı merak öğeleriyle çocuk, dinlemeyi, algılamayı, anlamayı, sonra da anlatmayı öğreniyor. Kendine ait olan kültürel bir kimlik kazanıyor, kendine güveniyor. Ama bunları atıp hep “bir Kral, bir Prens, bir Prenses ya da bir Çar varmış” dediğinizde sadece başka kültüre kapı açılıyorsunuz. O da gereklidir ama çoğunlukla kendi kültürümüz.

Masalların günümüz çocuklarının ihtiyaçlarını karşıladığını düşünüyor musunuz? Fantastik öğelerle dolu masalların çocuklar üzerinde ne gibi etkileri olduğunu düşünüyorsunuz?

Bir Çuvaş masalından örnekle cevap vereyim: “Tupalak”ı okursanız, yüzlerce yıl öncesinden bugünkü teknolojinin ve uzay çalışmasının ipuçlarını görürsünüz: “...Tuy Tuy Tupalak adındaki çocuk elinde bir çiviyle dünyaya gelmiş. O büyüdükçe çivi de büyümüş, kocaman bir kılıç olmuş. Öyle bir kılıç ki, burgulu. Kabzası Sibirya taşından, dönerek delen, som çelikten, arkası vidalı... Kılıfı ayı derisinden. Ağır mı ağır. Vida açıldıkça çivi büyüyormuş, ucunu gökyüzüne çevirip Tuy Tuy Tupalak’ı anında havalandırıyormuş...” Bu masal, ister istemez Kazakistan’daki uzay çalışmalarıyla bir bağ kurmaya götürüyor sizi. Bu fantastik masallar olmadan çocuğumuz bir buluşa yönelip bilim insanı olabilir mi?

Gönüllü Mankurtlaşma

Sıraladığınız örnekler oldukça zengin bir masal kültürümüz olduğunu ispatlıyor; ancak Batılı masallara daha fazla ilgi olduğunu görüyoruz, örneğin Kırmızı Başlıklı Kız, Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler, Rapunzel ya da Hansel ve Gratel gibi masalları duymadan büyüyen çocuk hemen hemen hiç yok, kendi kültürümüze ait masalların popüleritesinin olmamasını neye bağlıyorsunuz? Bu konuda neler yapılabilir?

Batılılar, masallar üzerinde çok eskiden beri çalışmaya başlamışlar. Fransız masalcı Charles Perrault 1696’da, Grimm Kardeşler 1812 yılında Alman masallarına, Alexander N. Afanassjew 1826’da Rus masallarına, Anderson 1853’de Danimarka, Joseph Jacobs 1890’de İngiliz masallarına çalışıp yayınlamışlar. Bunlar tiyatrodan, operada, filmde, televizyonda, resimde, balede, çizgi filmde artık tarihinde olmadığı kadar çok yayınlanmaktadır. Yalnız kendi çocuklarını değil, dünya çocuklarını da bu masallarla büyüterek kendilerine büyük hayranlık yaratıyorlar. Bizim masallar üzerinde ise 20. yüzyılda belli çalışmalar var; ancak kapsamlı olarak ilk kez çalışıldı. Batılılar nasıl sunuyorsa, biz daha iyisini yaparak çocuklarımıza masalları sunmak zorundayız. Yoksa çocuklarımız kendi kültüründen uzaklaşmakta ve gönüllü olarak mankurtlaşmaktadır.

Dünyaca ünlü çocuk ruh hekimi Prof. Bruno Bettelheim uzun araştırmalar sonucunda şöyle bir sonuca varmış: “Çocukların kendisiyle ve toplumuyla barışık yaşaması, özgüven kazanması, sağlıklı büyümesi için kendi geleneksel kültürüyle yetiştirilmesi şarttır. Bu kültürün başında da masallar gelir.”

Bundan sonraki çalışmalarınızdan bahseder misiniz?

Masallarımızı derlerken 789 yılı doğumlu dâhi bir müzisyeni keşfettim. İslam dünyasında kurulmuş ilk müzik akademisinde öğrenci. Türk mü, Kürt mü, Fars mı, Arap mı bilinmiyor. Kendisine sorulduğunda hep “ben Nafi’nin oğluyum,” demiş. Harun er Reşid onu çok beğenince, kıskanç öğretmeni İshak el Musulî onu sürgün edilmiş. O da Endülüs’e gitmiş. Doğu kültürünü Avrupa’ya taşıyan, orada okullar kuran efsanevi bir kahraman. Gitarın, Flamenko’nun mucidi. Avrupa’ya satrancı, yelkenli yarışmasını, berberliği, modayı, birçok meyve ve sebzeyi tanıtan ilk kişi o. Her yüz yılda yarım sayfadan 33 sayfaya kadar hakkında tarihçilerin yazdığı yazılar var. Şu anda Endülüs’te onun izlerini sürüyorum. Galiba gençlerimiz için ilginç bir roman çıkacak. ■

YÜCEL FEYZİOĞLU KİMDİR?

1946’da Kars’ta doğdu. Çeşitli kültürlerin iz bıraktığı Kars’ın o renkli ortamında büyüdü. Türkiye’de Susuz İlköğretmen Okulu’nda okudu. 1972 yılında Almanya’ya göçmek zorunda kaldı. Goethe Enstitüsü’nde dil eğitimi gördü. Andersson Yazarlık Akademisi’ni bitirdi. Öğretmenlik yaptı. 1985 yılından beri serbest yazar. Alman Yazarlar Birliği” (VS) üyesi, “Kıbrıs-Balkanlar-Avrasya Türk Edebiyatları Vakfı” (KIBATEK) Almanya temsilcisidir.

Yücel Feyzioğlu, yazdığı kitaplarla, yurt dışındaki çocuklarımızın Türkçe okumasını, kültürümüzle bağ kurmasını sağladı. Çocuklar için hazırladığı çağdaş ders kitaplarını batı kalitesine ulaştırdı. Yazdığı “Keloğlan “ masal dizisi çeşitli dillere çevrildi, ilgiyle karşılandı. “Sihirli Limon” adlı kitabı, 2002 yılında Almanya KRV Eğitim ve Bilim Bakanlığı’nın, “çocukların kafasında hayal dünyası açan etkileyici 20 kitap” listesine seçildi. Bakan Behler kitabı basına tanıttı, bir genelge göndererek Yücel Feyzioğlu’nun on yazar ile birlikte okullara davet edilmesini istedi. 2004 yılında başka partiden seçilip eğitim ve bilim bakanlığına gelen Barbara Sommer de bu genelgeyi tekrarladı. WDR “Sihirli Limon”u oyunlaştırdı.

1979 yılından beri yazarın bu ve diğer çalışmaları birçok kez ödüllendirildi.

2001, “Göçün 40. Yılı”nda „Anadili Neden Gereklidir?” denemesiyle „Cumhuriyet Gazetesi”, birincilik,

2003, TRT İNT’in “AB/Türkiye ilişkileri” konulu yarışmasında “Danışman” adlı öyküsüyle birincilik,

2004, Keloğlan kitapları dizisi ile “Çocuk Edebiyatçıları Birliği” masal ödülleri aldı.

Yazar, yurt içinde ve yurt dışında okul ve üniversitelerde kardeş masalların tarihçesini ve psikolojik etkilerini anlatmakta, imza günlerine katılmaktadır.

G-20 Liderler Zirvesi ANTALYA'DA MUHTEŞEM ORGANİZASYON

Türkiye'nin dönem başkanlığında ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ev sahipliğinde 15-16 Kasım 2015 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen G-20 Liderler Zirvesi muhteşem bir organizasyonla gerçekleştirildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2015 Antalya Zirvesi'nin en önemli sonuçlarından birinin, dünya ekonomisinin ve nüfusunun çok büyük bir bölümünü temsil eden G-20 ülkelerinin terörizmle mücadele konusunda güçlü bir duruş ortaya koymuş olmaları olduğunu dile getirdi. ■

Mevlana
Celâleddin-i Rumi

Sevgi medeniyetimizin mimarlarından
Mevlana Celâleddin-i Rumi'yi vefatının
742.senesinde rahmetle yâd ediyoruz.

YURTDIŞINDA YAŞAYAN Vatandaşlarımız için

Y T B
C E P
Rehberi

T. C. BAŞBAKANLIK
YURTDIŞI TÜRKLER
VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

Başkanlığımızca geliştirilmiş olan bu
ücretsiz uygulama, akıllı telefonlara
kolayca indirilebilmektedir.

